ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་དོན།

མཛད་པ་པོ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་
བར་དང་ཆོས་སྐུའི་སྤྱི་དོན་བཅས་
བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0063

དེབ་གསལ་ཞུ་སྒྲིག་པའི་པར་རྩ་སོར་བཞག་བྱས་ཡོད།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས། སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༦ ཟླ་བཞི་པར་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།
༢༠༢༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༧ ལ་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བསྐྱར་སྒྲིག་པ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

གསལ་བཤད།

འཕྲུལ་དེབ་འདི་ནི་ངོ་སྤྲོད་གསལ་བཤད་དང་ཞུ་སྒྲིག་པ་སོགས་དཔེ་ཆར་གསལ་བ་ལྟར། པར་རྩ་གྲྭ་ཚང་རིན་པོ་ཆེས་གནང་སྟེ་འཕྲུལ་
དེབ་ཏུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་ལྟར། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་མཆན་སོགས་དུས་བསྟུན་སྒྲིག་བཀོད། རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གི་སྤྱི་སྲོལ་ལྟར་གྱི་དཀར་ཆག་མདོར་བསྡུས་ཤིག་རྩོམ་སྒྲིག་དང་། སྤྱི་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱབ་ཤ་སྤྱད་པ་ལས་གཞན། ཞུས་དག་སོགས་བཏང་མེད་པར་མ་དཔེ་སོར་བཞག་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་ན་དོགས་གནད་གང་ཡོད་དེབ་གསལ་ཞུ་སྒྲིག་པར་འབྲེལ་པ་གནང་རྒྱུ་དང་། ཞུ་སྒྲིག་པའི་པར་གཞི་དང་འདི་གའི་གསར་སྒྲིག་གི་པར་གཞིའི་ཆེ་ཆུང་མི་འདྲ་བ་དང་། མཉེན་ཆས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་མཆན་རྟགས་སོགས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་པར་གཞི་ལྟར་མ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་འཕྲིན་སོགས་མ་ཕྱི་དངོས་འགོད་ཐབས་མ་བྱུང་བ་སོགས་ལ། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཞུ་སྒྲིག་པ་མཆོག་ལ་བཟོད་གསོལ་ཞུ་བ་ཡིན།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་ལ་ཡོད།

i

དཀར་ཆག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གནང་བ། ....vii རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ....ix ༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།། ....1 གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། 1
རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྟེན་བཤད་པ། ....4 རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ....5 སྦྱོར་ལམ་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་བཞི་བཤད་པ། ....6 དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་བཞི་སྟོན་པ། 7
རྟགས་གསུངས་པའི་འོག་ཏུ་བསོད་ནམས་གང་ལས་འཕེལ་ཚུལ། 12
བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་མོས་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རྟོགས་པ་ལ་རང་
དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད། 18
བཟོད་པའི་ངེས་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བའམ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། ....21 མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། ....23 སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ། 23

དཀར་ཆག

ii

བྱང་སེམས་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱིགཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ....25 འཛིན་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ....30 རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ....49 མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་ཡིན་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ། ....55 མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་བཤད་པ། 61
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ། 66
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དངོས། 90
སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 92
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར། ....138 བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག...145
༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།..159 བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 159
དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ། 161
༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།..168

དཀར་ཆག

iii

བརྟན་པའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ། 168
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ། ....169 ༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།...182 འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 182
སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ....197 འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ....198 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། ....202 ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས། ....206 བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ། ....210 ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ....212 ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་འཆད་ཚུལ་བཤད་པ། 223
ཁ་ཅིག་གི་འདོད་ཚུལ་ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ་དང་བཏགས་པ་བ་བཤད་པ། 258
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། ....269 དཔེ་བྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ....272 གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྤྲུལ་སྐུའི་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པ།...282

དཀར་ཆག

iv

ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་བཤད་པ། 296
༄༅།།རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།..339 འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ། 339
བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། 367
ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་ཞེས་སོགས་བཤད་པ། 372
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་དངོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ། 390
ལོངས་སྐུའི་རྟགས་མཚན་བཟང་སོགས་བཤད་པ། 435
མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། ....445 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..507

v

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆ

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གནང་བ།

༄༅། །ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོས་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་བདེའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་བསྐོར་ཏེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལས་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ལས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ་བཅས་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་གཙོས་དཔལ་ནཱ་ལེཎྡྲའི་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་སོགས་ནས་རིགས་པ་དང་མྱོང་བས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་འཛམ་གླིང་འདིར་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། མཐར་པུར་རྒྱལ་བོད་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བོད་རང་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་དུས་སྐབས་སྔ་ཕྱིར་དར་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཆེན་པོ་རྒྱ་ཧོར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་སོགས་སུའང་བསྟན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་བླ་མེད་བསྒྲུབས་ཡོད།
སྐབས་དོན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཕགས་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་མཛད་མཁན་པོ་དུ་མས་ཡིག་འཇོག་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལས་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་དབུ་ཕར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་ནི་གཞུང་སྤྱིའི་ཁོག་ལ་བཤད་པ་ཚང་ལ། དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དོགས་པའི་མཐའ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མང་བ་དང་། ཡོངས་གྲགས་ཡོངས་འཛིན་བསྡུས་རར་

vi

ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

གྲགས་པའང་རྒྱས་བསྡུས་འཚམ་ཞིང་བློ་གསར་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒོ་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཟབ་པས་དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མར་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ།
ད་ལམ་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཡིག་ཆ་པོད་ལྔ་སོགས་ཡིག་ཁག་གི་མ་དཔེ་སྔ་ཕྱི་གང་བྱུང་སྡུར་ཞིབ་ཀྱིས་ཞུ་དག་ངེས་འདྲོངས་ཐོག་ཕྱོགས་སྒྲིག་པར་སྐྲུན་བགྱིས་པར་འབྲེལ་ཡོད་ཀུན་ལ་ཡི་རང་བསྔགས་བརྗོད་དང་། འབད་པས་བསགས་པའི་ལེགས་བྱས་ལ་བསྔོ་བ་དང་པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་དག་གིས་བསྟན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་རྒྱ་ཆེར་ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མར་འབོད་པ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྦྲུལ་ཟླ་༩ཚེས་༤དང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༡༣ཟླ་༡༡ཚེས་༧ལ།

vii

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོརྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

༄༅། །འདིར་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་འཕྲུལ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་༧རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་རྙིང་ཁག་དང་ཞིབ་བསྡུར་དང་འབྲེལ་པོད་གསར་བཞེས་སྐབས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་ངོ་སྤྲོད་ཐུང་ཙམ་ཞུ་ན།
༡༽བྱ་བ་འདི་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱི་ལོ་(༡༩༨༩)ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་པར་སྐྲུན་བྱས་པའི་རྗེ་བཙུན་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དེབ་གཟུགས་སྟོད་སྨད་གཉིས་དང་། དེའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་སྐུ་འབུམ་པར་མ་བཅས་སུ། སྔ་སོར་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་བཞུགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དང་། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དཔེ་རྙིང་བཅས་དང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་ཚིག་ནོར་ཙམ་མིན་པར་དོན་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་བའི་དབང་གིས་བྱ་བ་འདི་ལ་མ་འཇུག་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར། དེ་ཡང་དཔེར་མཚོན་ཙམ་ཞིག་འགོད་ན༑ སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ། སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དང་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་སུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རྙིང་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། སྐུ་འབུམ་དང་མཚོ་སྔོན་པར་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ། ཡང་ལོག་གང་རུང་གང་ཞིག་ཅེས་གསལ། འདི་ལྟར་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་མྱོང་བའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་དོན་གཅིག་ཅེས་གསལ་ཡང་། སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ནང་དུ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་

viii

ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་མྱོང་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་དོན་གཅིག །ཅེས་གསལ། འདི་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་རིགས་སྤྱི་དོན་ལས་བདེན་འཛིན་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཀག་པ་དང་ནང་འགལ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་།

ཡང་གྲྭ་ཚང་དང་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་མཐུན་པར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་འདོད་སེམས་ཡོད་པར་བཀག་ཅིང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་གསལ་པར་མ་གཉིས་ལས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་འདིར་དཔེར་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཟུར་འདོན་བྱས་པ་ཡིན།
སྐུ་འབུམ་པར་མ་འདི་དབུས་པར་གྱི་དཔེ་རྒྱུན་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདི་པར་ཤིང་གསར་བཞེས་སྐབས་སུ་ཞུ་བཅོས་བྱས་འདུག་སྙམ་ཏེ། དཔེར་ན། རྗེ་བཙུན་པས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་པར་སྐྲུན་བྱས་པ་དང་། སྐུ་འབུམ་པར་སྐྲུན་བྱས་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བསྡུར་ནས་བལྟས་ན། སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ནང་བཅོས་ལྷད་མངོན་ཆེན་ཡོད་པར་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་གང་ནས་བལྟས་ཀྱང་བལྟས་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ནུས་པའི་བཅོས་ལྷད་མང་དུ་སྣང་། འདིར་ཟུར་ཙམ་ཞིག་བཀྲིས་ལྷུན་པོའི་པར་མ་ལ་བཀྲར་དང་སྐུ་འབུམ་པར་མ་ལ་སྐུར་གྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ་འགོད་ན། བཀྲར། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་ཅིང་། རི་ཁྲོད་དགའ་ལྡན་ན། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐུར། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་སྣང་སྟེ། གནས་རི་ཁྲོད་དགའ་ལྡན་ན། ཞེས་ཐད་རྩིས་བྱས་ན་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་ཚིག་ལྷག་བཅུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཀྲར། བདག་ཀྱང་། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐུར། ཡང་ཀླུ་

ix

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོསྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་བདག་ཀྱང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚིག་ལྷག་བཅུག་ཡོད་པ་དང་། ཡང་བཀྲར། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐུར། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་བཅུ་གཅིག་ཚིག་ལྷག་བཅུག་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་པར་མ་གཉིས་ཀ་འོག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལ་གཟིགས།
༢༽བསྡུར་རྒྱུའི་མ་དཔེ་དང་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་སྐོར། དང་པོ་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་སྔར་བོད་ནས་གདན་ཞུ་གནང་བའི་ཡིག་ཆ་དཔེ་རིང་དཔེ་རྙིང་གྲས་སུ། དྲང་ངེས་སྤྱི་དོན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་དོན་དང་། རིགས་སྤྱི་དོན་དང་། སྦྱོར་ལམ་སྤྱི་དོན་བཅས་ཕུད་པས། གཞན་སྤྱི་མཐའ་ཟུར་བཀོལ་དང་། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དང་། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། མཛོད་སྤྱི་དོན་དང་། གསུང་ལན་ཀླུ་སྒྲུབ་དགོངས་རྒྱན་དང་། ཤཱཀ་ལན་ལྟ་ངན་མུན་སེལ་དང་། གོ་ལན་གནམ་ལྕགས་ཐོག་འབེབས་བཅས་ཆ་ཚང་བཞུགས།
གཉིས་པ་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་རྙིང་དཔེ་རིང་གྲས་སུ། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་མཐའ་ཟུར་བཀོལ་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་ཆ་ཚང་དང་། དབུ་མ་དང་། འདུལ་བ་དང་། མཛོད་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཚང་དང་། དགག་ལན་གཞུང་ཚན་གསུམ་དང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ་བཅས་ཆ་ཚང་བཞུགས།

གསུམ་པ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རིང་གྲས་སུ། ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་ཟུར་བཀོལ་ཆ་ཚང་དང་། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་བཅས་ཆ་ཚང་བཞུགས། བཞི་པ་སྐུ་འབུམ་པར་མ་དཔེ་རིང་གྲས་ནས་སྐབས་དང་པོ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བསྡུར་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདི་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རྙིང་གྲས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་སྔར་བོད་ནས་གདན་ཞུ་གནང་བའི་གྲས་དང་། དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་ཚིག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་སྔར་དཔེར་མཚོན་ཙམ་ཞུས་ཟིན་པ་དེ་ཡིན།

x

ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

ལྔ་པ་ལྡི་ལིའི་པར་མའི་གྲས་ནས་གསུང་ལན་ཀླུ་སྒྲུབ་དགོངས་རྒྱན་དང་། ཤཱཀ་ལན་ལྟ་ངན་མུན་སེལ་དང་། གོ་ལན་གནམ་ལྕགས་ཐོག་འབེབས་དང་གསུམ་བསྡུར་གཞིའི་གྲས་སུ་བཞུགས། དྲུག་པ་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ནི། མཚོ་སྔོན་པར་མ་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ཆ་ཚང་དང་། ལྷ་ས་ནས་པར་སྐྲུན་བྱས་པའི་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་ཆ་ཚང་དང་། སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དང་དགའ་བྱང་གྲྭ་ཚང་བཅས་ནས་སྔ་ཕྱིར་པར་སྐྲུན་གནང་པའི་གྲས་ནས་པོད་ལྔ་ཆ་ཚང་དང་། ཐེན་ཝན་ནས་པར་སྐྲུན་བྱས་པའི་དགག་ལན་སྐོར་དང་གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་པོད་ལྔ་ཆ་ཚང་བཅས་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆའི་གྲས་སུ་བཞུགས་ཡོད།
བདུན་པ་འདིར་བསྡུར་གཞི་དང་ཟུར་ལྟའི་གྲས་སུ་མ་འཁོད་པར་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཉིན་ཧོང་དུ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་དང་། ལྷ་སའི་པར་རྙིང་ཁག་ནི་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དང་། རྒྱ་གར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལྟར་བསྡུར་གཞི་དང་ཟུར་མཆན་གང་གི་གྲས་སུའང་མེད།
༣༽ལུང་མཆན་བཏགས་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། དང་པོ་བཀའ་བསྟན་འགྱུར་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དང་པོ་བཀའ་བསྟན་པར་མ་གང་ཡིན་དང་། གཉིས་པ་དེབ་གྲངས་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་པོད་གང་ཡིན་དང་། བཞི་པ་རྩོམ་པ་པོའི་མཚན་དང་། ལྔ་པ་གཞུང་དངོས་ཀྱི་མཚན་དང་། དྲུག་པ་ཤོག་གྲངས་ཡིག་ཕྲེང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མ། ༢༧། ཁ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྲི། ༤༨༧’༦ལྟ་བུ་ཡིན། འདིས་བསྟན་འགྱུར་ལའང་མཚོན་ནས་ཤེས་ནུས། གཉིས་པ་བོད་མཁས་པས་བརྩམས་པའི་ལེགས་བཤད་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དང་པོ་གང་གི་པར་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་པོད་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་རྩོམ་པ་པོའི་མཚན་དང་། བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་དང་། ལྔ་པ་ཤོག་གྲངས་ཐིག་ཕྲེང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན། སྐུ་འབུམ་པར་མ། གསུང་འབུམ་ཙ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་། ༨༦༧་༦། ལྟ་བུ་ཡིན།
༤༽བསྡུར་མཆན་འགོད་སྟངས་ནི། པར་མ་གང་ཡིན་སོགས་སྔར་ལྟར་དང་། མདུན་རྒྱབ་དགོས་རིགས་ལ་མདུན་རྟགས་(ན)དང་རྒྱབ་རྟགས་ལ་(བ)བཅས་བཀོད་ཡོད། ལུང་བསྩལ་ཀྱང་མ་

xi

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོརྙེད་པ་དང་། རྙེད་ཀྱང་ལུང་མཆན་བཏགས་མཁན་ངོས་ནས་ལྷག་ལུས་ལ་བྱུང་བ་གཅིག་གཉིས་ལས་གཞན་ཡིག་ཆར་དྲངས་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཇི་ཡོད་འོག་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདིར་དམིགས་བསལ་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ནི། རྗེ་བཙུན་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ལུང་བཀོད་པ་རྣམས་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མར་དྲངས་པ་རྣམས་ཡིན་ཡང་། འདིར་ཡུམ་བར་མའི་ལུང་མཆན་བཀོད་པ་ཕལ་ཆེ་བ་བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྡུར་མར་གཞིར་བཞག་ནས་བཀོད་ཡོད་པས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཚིག་མི་འདྲ་བ་ཕྲན་བུར་སྣང་།
༥༽དཔེ་བསྡུར་མའི་མཆན་བཏགས་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། སྔར་བོད་ནས་གདན་ཞུ་གནང་བའི་གྲས། སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་གི་ཐོག་ཁར་རྒྱལ་བའི་གཟིམ་ཆུང་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་༼ག༽དང་། སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་༼པ་༽དང་། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་༼ཏ༽དང་། ལྡི་ལིའི་པར་མ་ལ་༼ད༽དང་། སྐུ་འབུམ་པར་མ་ལ་༼ཀ༽དང་། སྦག་སའི་པར་མ་ལ་༼བ༽རྟགས་བཏབ་ནས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། པར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་མཚམས་སུ་གྲྭ་ཚང་དང་དཔེ་མཛོད། འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་རྙིང་བཅས་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་གཞུང་དཀྱུས་སུ་བཀོད་ཅིང་། མི་མཐུན་གཞན་ཇི་ཡོད་འོག་མཆན་བཏགས་ཡོད། པར་མ་ཕན་ཚུན་བསྡུར་འབྲས་སུ། ཡི་གེ་ཆད་པ་དང་། ལྷག་པ་དང་། མི་འདྲ་བ་སྟེ་ཆད་ལྷག་མི་འདྲ་གསུམ་སོགས་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་ཉན་སྟབས་བདེའི་ཆེད་དུ་དེའི་གོང་འོག་གི་ཚིག་རིས་དང་སྦྱར་ནས་ཚིག་གསལ་པོར་བཀོད་པ་ལས་ཆད་རྟགས་དང་ལྷག་རྟགས་གང་ཡང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱས་མེད། ནོར་མཆན་དང་ལུང་མཆན་དང་དཔེ་བསྡུར་མའི་མཆན་བཅས་ལ་ཨང་རྟགས་སྒོར་ཁྱིམ་མ་འདི་( )བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།
༦༽ནོར་མཆན་བཏགས་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། གཞི་མཐུན་ལ་འ་འཐུན་དང་། ས་མཚམས་ལ་འ་འཚམས་བྲིས་པ་སོགས་ནོར་བ་རྒྱུན་འབྱམས་རྣམས་དང་། ལམ་ཤེས་ལ་ལམ་ཤས་ལྟ་བུ་པར་ཤིང་ཡིག་འབྲུ་ཆག་སྐྱོན་བྱུང་བ་ཁག་དང་། ས་བཅད་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་པ་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་གོང་འོག་གྲངས་འཁྲུགས་པ་སོགས་མདོར་ན་ཡི་གེ་ནོར་ངེས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་

xii

ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

ལས། ཚིག་དོན་ངོས་མ་ཟིན་པ་བརྟག་དགོས་པའི་རིགས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་འགྱུར་བ་བཏང་མེད། ནོར་བ་ངོ་ཤེས་ངེས་ཅན་ཡོངས་གྲགས་རྣམས་མཆན་སྦྱར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་གང་བཅོས་པ་རྣམས་ངོས་ཟིན་པའི་ཆེད་དུ་ཕལ་ཆེར་འོག་མཆན་བཏགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ནོར་བ་གཅིག་མཐུན་ཧ་ཅང་མང་བའི་རིགས། དཔེར་ན། ས་མཚམས་ལ་ས་འཚམས་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས། གོང་འོག་རེ་ཟུང་ལས་ཐམས་ཅད་མཆན་དུ་བཀོད་མེད། བྱ་ཚིག་ཡིག་གཟུགས་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་བསྡུར་གཞིའི་མ་དཔེ་རྣམས་ལས་གང་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་ཚབ་ཆེ་བ་རྣམས་དཀྱུས་སུ་བཀོད་ནས་གཞན་རྣམས་འོག་མཆན་བཏགས་ཡོད། ཡིག་ཆར་དྲངས་པའི་ལུང་ལ་ཆད་ལྷག་ནོར་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་གང་དྲངས་རྒྱུའི་ལུང་གི་མ་དཔེ་དང་ཞིབ་བསྡུར་ཐོག་དེའི་ཤོག་གྲངས་ཐིག་ཕྲེང་བཅས་ཟུར་དུ་བཀོད་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་མིན་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ལྟ་བུ་ལུང་མིང་ནོར་བའི་རིགས་ལ་གསལ་བཤད་ཉུང་ཙམ་རེས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།
༧༽དག་གཅིག་འགྱུར་གྱི་སྐོར། སྤྱིར་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་པོད་ལྔའི་ནང་གསེས་ལ་དག་གཅིག་འགྱུར་མ་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ལྟ་བུ་གཞུང་གཅིག་གི་གོང་འོག་ལའང་དག་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་དཔེར་ན། རྟགས་བསལ་རྟགས་གསལ། ངོས་སྐལ་ངོ་སྐལ། མངོན་འགྱུར་བ་མངོན་གྱུར་པ། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་པ། མཐའ་དཔྱད་མཐའ་བཅད། གོ་རིམ་གོ་རིམས། ཊཱིཀ་ཏཱིཀྐ། ཅིག་ཆར་ཅིག་ཅར་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་། འདི་ནི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་གཅིག་པོ་མིན་པ་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུའང་ས་ཁྱབ་རྡོ་ཁྱབ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དོན་གོ་བ་ལེན་པ་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་མེད་པར་བརྟེན། དཔེ་ཁྲིད་དགེ་རྒན་དུ་མ་ཞིག་གིས་འདི་རིགས་རང་སོར་འཇོག་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བའི་སྐོར་དགོངས་འཆར་བྱུང་པ་བཞིན་སྔར་བཅོས་ཟིན་ལྷག་ལུས་བྱུང་པ་ཕུད་གཞན་པར་རྙིང་དུ་གང་འཁོད་རང་སོར་བཞག་ཡོད། ༣༽པོད་གྲངས་སྒྲིག་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་སྐབས་སུ་པོད་གྲངས་གོ་རིམ་འགོད་སྟངས་ཐད་མདོ་སྔགས་གཉིས་ལས་སྔགས་དང་པོ། པོད་ལྔ་ལས་དབུ་མ་དང་པོར་

xiii

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོམཛད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་ཡང་། འདིར་པོད་ལྔའི་གོ་རིམ་རྣམས་གཙོ་བོར་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་གི་རྩོད་པའི་བང་རིམ་ལྟར་བསྒྲིགས་པ་ཡིན། བསྡུས་གྲྭ་གསུམ་བློ་རྟགས་གཉིས་བཅས་རྗེ་བཙུན་པའི་ཡིག་ཆ་མིན་ཡང་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་གི་ཡིག་ཆའི་གྲས་སུ་བཞུགས་པར་བརྟེན། འདིར་པོད་བཅུ་དྲུག་གི་ཐ་མར་བསྒྲིགས་འཇུག་བྱས་ཡོད། རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་ཏུ་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་ལ་པོད་ཀ་པ་ནས་ཏ་པའི་བར་པོད་དགུ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལ་པོད་ཀ་པ་ནས་ང་པའི་བར་པོད་བཞིར་བྱས་ནས་འདུལ་མཛོད་དབུ་མ་ཟུར་བཀོལ་སོགས་ལ་པོད་རྟགས་མ་མཛད་ཀྱང་། འདིར་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མ་པོད་གསར་བསྒྲིགས་སྐབས་སུ་པོད་ཀ་པ་ནས་མ་པའི་བར་པོད་བཅུ་དྲུག་བྱས་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད།
དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་ནང་རྗེ་བཙུན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་བཅས་བཞུགས། པོད་གཉིས་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དབུ་ནས་སྤྱན་ལྔ་མངོན་ཤེས་བར་དང་། པོད་གསུམ་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་སྦྱོར་ལམ་སྤྱི་དོན་ནས་སྐབས་དང་པོ་མ་རྫོགས་བར་དང་། པོད་བཞི་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་ལྔ་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་དྲུག་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་པ་ཆོས་སྐུའི་སྤྱི་དོན་བཅས་ཆ་ཚང་དང་། པོད་བདུན་པའི་ནང་བསམ་གཟུགས་རྟེན་འབྲེལ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་དྲང་ངེས་སྤྱི་དོན་བཅས་དང་། པོད་བརྒྱད་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་དང་། པོད་དགུ་པའི་ནང་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་མཐའ་དཔྱོད་དང་འགོག་སྙོམས་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་དང་། པོད་བཅུ་པའི་ནང་བསམ་གཟུགས་རྟེན་འབྲེལ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་དང་། པོད་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་མཛོད་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་ཚབ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། མཉན་བྱ་ཟུར་བཀོལ། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་མཐའ་དཔྱོད། ལེའུ་བཞི་པའི་མཐའ་དཔྱོད། ཕྱོགས་ཆོས་འཁོར་ལོ་བཅས་དང་། པོད་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་གསུང་ལན་ཀླུ་

xiv

ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

སྒྲུབ་དགོངས་རྒྱན། ཤཱཀ་ལན་ལྟ་ངན་མུན་སེལ། གོ་ལན་གནམ་ལྕགས་ཐོག་འབེབས་བཅས་དང་། པོད་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་བསྡུས་གྲྭ་ཆེ་ཆུང་གསུམ། བློ་རྟགས་གཉིས་བཅས་བསྡོམས་པོད་གྲངས་བཅུ་དྲུག་ཐོག་བསྒྲིགས་བཀོད་བྱས་ཡོད།
༩༽དཀར་ཆག་སྒྲིག་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། སྤྱིར་དཀར་ཆག་སྒྲིག་སྟངས་ལ་གདན་ས་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་རྩོད་པའི་གཞུང་ཚན་ཁག་ལ་ཐ་སྙད་བྱེད་སྲོལ་ལྟར་བསྒྲིགས་པ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྒྱལ་སྲས་ཆུང་བ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་སྐབས་སུ། རྟགས་གཞན་བཞི་པ་དང་། མུན་ཁུང་བུམ་གཟུགས་ལྟ་བུ་གདན་ས་རང་དུ་ཐ་སྙད་གྲགས་ཆེ་བ་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་གཞུང་ལྟར་ས་བཅད་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་བརྗོད་བྱའི་སྡེ་ཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྲིགས་པ་དང་། ཡང་ས་བཅད་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་བསྒྲིགས་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་ས་བཅད་གཙོར་བཟུང་བྱས་ཡོད། དེ་བཞིན་དཀར་ཆག་ཏུ་ས་བཅད་བཀྲམ་པའི་སྐབས་སུ། མ་བཅོས་ཐབས་མེད་འགའ་ཞིག་ལས། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་གཉིས་ལས་དང་། གཉིས་སོ་དང་། གཉིས་ནི་ལྟ་བུ་གང་འཁོད་དཀར་ཆག་ཏུའང་རང་སོར་འཇོག་པ་ལས་ཚིག་བདེ་མིན་དང་། གཅིག་འགྱུར་དགོས་ཤག་གིས་འགྱུར་བ་གཏོང་པ་སོགས་གང་ཡང་བྱས་མེད། གཞུང་དུ་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་དང་། སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ལ་ཡོད་རིགས་དཀར་ཆག་ཏུ་བཀྲམ་ཡོད།
༡༠༽བྱ་བ་འདི་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྟངས་ཀྱི་སྐོར། ལས་བྱེད་ལ་སྡེ་ཚན་ལྔར་བཅད་དེ། དང་པོ་ལུང་འཚོལ་མཁན། གཉིས་པ་མ་དཔེ་དང་བསྡུར་མཁན། གསུམ་པ་གློག་ཀླད་དུ་འཇུག་མཁན། བཞི་པ་དཀར་ཆག་སྒྲིག་མཁན། ལྔ་པ་དེབ་གཟུགས་སྒྲིག་མཁན་དང་ལྔར་དབྱེ་བའི་ནང་ནས། ལུང་འཚོལ་བ་དང་དཔེ་བསྡུར་བ་ཕལ་ཆེ་བ་ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོའི་འདུལ་བ་གསར་རྙིང་དང་དབུ་མ་གསར་རྙིང་དང་ཕར་ཕྱིན་བཅས་འཛིན་གྲྭ་ལྔའི་ནང་ནས་ལོ་སྔ་མའི་རྒྱུགས་སྤྲོད་གནས་རིམ་མཐོ་ཤོས་ཁག་ནས་འདེམས་བསྐོས་བྱས། དཀར་ཆག་སྒྲིག་མཁན་ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོའི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲྭ་བ་རྣམས་ཡིན། གོང་གསལ་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་པར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་དང་ཕན་ཚུན་ཞིབ་

xv

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་མདོབསྡུར་ལེགས་པར་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་དཔེ་ཁྲིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པས་ཐ་མའི་བསྐྱར་ཞིབ་དང་། དེ་ལས་ནོར་ལྷག་ཆད་གསུམ་གང་བྱུང་གློག་ཀླད་དུ་འཇུག་བསྒྲིགས་ལེགས་པར་ཟིན་རྗེས་བསྐྱར་དུ་མ་དཔེ་ཁག་དང་བསྡུར་ནས་བསྐྱར་ཀློག་ཐེངས་གཅིག་བྱས་ནས་ཐ་མའི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད། ༡༡༽ལས་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་སྐོར། ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོ་མགོར་སྐབས་དེའི་༧སྐྱབས་རྗེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དབུ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་། སྐབས་བཅུ་དགུ་པའི་ཕྱག་མཛོད་དང་། དཔེ་ཁྲིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པ་དང་། དཔེ་བསྡུར་མའི་ལས་བྱེད་ཆ་ཚང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་ལྷུག་པོར་གནང་སྟེ་(༢༠༡༣)ལོར་གྲྭ་ཚང་ཚོགས་ཁང་ནང་དུ་བསྐྱར་དུ་༧སྐྱབས་རྗེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབུར་བཞུགས་ཐོག་དཔེ་ཁྲིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་པོད་གྲངས་གཏན་འབེབས་དང་གོ་རིམ། པར་སྐྲུན་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། དག་གཅིག་འགྱུར་དགོས་མིན་སྐོར་དང་། ཐ་ན་རིན་ཆེན་སྤུངས་ཤད་འགོད་སྟངས་ཡན་ཆད་བཀའ་བསྡུ་ལྷུག་པོར་གནང་སྟེ་ཐ་མའི་ལས་རིམ་སྐོར་ཐག་བཅད་བྱས་པ་བཅས་སོ། །
བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༢དང་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༥.༨.༡༦ཉིན་
སེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་
དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི་དོན་
བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ།

འབྲེལ་བརྗོད་པས་མཚམས་སྦྱར། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད།
སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་། ཞེས་འཆད་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་འོག་ཏུ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

ལ་དབང་ཐོབ་དོན་དུ་སྒོམ་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་

2

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་
ལ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས། གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟགས་ལ་

སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་གསུངས། རྩེ་སྦྱོར་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དེ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད། ཅེས་དང། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་ཀུན་དང་རྩེ་སྦྱོར་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་རྩེ་སྦྱོར་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དེ་རྩེ་སྦྱོར་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །རྣམ་

3

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བཤད་ལས། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་བཤད་པའི་རིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་སྐྱེ་བའི་
རིམ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་
ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་སྦྱོར་བ་
ཡིན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན།
མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཚོགས་ལམ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་
ཅིག །དེས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ།

4

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་
ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་སྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ།

རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྟེན་བཤད་པ་དང་།
བརྟེན་པ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་
དང་། སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་

དང་འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། སྒོམ་
ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་དེའི་ཕྱིར། བར་ཆད་

མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན།
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ལ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཀ་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་

5

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་སོགས་བཞི་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ།
བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་ལམ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་བཞིར་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཁྱད་པར་ཅན་དང་རྣམ་གྲོལ་དང༌། །བར་ཆད་མེད་དང་སྦྱོར་ཞེས་བྱ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྐྱེ་བའོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ནི་གང་གིས་སྒྲིབ་པ་རབ་ཏུ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ནི།
དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བ་དང་དང་པོ་ཉིད་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན་གང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གང་གིས་འོག་ཏུ་བར་ཆད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་བའོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། གང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གང་

ཞེ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི། བྱང་
སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད། དེའི་ཤེས་པ་བརྒྱད། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེའི་ལམ་རྣམ་པ་བཞིར་འཇོག་གོ །ཁ་ཅིག །མཚན་

6

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉིད་གཅིག་ལ་བཀར་ན། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་ཀ་ཡིན་ཏེ། དེ་ས་བཞི་པའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། ས་གསུམ་པའི་འཇུག་པ་
བར་ཆད་མེད་ལམ། ས་གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ། ས་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
དེས་ན་རང་གི་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་

ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གང་ཞིག །རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྤོང་གཉེན་དུ་དམིགས་པ། སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་
དམིགས་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་
ཤེས་སུ་དམིགས་པ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་སྔར་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་བཞི་ལས།
དང་པོ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐབས་མཁས་སུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་མི་

7

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལྡོག་པའི་རྟགས་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེ་ཡང་དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་བཞི་སྟོན་
པ་ལ།
རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་
འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བརྙན་དང་འདྲ་བ་དང་། མིག་ཡོར་དང་འདྲ་བ་དང་། སྤྲུལ་པ་དང་འདྲ་བ་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འདྲ་བར་ལྟ་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ན་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་
ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའམ། ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་པའི་
སེམས་མི་བསྐྱེད་ལེགས་པའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་ན་རབ་འབྱོར་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞམ་འབྲིང་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་དང་།

ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམ་མཁའ་ལ་

8

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡར་འཕགས་ཤིང་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་

སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་

དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་འོག་མ་བཞི་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་གྲོང་ཁྱེར་བཅོམ་པའམ་མེ་ཤོར་བའམ། གཅན་གཟན་ཁྲོ་བོ་མཐོང་བའམ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ནས་དེའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཞིང་ན་ངན་སོང་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བའམ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་མམ་སད་པའི་ཚེ་གྲོང་ཁྱེར་ཚིག་པར་གྱུར་པ་ན། བདག་གཉིད་ལོག་པར་གྱུར་པའམ་སད་པའི་རྣམ་པ་གང་དག་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་རྣམ་པ་གང་དག་དང་རྟགས་གང་དག་དང་མཚན་མ་གང་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་དེ་དག་དང་རྟགས་དེ་དག་དང་མཚན་མ་དེ་དག་བསྟན་པར་བྱའོ། །རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བུད་མེད་དམ་སྐྱེས་པ་ལ་ལ་ཞིག་མི་མ་ཡིན་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ན་དེ་ལ་བྱང་
ཆེན་འདི་སྙམ་དུ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་

9

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་བརླབས་གྲུབ་པ་དང་།

གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཐ་མ་བཞི་སྟོན་པ་ལ་བྱང་ཆེན་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ཡང་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན་བྱང་ཆེན་བསམ་པ་ཐག་པ་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་བྱང་ཆེན་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་འདོད་པ་དང་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པ་ལ་གནས་པར་འདོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་
ལྟར་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་མི་སྤྱོད་ཅེས་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་ཉིད་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་

10

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བ་

སོགས་རྟགས་བཅུ་གཉིས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཅུ་
གཉིས་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་
སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་དེ་ལ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སོགས་སུ་ལྟ་བའི་རྟགས་དང་། ཉན་རང་གི་ས་དང་ཁམས་གསུམ་ལ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དགའ་བ་མི་སྐྱེད་པའི་རྟགས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སོགས་མཐོང་བའི་རྟགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་

འཕྲུལ་བ་སོགས་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བའི་རྟགས་དང་། རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྟགས་དང་། གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་

བརླབས་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་། གནོད་སྦྱིན་སོགས་མི་མ་ཡིན་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་། རང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་རྟགས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་སློབ་པའི་རྟགས་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་མེད་པའི་རྟགས་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་འགྱུར་བའི་རྟགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེའི་དང་པོ་བརྒྱད་འབྲས་རྟགས་དང་ཐ་མ་བཞི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་ལོ་ཆེན་བཞེད། མདོ་ལས་དང་པོ་དྲུག་རྨི་ལམ་དང་བདུན་པ་སད་རྨི་གཉིས་གང་རུང་དང་སྦྱར་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ཐ་སྙད་མ་མཛད། བུདྡྷ་ཤྲཱིས་དང་པོ་དྲུག་རྨི་ལམ་དང་། བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སད་རྨི་

11

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གཉིས་ཀ་དང། ཐ་མ་བཞི་སད་པའི་རྟགས་སུ་བཞེད། དེས་ན་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག །རྟགས་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །བསམ་
གཏན་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ལ་རྨི་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ལ་
ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་རང་དབང་མེད་པར་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་མེད་ཀྱང་ལུས་སེམས་བརྟས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་གཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དཔེར་ན་ས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཉིད་སྔ་མ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཡོད་པ་བཞིན་
ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་གཉིད་མེད་པས་ཁྱབ་པས་སྦྱོར་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱམས་

ལུས་སོགས་དང་སྒྲིབ་པ་ནི། །རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། །ཞེས་དྲོད་ནས་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
འགྲིག་གོ །རང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱོན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

12

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟགས་གསུངས་པའི་འོག་ཏུ་བསོད་ནམས་གང་ལས་འཕེལ་ཚུལ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་

གི་སེམས་ཅན། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། །ཞེས་འཆད་ན། རྟགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་རྣམ་འཕེལ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་མཚོན་པའི་རྩེ་མོ་དེའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་
སྙེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་
ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྒྱད་དང་། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་མིའི་ལུས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་ལ་དེ་དག་ནམ་འཚོའི་བར་དུ་བཞུགས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རིམ་གྲོར་བྱས། བཀུར་སྟིར་བྱས། བསྟི་སྟང་དུ་བྱས། མཆོད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་དག་དེ་ཡང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་ན་རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་

13

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སེམས། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལམ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ངོ༌། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ངོ༌། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་
བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་ནས། ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་ན་དེའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་བརྗོད་ནས་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ལགས་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་
གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པར་འགྱུར་རམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་
ཕྱིན་ཤིན་ཏུ་དབེན་པའི་སླད་དུ་ཟབ་པའོ། །བལྟ་དཀའ་བའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་གྱི་དྲུང་དུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ཀྱང་འགྲོ་བར་སེམས་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་འདི་རང་གི་སྤོབས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་ཡོན་ཏན་དང་ལེགས་པ་བརྗོད་དམ། འོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་སྟོན་སྙམ་པ་

14

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཀུན་དགའ་བོས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པ་དག་དང་གནས་པར་བགྱི། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་
གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
མཆོད་པ་པས་ལྷག་པ་དང། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པ་དང་། དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་བ་དང་། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱི་མ་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་
ལགས། བྱང་ཆེན་གཟུགས་བས་པར་བགྱི་བའི་སླད་དུ་སློབ་ན་རྣམ་མཁྱེན་དུ་སློབ་པ་ལགས་སམ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ས་ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་གང་ན་འཛམ་བུའི་ཆུ་ཀླུང་གི་གསེར་གྱི་ས་ལེ་སྦྲམ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཉུང་ངོ༌། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བསླབ་པ་འདི་ལ་སློབ་པའི་
སེམས་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་ཉུང་སྟེ། སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ། རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་ལ་གནས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་བས་ཆེས་མང་ངོ༌། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅན་གང་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་

15

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

འགྱུར་བའི་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཉུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སེར་སྣ་དང་ལྡན་
པའི་སེམས་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། གཟུགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མི་སྐྱེའོ། །ཚོར་བ་དང་ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བའི་ནང་དུ་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིར་ཕར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་འདུས་

སོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་སློབ་པའི་བྱང་ཆེན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་སྙམ་དུ། འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཤེར་ཕྱིན་འདིའོ། །ཤེར་ཕྱིན་

འདིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་

སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་པ་ཤེས་པ་དང་། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསོད་ནམས་གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད། མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་

16

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན།
བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་སྟེ། ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་
ནམས་རྣམ་འཕེལ་བརྒྱད། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་འཕེལ་བརྒྱད་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་དང་
མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཚང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་པ། རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

མཚན་ཉིད། ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དེ་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་རྣམ་
པར་འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་

འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དགེ་རྩ་དང་ལྡན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེ་བར་འོང་ཞིང་མིའམ་ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྲུང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། སྟོན་པ་དང་སྐྱེ་བོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དེ་ལ་ཡང་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐབས་མཁས་པས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རང་

17

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་བདག་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་རང་
བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། གཟུགས་སོགས་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་
ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་བྱང་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ཡང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འཕེལ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འདི་སྙམ་དུ། བྱང་ཆེན་སྦྱིན་

པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ནི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སླར་ལྡོག་པར་འགྱུར་བར་སེམས་འགའ་ཙམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་ཟློ་བར་འགྱུར་ཞེས་རྟོགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། རྣམ་འཕེལ་དང་། །བརྟན་དང་། ཞེས་འཆད་ན། རྣམ་འཕེལ་གྱི་འོག་ཏུ་ངེས་བརྟན་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

18

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་མོས་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རྟོགས་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་
ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་
པས་ངེས་པར་བརྟན་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་
ཡང་དག་པའི། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ངེས་བརྟན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ཚན་དང་པོས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་མེད་པ། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྨོས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཚན་གཉིས་པས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་
རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་སེམས་ཅན་

19

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།
གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པའི་རྩེ་
སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་དེ། བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁོ་ན་རེ།
བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་དག་ས་

ལ་སྦྱོར་བ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལ། རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་ན་དེ་བས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྔ་མ་ཁ་ཅིག །རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་

པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་བྱེད་དེ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་
དེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པའི་དོན་དེ་གང་ལ་བྱེད། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་དམ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་
ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དག་པ་ས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་བདུན་པ་
མན་ཆད་དུ་ཡང་དེ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ས་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩེ་

20

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དེ་ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་
ཞིག །དེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དོན་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

ཁོ་ན་རེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་བདུན་པ་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །བཞི་པ་ལ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བརྟན་པ་ཕྱི་མ་ལས་

འཕྲོས་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ལ་གསར་
དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆེན་དེ་དག་གི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་
རངས་པར་བགྱིད་པ་དང། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བར་བགྱིད་ན་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་

མོ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་ཅི་ཞིག་འཕེལ་བར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

བཀའ་སྩལ་པ། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གླིང་ཆེན་པོ་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྲང་ལ་

གཞལ་བའི་ཚད་ནི་བཟུང་དུ་ཡང་སྲིད་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་
ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་ནི་ཚད་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས་ཇི་ལྟར་སེམས་གཞན་དུ་མི་རྒྱུ་བ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། བརྟན་དང་སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང། །ཞེས་འཆད་ན། ངེས་བརྟན་གྱི་འོག་ཏུ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

21

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དེ་ལྟར་ངེས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་བཟོད་པའི་ངེས་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བའམ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ངེས་པར་བརྟན་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཚད་སྲིད་པ་ནི་སྲང་
ཚད་ཀྱིས་གཞལ་བར་ནུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གླིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་
སྟོང་གསུམ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སོ་སོར་
དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཚད་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་ལས་དེ་བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་
ཐོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་བསོད་ནམས། གླིང་བཞི་དང་། སྟོང་དང་པོ་དང་། སྟོང་བར་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

22

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཁམས་ཀྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྲང་ལ་གཞལ་བ་དང་། ཆུ་ཐིག་སྐྲའི་རྩེ་མོས་བླངས་པའི་གྲངས་བཟུང་བར་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡུད་པ་ལས། མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རངས་པ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བས་ཚད་བཟུང་རུང་། །རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིའི་བྱང་སེམས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་། ས་དང་པོ་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་ས་
བདུན་པའི་བར་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དང་། ས་བཅུ་པ་པ་ལ་འཕགས་པས་བཞེད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་
དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅི་རིགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་རྟོགས་པ་པོ་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གར་པ་ཁ་ཅིག །སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་བཞི་ལ་བཞེད། སློབ་དཔོན་གྱིས་མོས་སྤྱོད་དང་། མ་དག་ས་བདུན་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་དང་། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་རང་ཉིད་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལ་ཐེག་པ་ལ་དང་པོར་ཞུགས་པ་ནི་མོས་པའི་སྤྱོད་པའོ། །སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བདུན་ལ་གནས་པའོ། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའོ། །སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནི་ས་བཅུ་པའོ། །ཞེས་གཞན་དག་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

23

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དེས་ན་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དོན་བསྡུ་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་གི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། རྟགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་། །མཐོང་ཞེས་བྱ་དང། ཞེས་འཆད་ན། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་
གྱི་འོག་ཏུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པའི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་།
དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་དང་པོར་དེའི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་

24

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྱོར་ལ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤུགས་བསྟན་གྱི་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་བཞི་
ཡོད་པས་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་

འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་དང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དེ་དག་གིས་དགེ་རྩ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བར་ཇི་ལྟར་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ཅི་ཤེར་ཕྱིན་འབའ་ཞིག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་

ཕར་ཕྱིན་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པའི་
ཕར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ།
ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། །བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་པོ་གང་ཞེ་
ན། རེ་ཞིག་དང་པོར་མཐོང་སྤང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད།

25

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཅེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རེ་ཞིག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ། རྟོག་པའི་ངོ་བོ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ། དབྱེ་བ། འཁྲུལ་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལེན་པ་དང་འདོར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའོ་ཞེས་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་
སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ནི། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
དུ་མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང། མཐོང་སྤང་
ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་མཚན་མར་དམིགས་པ་དང་། དེའི་ལྡོག་ཡུལ་མཚན་མར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སོགས་རིམ་བཞིན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་

26

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་དེ་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ལེན་པར་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་བླང་བྱའི་གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་འདོར་བར་འདོད་པའི་སྒོ་ནས་དོར་བྱའི་གཟུང་བའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ནི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགུ་དགུར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་
བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྷ་
དུ་ར་ཟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་གསེར་གྱིས་གང་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེན་པ་ལྟར་ཡུལ་མི་གནས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་

དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
དགུར་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
དགུར་ཡོད་དོ། །
ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་

27

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་
ཉིད། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག །ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་
དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་
སུ་ཕྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔ་མས་རིགས་འགྲེའོ། །
ཁ་ཅིག །དེའི་སྟེང་དུ་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཞེས་བསྣན་ནས་འཇོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དང་། མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་གཉིས་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་

28

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་བྱ་དང་། མ་རིག་པ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་དེ་དེའི་བསྒོམ་བྱ་དང་། གཉིས་པ་དེ་དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས། ཞེས་སོགས་དང་།
དེའི་ལྡོག་བྱ་ལ་དམིགས་ནས། ཞེས་སོགས་ཟེར་ན་སྐྱོན་སྔ་མ་དེ་འཕེན་ནོ། །འདོད་ན། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་དེ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་
འགྲེའོ། །ཁ་ཅིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཞེས་སོགས་དང་། དེར་གྱུར་པའི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་འཇུག་
བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་
ནས་གཟུང་བར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་བྱང་
སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་སྐབས་འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེར་
གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་ཞེས་སོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། རང་

29

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། དེར་གྱུར་
པའི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་
ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་འཇུག་བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལྡོག་བྱའི་གཟུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་
ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཀྱེ་མ་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གཞན་ཡང་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་སྙིང་པོ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །དེ་སྐད་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་
གྱིས་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཀྱེ་མ་ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
ཚེ་ལྡན་ཤཱ་རིའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་སྙིང་པོ་མེད་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྤོང་ཤེས་

30

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་

ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡིན། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ལ་ནི་གང་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་གནས་ཤིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་སུ་ཡང་མེད་ན། དེ་ལ་གནས་ཤིང་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི་སྨྲོས་ཏེ་དེ་ནི་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་པས་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉེན་པོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད། ཅེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ།

དེ་ལྟར་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བསྟན་ནས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ། སྤང་བྱར་བསྟན་པ། དབྱེ་བ། འཁྲུལ་བར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་

31

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཡོད་པར། །རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་དང། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་
བས་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ནི། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་མེད། །དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། གང་གི་ཚེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ། གཟུང་བའི་དོན་དག་དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ། དེའི་ཚེ་གང་གི་ཡང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་རིམ་པ་ལྟར། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང། དེ་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་དབྱེ་བས་དེ་དེའི་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་བཞིན་ནོ། །རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་

32

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དེ་དག་རང་གིས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་དེ་དག་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། དེ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པ་དེས་གཟུང་བའི་དོན་རྣམས་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་

འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་

བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་
དགུ་དགུར་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དེར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་
བཏགས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷས་བྱིན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་
ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན།

33

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་ཡིན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷས་བྱིན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་དེར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། གང་ཟག་དེ་ལྷས་བྱིན་དུ་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཀག་ཟིན།
ཁ་ཅིག །རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་དང་བཏགས་འཛིན་ལ་
དམིགས་ནས་ཞེས་སོགས་ཟེར་ན། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་འཛིན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ། །རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མེད་དེ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་ཡིད་མེད་པར་ཐལ། དེའི་

34

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་དེ་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ། ལན། ལན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ཞེས་རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་ལ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པས་མ་ཁྱབ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་ལ་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེ་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ང་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སློང་དག་མཚན་མོ་འདས་ནས་ནང་བར་གྱི་དུས་སུ་ངས་སྲོག་ཆགས་ལྕེ་སྤྱང་སྐད་འབྱིན་པའི་སྒྲ་
ཐོས། ཞེས་པ་དང་། ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྨད་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར།
གཉིས་པ་ནི། རྩོད་པ་དེ་དག་མི་འཐད་དེ། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང།
བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ལ་མེད་ཅིང། འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་རྩོད་པ་དེ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེ་ལ་བཤད་ཅིང་བཏགས་འཛིན་དེ་ལ་མ་བཤད་པ་ནི་སོ་སྐྱེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་ཤེས་

35

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན། བཏགས་འཛིན་
འཕགས་པ་ལ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་
པ་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཉི་སྣང་ལས། དེ་དག་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩོད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་ང་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ནི་གཞན་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི། ངར་འཛིན་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཚིག་ནི་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩོད་ལན་འདི་དག་ཉི་སྣང་ལས་བཀོད་པ་གསེར་ཕྲེང་དུ་བཤད་པའོ། །
ཁོ་ན་རེ། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་པས། འདིར་ཡང་། མཐོང་སྤང་ལ་རྟོག་པ་དེ་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅིང་སྒོམ་སྤང་རྫས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཛིན་རྟོག་དང་པོ་སོ་སྐྱེ་དང་གཉིས་པ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདིའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག །དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྫས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་ལ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་གཉིས་ནི་འཛིན་པ་དེ་
གཉིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་རྟོག་པ་གཉིས་ལ་བརྩད་ཅིང་རྩ་བར་ཡང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་སྒྲས་ཟིན་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་འདི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སོ་སྐྱེ་དང་

36

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐོང་སྤང་ལ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་

དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་འཛིན་ལ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་གཉིས་
སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། །ཞེས་འཛིན་རྟོག་སེམས་ཅན་དུ་རྟོག་པར་བཤད་པ་འདི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། དེ་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པའི་གཞི་སེམས་རྒྱུད་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་ཙམ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་

ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཉན་རང་གི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདི་དག་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་རང་གིས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། དེས་འཛིན་རྟོག་གཉིས་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་རྣམ་

རྟོག་བཞི་ཀ་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུང་ལས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་པར་བཤད་པ་དང་། ཉི་སྣང་གི་རྩོད་ལན་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད་མེད་
ཀྱིས་རྫས་འཛིན་ཡོད་མེད་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། སྤྱིར་འཛིན་རྟོག་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཙམ་ལ་འཛིན་པ་སོ་སོར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་གཉིས་ཀའང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་ཁས་བླངས་

37

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཏེ། མདོར་བསྟན་དུ་གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་པ་རྩ་བར་བཤད་ཅིང་། རྒྱས་བཤད་དུ་ཉི་སྣང་ལས་བཤད་པ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྟོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ལ་སོ་སོར་རྫས་བཏགས་ཀྱི་

འཛིན་པར་འཇོག་པ་ལྟར་ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལ་ཆོས་ཙམ་ལ་རྫས་དང་བཏགས་པའི་
ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལ་རྫས་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པ་གཉིས་
སུ་ཕྱེ་བ་ཡང་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འཕགས་རྒྱུད་ལ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་གསེར་ཕྲེང་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བཀོད་པས་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་།
འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ཞེས་

38

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོགས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ལ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དབེན་
པས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་

དང་། ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ལ་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་
སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་མཐོང་ངམ།
གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་སྒྱུ་མ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་། དབེན་པས་དབེན་པ་མ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ལ་རྒྱུ་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་འདི་ལྟར་བདག་ལ་ལ་དང་ནི་ཉེའོ་ཞེས་བགྱི་བར་མི་སེམས་

39

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་ལ་བྱེ་བྲག་མ་མཆིས་ཤིང་མི་གཡོ་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རིགས་དང་ནི། །ཞེས་དང་། ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་
པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ལ་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ནི་འདི་ལྟར་བདག་ལ་སྒྱུ་མ་ནི་རིང་ངོ༌། །སྒྱུ་མའི་མཁན་པོ་ནི་ཉེའོ། །སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་འདི་ལྟར་འདུས་པ་ནི་བདག་ལ་ཉེའོ་ཞེའམ། རིང་ངོ་ཞེས་བགྱི་བར་མི་སེམས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ནི་ཡང་དག་གྲུབ་པ་དང། །ཞེས་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཡིན་ལུགས་ཤེས་པ་སོགས་དམིགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ནི་འདི་ལྟར་བདག་ལ་དམིགས་པ་གང་གི་གཟུགས་ནི་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཉེ་ལ། མེ་ལོང་དང་སྣོད་ཆུས་གང་བའི་ནང་དུ་བྱུང་བ་དེ་ནི་བདག་ལ་རིང་ངོ་ཞེས་བགྱི་བར་མི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་དང་། །ཞེས་དང་། སྣང་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་སྤང་གཉེན་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་

40

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོ་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ནི་སྡུག་པའམ་མི་སྡུག་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་། །ཞེས་དང། ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བླང་བར་བྱ་བ་དང་། དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡུལ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་རང་དོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་གིས་རྟོགས་དང་། ཞེས་དང་། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་ནུས་པ་དང་། བྱ་བའི་ལས་དང་། བྱ་བའི་འབྲས་བུ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་འདི་ལྟར་ང་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་རིང་ངོ༌། །བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་ཉེའོ། །ཞེས་བགྱི་བར་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དམན་ཞིང་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་དང་།

41

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་དོན་བྱེད་པ་དེའི་བྱ་བའི་ལས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་མཛད་པ་ན་དེ་ནི་དོན་གང་གི་སླད་དུ་སྤྲུལ་པའི་དོན་དེ་སྦྱོར་ཏེ་སྤྲུལ་པ་ནི་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བརྗོད་པའི་དོན་དེ་ཡང་བགྱིད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
དེ་ཡི་ལས། ཞེས་དང་། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་སྤྲུལ་པས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ལས་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་མཁན་ནམ་ཤིང་མཁན་གྱི་སློབ་མ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་བུད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སམ་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་སམ་གླང་པོ་
ཆེའི་གཟུགས་སམ་རྟའི་གཟུགས་སམ་གླང་གི་གཟུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་ཞིག་སྦྱར་ན་དེ་དོན་གང་གི་སླད་དུ་བགྱི་བའི་དོན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱང། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱའི་འབྲས་བུ་ལ། །ཞེས་དང། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་
ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ། འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི། །རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །ཅེས་དང་།
གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

42

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་པོ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་ཡང་དགུར་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་དབེན་པའི་འབྲས་བུ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དབེན་པ་མ་རྟོགས་པའི་དོན་རྒྱུ་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་འབྲས་བུ་དེ་འཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ས་མི་གཡོ་བ་སོགས་གསུམ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སོགས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་རྟོགས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྒོ་ནས་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱེད་པ་དང་སེལ་བ་དང། མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་བཅས་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་རང་གི་ཡུལ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱུ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་
དང་མཐུན་པར་སྤྲུལ་ནས་དོན་བྱེད་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ལས་དང་། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ཤེས་དང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གདུལ་

བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་ལ་རྟོག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དངོས་པོར་དམིགས་པ་དང་གཞན་དོན་མི་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ས་དེར་མཐོང་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་བླང་བྱའི་གཟུང་

43

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བའོ། །ཞེས་བདེན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱར་སངས་རྒྱས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆེན་གང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དེ་ཡུན་རིང་ཇི་སྲིད་གཅིག་ནས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། འོ་ན་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་
སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
འཁོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། །ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་། །ཞེས་
དང་། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བླང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་དགུ་པོ།

44

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཡུལ་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ལམ་དམན་པ་ལྔ་དང་། འབྲས་བུ་དམན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་དམན་པ། ཡོངས་འཛིན་དམན་པ། ལམ་དམན་པ། དབང་པོ་དམན་པ། ཐབས་མཁས་དམན་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་

པ། རབ་འབྱོར་ཐབས་མཁས་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་དེ་ནི་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་
ཁྲག་ཁྲིག་གྲངས་མེད་པ་ནས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་དམན་
པ་ཉིད་དང་ནི། །ཞེས་དང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་
ཁྱིམ་ཐབ་མེད་པའི་བུད་མེད་རྣམས་ནི་འཕྱོན་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་སླ་བ་
ཡིན་ནོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དང་བྲལ་ན་བདུད་ཀྱི་

རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་སླ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གཡུལ་ངོར་འགྲོ་བའི་སྐྱེས་བུ་གོ་ཆ་ཚང་བར་གྱོན་པ་མཚོན་ཆ་ཚང་བ་ཐམས་ཅད་གཡུལ་ངོ་ན་འདུག་པའི་ཚེ་རྒྱལ་པོའི་ཟླའམ་ཕྱིར་རྒོལ་པ་དང་དགྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་

45

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པར་དཀའ་འོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་ན་
བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་གང་ཟག་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ནམ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གདོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའ་འོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་དང་། །ཞེས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་

དག་གི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ལམ་མ་ཚང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་
མཁར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ནི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་ཅིང་། ནང་ནུབ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འོང་བར་བྱེད་དོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་
བ་དེར་འདོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་
བ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་ཕྲ་མོ་ཇི་སྙེད་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་གང་གཱ་གང་ན་བ་དེར་འདོང་སྟེ། དེ་དག་ཆུ་ཀླུང་གང་གཱ་དང་འགྲོགས་ཏེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འདོང་ངོ༌། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། །ཞེས་དང། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

46

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། སྤངས་པ་དམན་པ། རྟོགས་པ་དམན་པ། གཞན་དོན་གྱི་
བྱ་བ་དམན་པ། མྱང་འདས་དམན་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུའི་ལག་པ་གཡས་པ་ནི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་དོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དེ་ལྟར་བལྟ་སྟེ་ཕར་ཕྱིན་

ལྔ་ནི་ལག་པ་གཡོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉི་ཚེ་བ་དང་། ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་དང་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ནས་འདི་ལྟ་སྟེ་ལན་ཚྭའི་ངོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་
ན་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ངོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྣ་ཚོགས་ཉིད། །ཅེས་དང་། དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་

དང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་མདུན་དུ་ནི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་འགྲོ་ཞིང་འདུག་སྟེ་གང་དུ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་འདུག་པར་འགྱུར་བ་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཚིམ་པར་བྱེད་ཅིང་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་གནས་ནས་གཡོ་བ་མེད་

47

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་འདི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲི་བ་
ཡིན་ཏེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ཞིང་དེར་གནས་སོ། །དེར་གནས་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་དེ་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་འོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གནས་དང་འཇུག་ལ་རྨོངས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་བ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། བློན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང། ཁྱིམ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། བུད་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང། གླང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དང་། རྟ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་ནི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞིའི་མདུན་དུ་འདོང་ངོ༌། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཡང་ཕར་
ཕྱིན་ལྔ་པོ་འདི་དག་གི་མདུན་དུ་འགྲོ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ནས་འདི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྗེས་ལ་འགྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །ཞེས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ལྡོག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་དེ་ལ་

48

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་རྟོགས་པ་དམན་པ། བདག་རྐྱེན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ། སྤངས་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཉམས་པ། ལམ་འབྲས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་མ་ཚང་བ་དང་། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་
སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་ཡང་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་
ཐབས་དམན་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་ལ། བཞི་པ་ལ་ཡང་། སྤངས་པ་དམན་པ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་བྱེད་པ་སྟེ་ཉི་ཚེ་བ་དང། རྟོགས་པ་དམན་
པ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་བར་རྟོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པའམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡོད་ལ། ལྔ་པ་ལ་ཡང་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་དུ་གནས་པ་དང་དང་པོར་འཇུག་པའམ་འགྲོ་བ་ལ་རྨོངས་པས་མི་ཤེས་པ་དང། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་འཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་རྗེས་ལ་འགྲོ་བ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་མ་འདི་ལ་ཡང་། གང་གི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། གང་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་
དང། གང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་མྱང་འདས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་
མཁྱེན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་

49

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཡར་ལྡན་དུ་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་མདོར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་དང་དྲུག་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་པར་གཉེན་པོ་འབའ་ཞིག་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དགུ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་སོ། །རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དྲང་པོའི་ལམ་མེད་པར་ཡོན་པོས་འགྲོ་བའམ་གཞན་དོན་མི་སྒྲུབ་ཅིང་མཚན་མར་དམིགས་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཏེ། དེར་མཐོང་ནས་འདི་ནི་བདག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྡོག་
པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་སྟེ་རྟོག་པ་རྒྱས་པའི་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་།

རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང།
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་
ཕྱིན་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་བ་མ་མཆིས་སམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་

འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་ན་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་

50

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོན་འཆད་པ་ལ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད།
དང་པོ་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་རྣམ་པ་དགུ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱུ་ཞེན་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་ཉམས་

པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་མི་འཐོབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་དང། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་དང་། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང། ཀུན་སློང་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཉེས་དམིགས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཛིན་པ་དང་གཏོང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་
ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་བ་མ་མཆིས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་གཏོང་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང། །ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་དང་གཏོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་བ་ལགས། ཇི་ལྟར་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་བ་ལགས།

51

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཇི་ལྟར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་གཟུགས་
ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་མ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ཁམས་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་དེ་ལྟར་གཟུགས་ཡིད་ལ་མ་བགྱིས། དེ་ལྟར་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིད་ལ་མ་བགྱིས། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་གལ་ཏེ་འདོད་པའི་ཁམས། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས། གལ་ཏེ་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་འདྲེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པས་ནི་གང་དུ་ཡང་འདྲེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆོས་གང་དང་ཡང་འདྲེ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཁམས་རྣམས་ནི། །གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེར་འབྲེལ་དང། །ཞེས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དངོས་པོར་ཞེན་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་ཞེན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཞེན་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་པ་ལ་ཞེན་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་གང་ལ་གནས་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ནི་
གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་

52

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། གནས་དང་། ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པས་གནས་པ་དང་། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་དངོས་པོ་ལ་མ་ནོར་བར་ཞེན་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གང་ལ་

ཡང་གནས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་དངོས་པོར་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང་གང་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྒོམ་སྟེ། བདག་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། རྫས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་

ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྐྱོན་འདི་དག་མ་མཆིས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ནམ་བྱང་ཆེན་འདི་སྙམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ནི་མེད་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་ནི་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་

53

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཤེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆགས་པ་དང་ནི། ཞེས་དང། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆགས་པ་དང། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་བ་ལགས་སམ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་བར་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དང་མ་བྲལ་པ་ཞིག་ལགས་ན་ནི། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་དང་། །ཞེས་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་
ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལས་ཐོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། འོ་ན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་

དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་

དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡང་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཤེས་པའམ་འདི་
ནི་གཟུགས་སོ། །འདིའི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ། །ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས། ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་

54

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
དགུར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་
མཁྱེན་ལས་ཉམས་པ་གཅིག་སྟེ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་གསུམ། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་གསུམ། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་ཡུལ་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལྟར་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་པོ་སྐྱོན་འདོར་བའི་ཀུན་སློང་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ངོ་བོ་དང་། མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་པོ་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་དམིགས་པ་པོ་ཉེས་དམིགས་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཞེན་མེད་དུ་མི་གནས་པས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཞེན་ནས་གནས་པ་པོ་དང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མ་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་པོ་དང་། དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོག་པ་པོ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་
པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་མ་ཆགས་པས་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་
ཕྱིན་དྲུག་ལ་ཆགས་ཤིང་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་པོ་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བླང་དོར་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་པོ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་སོགས་ལྔས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོས་ཐོགས་པ་

55

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དེ་དག་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་
དགུ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གམ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འདི་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་བདག་གོ་སྙམ་དུ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

རྟོག་པ་དེ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མདོ་ལས་གཉེན་པོ་
དགུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་གསུམ་པ་དྲུག་པ་བདུན་པ་ལ་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་གསུངས། དེའི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་དགུ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

མཐོང་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་ན། དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ།
འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་
འབྱུང་བ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་

56

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགུ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དགུར་ཡོད་པ་དེ་ཡང་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མི་འཐོབ་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པས་ཟིན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་འགལ་བ་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དང་པོ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི། རྟ་ཟུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ཞིང་ལམ་མཉམ་པ་ནས་འགྲོའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་ལྔས་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་
ལམ་མཉམ་པ་ནས་འགྲོའོ། །ཞེས་འཆད། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང། །ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ལམ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང། ཤེས་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལམ་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་གང་ལགས། ལམ་མ་ལགས་པ་ནི་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བ་
ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

57

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལམ་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཤེར་
ཕྱིན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་འཆད། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་། །ཞེས་དང། རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ལམ་གཞན་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཏུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང། ཆོས་དང་ལྡན་མི་ལྡན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། གནས་ཀྱི་དོན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་ལམ་དང་ལམ་མ་ལགས་པ་སྟོན་པ་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་དོན་ཆེན་པོའི་སླད་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་

འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགག་དང་བཅས་པས་སྐྱེ་བ་དང་། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོས་

སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཇི་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་ལ་བརྩོན་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་
བྱང་ཆེན་གྱིས་གཟུགས་དང་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་མི་ལྡན་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བརྩོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །ཞེས་དང་། བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མཐའ་

58

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དག་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་གྱིས་གཟུགས་ལ་

གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བརྩོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གནས་དང་། ཞེས་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ་ཡང་། དམན་པའི་རིགས་ཉམས་པ། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ།
འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ཟིན་པའོ། །དང་པོ་རིགས་རྣམ་པར་འཇིག་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲའམ་པ་ན་ས་བཟའ་བར་འདོད་ན། དེས་ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲའམ་པ་ན་ས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་དུས་དུས་སུ་ཆུས་བཅུའོ། །གནོད་པ་བསལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རིགས་ནི་འཇིག་པ་དང་། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་འཇིག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དོན་གཉེར་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའོ། །དང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆེན་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་འདོད་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་བར་འདོད་པ་དང་། སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་
འདུག་པར་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

བསླབ་པར་བྱའོ། །གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་

59

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུང་ངམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
དབང་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དོན་དུ་གཉེར་དང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་མེད་པས་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱུ་མེད་དང་། །ཞེས་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མེད་པ་དང། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་
ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འཕོང་གི་སློབ་དཔོན་ལག་ཚོད་དང་འབྱོར་བའི་གཞུ་ཐོགས་པ་ནི་དགྲ་དང་ཕྱིར་

རྒོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཐུབ་པར་དཀའོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་

དཀའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་དགོངས་པ་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ། །ཞེས་དང་། སེར་
སྣ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་
དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས།

ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་

60

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་
ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཉན་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཉེར་ཞིའི་ཐབས་ཙམ་གྱི་ལམ་

མེད་པར་མཐོང་ནས་ལམ་གཞན་ཐེག་ཆེན་ལ་ལམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་པོ་དང་། རྒྱུ་སྐྱེ་བ་དང་འབྲས་བུ་འགག་པ་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ངེས་འབྱེད་བྱེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང་། བར་ཆད་མེད་པར་སྣང་བ་སྟེ་དོན་དམ་དུ་དབྱེ་བ་མེད་པར་རྟོག་པས་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་ལྡན་པ་སྟེ། དབྱེ་བ་མེད་
པར་ཤེས་པ་དང་བར་ཆད་མེད་པ་དོན་དམ་དེའི་ཅིག་ཤོས་སུ་སྣང་བ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་རྟོག་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་མི་ལྡན་པ་སྟེ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་པོ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་རྟེན་མེད་པར་གནས་པ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་

སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་ཞེན་པར་གནས་པ་པོ་དང་། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་གདམས་ངག་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ཏེ་ཞི་བ་ཙམ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་འཇིག་ཅིང་ལྡོག་པ་པོ་དང་། དེ་ཁོ་ནར་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ་གཞན་པའི་ཆོས་གང་ཡང་འཚང་རྒྱ་བ་མེད་པས། སངས་རྒྱས་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ། དེའི་ངོ་བོར་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་
མེད་པར་རྟོག་པ་པོ་དང་། སེར་སྣ་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤིན་ཏུ་

61

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་བཞི་དང་ས་གཉིས་ཀྱིས་

ཕྱིར་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་སྟེ་ཡོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་
དག་གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འདི་ནི་བཏགས་པར་འདོད་པའི་ས་དག་ཏུ་བདེན་ནོ་སྙམ་དུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཀྱང་མདོ་ལས། གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཀོད་པའོ། །རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་སྟེ། དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལས་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་དབྱེ་བས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་ལ་བཞིར་དབྱེར་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་བཤད་པ་ལ།
ཞར་བྱུང་དང་། དཀྱུས་མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

གྲོགས་དང། དེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་

62

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་
བཅས་པ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་པར་བསྟན་ཟིན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་རྒྱུ་གང་དང་བཅས་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའམ་སྐྱེད་པར་བཞེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་རྒྱུ་གང་དང་བཅས་པར་བཞེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་དཀའ་བ་བགྱིད་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ནི་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་ཏེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བ་ཡང་མ་མཆིས། ཆོས་སྟོན་པར་ཡང་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ནེམ་ནུར་དུ་འགྱུར་བའམ་རྨོངས་པར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་ཐོབ་ནས་བག་ཆགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ།

63

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཕན་ཡོན་དེ་བསྟན་ནས།
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་གྲོགས་སམ་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ན། ཞེས་
སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་
ལ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་གཞན་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་དང་། རང་གི་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། རྒྱུ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་མེ་
ཏོག་མན་དྷ་ར་བ་མང་པོ་ཐོགས་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གཏོར་ཏོ། །མངོན་པར་གཏོར་ཏོ། །རབ་ཏུ་གཏོར་ཏོ། །དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡང་སྟན་ལས་ལངས་ནས་བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར། པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བས་བཏུད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མིག་མི་འཛུམ་པར་ལྟ་ཞིང་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དགེ་སློང་དེ་དག་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་བཏུད་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་སྙིམ་པར་མེ་ཏོག་
མན་དྷ་ར་བས་གང་བར་གྱུར་ནས། འཛུམ་པ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ལགས་ཞེས་གསོལ་ཏོ། །དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་ལྡན་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་པོ་

64

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདི་དག་བསྐལ་པ་དཔེ་དེ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་སྟེ། མེ་ཏོག་སིལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤ་སྟག་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་དམ་པས་རྣམ་པར་སྤྱད་པར་འདོད་པས་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བྱའོ། །བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པས་རྣམ་པར་སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །ཞེས་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཀུན་དགའ་བོ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་འདི་ལྟར་བདག་ནི་མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེ་བའམ། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་དེ། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་

ངས་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཤད་པ་ལས་ཤེར་ཕྱིན་མ་གཏོགས་པར་ངས་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཆུད་གཟན་ཏེ་བོར་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་དུ་ང་མི་བརྩིའི་ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ནས། དེའི་
འོག་ཏུ་ཚིག་གཅིག་ཙམ་ཆུད་གཟན་ནམ་བོར་བར་གྱུར་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་ངས་སྐྱོན་དུ་བཟུང་ངོ༌། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་

65

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལ། དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །ཞེས་དང། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་དེ་
དག་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་པར་

སོ་སོར་གཏོད་པ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་
ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཆོས་བསྟན་པ་དེའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དགྲ་
བཅོམ་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཀྱང་ད་དུང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
བྱ་བ་བྱས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆེན་ལ་ཤེར་
ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཚིག་འགའ་ཞིག་བརྗོད་པ་དེ་བསྟན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་

དགྱེས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་
རོ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་གང་བྱང་ཆེན་ལ་ཆུང་ངུ་ན་ཉི་མ་གཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སྟོན་ན། དེའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

རང་གིས་བསྒོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་

66

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐོང་ལམ་དང། སྒོམ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། འཆད་
པར་འགྱུར་བའི་དྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པའམ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་
རྩེ་སྦྱོར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པ་སྟེ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཤེར་
ཕྱིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་གིས་སྒོམ་པ་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་
གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་བར་ལ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་
སྐབས་ཀྱི་མདོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་ཞིང་བསྟན་ནས་སླར་ཡང་མི་སྣང་བར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་ཚེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ནུབ་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ།
མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲེལ་བ་མ་མཆིས་པ་ལགས།

67

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

ཚད་མ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དབེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟད་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་པར་བྱ་བར་
སེམས་སུ་ཟད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་ནི་མ་ཟད་མི་ཟད་ཟད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྗགས་ཀྱི་དབང་པོ་བཀྲམ་སྟེ་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་
ལྗགས་ཀྱི་དབང་པོས་བཀབ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ལྕེའི་དབང་པོ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལོག་པར་སྨྲ་བའམ། གཞན་དུ་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ། །གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེར་
ཕྱིན་འདི་འཁོར་བཞི་ལ་ལེགས་པར་སྟོན། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆེན་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཟབ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཟབ་ན། བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་དེ་འདྲིའོ་སྙམ་སྟེ། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་མི་བས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་

པ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་མི་ཟད་པའོ། །གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

68

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། དོན་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་བསྟན། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་
བྱང་ཆེན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་ལམ་སྔར་བཤད་པའི་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་གསུམ་དང་བཅས་པར་བཞེད་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པར་བཞེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང། རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དྲི་མ་རྣམས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་

ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བརྟགས་པ་རྣམས་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །འདི་

69

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་འབྱུང་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་
ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་དུ་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཟད་པ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་

གཉིས་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པར་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་

70

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམ་པར་ཡོད་པར་ཡང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཡང་མི་སྐྱེ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་ཡང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན། དེ་ལྟར་ཡང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པར། ཡོད་པ་སོགས་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ཡིན། །མེད་པ་མེད་ཕྱིར་སྐྱེས་མ་ཡིན། །ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱིར་ཡོད་
མེད་མིན། །སྐྱེ་བ་མེད་ཕྱིར་གཞན་འགག་མེད། །ཅེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
ལྡན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་དང་ལྡན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་
པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
འགྲིག །ཁ་ཅིག །དྲི་མ་ཟད་སྐྱེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག །དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་

71

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་བླ་མར། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་དང་། མཛོད་ལས། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དེ་ཕྱོགས་མཐུན། །ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། དྲི་མ་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཟད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་སྐུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་
གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོགས་སྒྲ་སྨོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སོགས་ཁོང་ནས་སྐུ་ལྷག་མ་རྣམས་འདོན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྐུ་གསུམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཁ་ཅིག །འབུམ་པའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་སོགས་སྒྲ་མེད་པས་དེ་མ་དག་པར་འདོད་པ་ནི་

72

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་འཐད་དེ། ཚིག་གསལ་ལས། སྐུ་ལྷག་མ་སོགས་ཁོང་ནས་བཏོན་ཞིང་རྟོགས་དཀར་ཡང་སོགས་སྒྲ་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར། ཞེས་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་སྒོམ་པ། ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་
མཚན་ཁོ་ནར་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་
ཐ་མ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་མཐར་ཐུག་གི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་གནས་
སྐབས་ཀྱི་མྱང་འདས་སུ་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་
པ་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་སྟོན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག་པ་

73

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་དགག་པ་དང་། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བས་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་མི་རུང་བར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པར་ཟད་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་དག་

དངོས་པོ་འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པས་ཤེས་པ་དང་། དངོས་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་བསམ་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་

པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

74

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞུང་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་

དངོས་སྨྲ་བ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཐོང་སྤང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་སྔར་ཡོད་ཅི་ཞིག་ཟད་པར་བྱས་ཤིང་སྐྱེ་འགྱུར་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་ནས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཟད་ཐོབ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་དང་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་དྲི་མ་མ་
གྲུབ་སྟེ་འགོག་པ་མེད་པའི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟད་པ་
དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་ན། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པ་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ལོག་པར་ཏེ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཞེན་པ་དངོས་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་བཏགས་པ་
ལྟར་གྱི་དྲི་མ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གཉེན་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ངོ་བོ་སྔར་སྐྱེས་ཟིན་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཟད་པ་དང་། སྔར་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་དྲི་མ་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་ནི་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དེར་བྱས་པ་ཅི་ཞིག །སྐྱེ་བའམ་འཐོབ་སྟེ། ཟད་ཐོབ་མ་ཟད་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་ཟད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་
སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྩ་བའི་དོན་བླངས་ཏེ་བཤད་བྱ་འགོད། རྩ་བའི་དོན་མདོ་ཙམ་དུ་

75

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བསྟན། དེ་ཉིད་ཕྱི་འགྲེལ་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབུ་མའི་གཞུང་ལ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཏེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་

གཉིས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་དང་རང་རིག་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་རེ་རེར་ཁས་ལེན་ཅིང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
ཁོ་བོ་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུའམ་བཞད་གད་དུ་བརྩིས་ཏེ། འགལ་བ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་
བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

76

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁ་ཅིག །དངོས་སྨྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་སྟོན་པས་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྟོན་པས་སྒྲིབ་པ་

མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ན། སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཁས་བླངས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཁས་བླངས་འགལ་བ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ། དབུ་མའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤོང་ནུས་པ་དང།
དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤངས་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཆོས་
རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་སྒོམ་ཚུལ། བསྒོམས་པས་བདག་ལྟ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་སྟེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་ན། སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

77

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་བདག་ལྟ་དང་དམིགས་ཡུལ་ཕུང་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཤིང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་ལ་ཞེན་པ་དང། གཉིས་མེད་ལ་ཞེན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང་།
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། དེ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་རྟོག་པ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་འཛིན་ཚད་མ་ཆོས་

78

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅན། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་སྟོང་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་གཉིས་སྟོང་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་
ཅིང། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་ཟློག་མི་ནུས་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་ཡོད་དེ། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་ན་དེ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་འཁྲུལ་པ་འཛིན་པར་བསལ་ཏེ། གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་

79

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

པ་འདི་ཡང་དག་པ་སྟེ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཞེས་གསུངས།
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་འདི་ལ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་
ལྟར། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྔོར་སྣང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་མ་འཁྲུལ་པར་འཛིན་པ་ཟློག་ཅིང་འཁྲུལ་པར་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་སྔ་མ་གཟུང་བ་
བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བཤད་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་བཤད་དོ། །
ཕྱི་མ་ལ་ཡང་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དང་། དེ་རྟོགས་ནས་སྒོམ་ཚུལ། སྒོམ་པས་ཞེན་པ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་

80

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པས་དེ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བརྟག་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།
བསྒོམས་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་ན་ཁ་ཅིག་ལ་ནོར་བུ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་པར་སྤོང་མི་ནུས་པར་བསྟན་
པ་ལ། ཁས་བླངས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ།

81

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བག་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་དག་ལ་རང་རང་གི་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསར་དུ་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤང་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་འཛིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དུས་ཐམས་ཅད་

དུ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་དངོས་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་དང། གཟུང་འཛིན་དང་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་ནི་ཁོ་བོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཚར་དུ་བརྩིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་ཅིང་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བ་གཞན་དག་གིས་བཏགས་པ་ལྟར་ན་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་དེ་དག་མི་ལྡོག་པས་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར།

82

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་དག་གིས་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྡོག་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།
ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་དུ་བརྩིས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་དེ། འཛིན་མེད་
རྟོགས་པའི་དེ། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་དེ་བཞི་ཡོད་པའི། དང་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ། གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ། གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ། བཞི་པ་དབུ་མ་པ་ལ་སྦྱོར་ཟེར་ན། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཛིན་པ་རྫས་གཞན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་ནས་གཟུང་མེད་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་གཟུང་བ་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། འཛིན་མེད་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ། གཉིས་པ་རང་
སངས་རྒྱས། གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ། བཞི་པ་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ལ་སྦྱོར་

83

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་ལྟ་བའི་
གཙོ་བོ་ལ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་བཞིར་འབྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། གཞི་གྲུབ་པ་
གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་
ཡོད་མེད་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པར། གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་བདེན་མེད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེས་འཛིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་འདི་སེམས་ཙམ་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྒྲིབ་པ་

བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་

གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་དང། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་དེ་དང་། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་དང་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

བསྒོམ་བྱ་བདག་མེད་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་ན།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་

84

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་འཛིན་མ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁ་ཅིག །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་། སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་དེ་དང་། སྣང་མེད་ལ་དམིགས་པའི་དེ་དང་བཞིར་ཡོད། དེ་རྣམས་ལམ་གང་དུ་སྒོམ་པའང་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དང་པོ་དེ་གཙོ་བོར་སྒོམ། དྲོད་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་སེམས་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སེམས་ཙམ་ལ་
དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་སྒོམ། བཟོད་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟོད་པའི་དགག་
བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣང་བ་མེད་ཀྱང། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྣང་བ་རྫོགས་པར་མ་
ཐོབ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྣང་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྣང་བ་མེད་
ཀྱང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ནུབ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ལ་སྣང་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་

ཞེས་བྱ་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་

85

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།
འབྱོར་གྱི་ས་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་སྣང་མེད་ཀྱི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་ནང་དུ་འདུ་བར་བྱེད། ཅེས་ཟེར་ན་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དང་པོ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་
དགག་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྣང་བ་མེད་ཅིང་ཆོས་ཅན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
སྣང་བ་ནུབ་ནས། གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་དེ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སོ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ། སྣང་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་
དེ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་ལ་
བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སོང་། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ས་མཚམས་མཐོང་ལམ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དེ་གང་

86

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། སྣང་མེད་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་འདིར་བསྟན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་
ཟེར་ན། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
རང་ལུགས་ནི། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས།
ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་

87

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་དང་། བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། ས་
མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཞག་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་སོགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཐར་པ་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པའི་ལུགས་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གནས་པའི་ཕྱོགས་ཏེ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ངེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་མཛད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་མཛད་པས་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གནས་པའི་ཕྱོགས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ལ་ཡང་། སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་གཞི་དབུ་མ། སྒྲོ་སྐུར་དུ་མི་འཛིན་པའི་ལམ་དབུ་མ། ལམ་དེས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་དབུ་མ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་

དག་པ་འདི་ལ་བདག་གཉིས་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་དང་། བདག་མེད་གཉིས་སྔར་མེད་གསར་དུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། བདག་གཉིས་པོ་

88

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་ཞིང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་བོས་བསལ་བ་དང། བཞག་པ་མ་བྱས་པར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཞེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གནས་ལུགས་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་རང་གཞུང་ཡིན་བྱས་པ་ལ་
ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་གཞུང་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུད་བླ་མའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་འདྲའི་གཞུང་ཆོས་ཅན། དེར་

89

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་
བསྡུས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་འདྲའི་གཞུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །
གཉིས་པ་དཀྱུས་མ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཇི་ལྟ་བུར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་སྦྱིན་
པའི་ཕར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་
ཕྱིན་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བསམ་གཏན་
གྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ལགས།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་ཡོངས་
སུ་གཏོང་བའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཞིང་སྦྱིན་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞིང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་ཚེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་

དང་། བྱམས་པའི་ངག་གི་ལས་དང་། བྱམས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སུ་མི་བསྔོ་ཡི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་སྟེ། དེ་ཇི་ལྟར་གང་གིས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་། གང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་།

90

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་མི་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོའོ། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གནས་པས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྡོམ་གྱིས་

མ་བསྡུས་པས་ཞར་ལ་འོངས་པའི་ཚིགས་བཅད་དེ་དག་བརྗོད་ནས་རྣལ་མའམ་དཀྱུས་མ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས་རྣལ་མ་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད། ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ།

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་དང་།
དེའི་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་རེ་རེར་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་སྐྱེས་ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་
པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་

91

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བརྒྱད་སྤངས་པས། དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་བོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་རེ་རེར་ནི་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཁྱོད་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་
རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་ནུས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱ་
རྩ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྦྱིན་སོགས་
དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་དྲུག་སྟེ་སོ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག །མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་

92

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟོགས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་རྩེ་
སྦྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །ཤེར་ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར། །མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེ། །ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས། །རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ།
རྟེན་སྒོམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག །བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་། བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་
གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་ཟིན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པ་ནི་
དེ་དག་གི་རྟེན་སྒོམ་ལམ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ན་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བརྗོད་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྟེན་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ན་གོ་སླ་བས་

93

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཞེས་
སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་སྦྱོར་བ་དང། དངོས་གཞི་དང་། དོན་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན་སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་
ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་ནས། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་

94

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་སོང་ཞིང་འོངས་ནས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། སོང་བ་ཡར་སོང་དང་། འོང་བ་མར་འོང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འགོག་པ་མ་སྤེལ་བ་དང་། སྤེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་ནས་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐོད་རྒལ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན་ནས། བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན།

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན། གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་

བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་
གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ལས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

95

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལངས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་པུ་བོར་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་གཉིས་བོར་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བས་ན་མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དབང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་

96

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

དེ་བསལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད།
ཁ་ཅིག །སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་གསུམ་པ་པ་དེས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་ཐལ་ལོ། །
ཁ་ཅིག །ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་
དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡིན། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་
འཇུག་འབྲིང་ཡིན། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས།
མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་

97

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མཚན་གཞི་དང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་ཉེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་དེའི་རིང་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་ཐལ། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐོད་རྒལ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་ནས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པས་ཐོད་རྒལ་ཙམ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་དེ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་

ཁས། འགོག་སྙོམས་དེ་འདས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདས་ལམ་དུ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་པོ་དེ་ཞི་གནས་སུ་ཐལ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་གང་ཞེ་ན། ནང་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་

98

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྙོམས་འཇུག་འབྲིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་
གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་འབྲིང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆུང་ངུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དེ་ཆུང་ངུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་དེ་འབྲིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་དེ་འདྲའི་དེ་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁ་ཅིག །སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་

སྤེལ་སྒོམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཐོད་
རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་

99

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་ཐལ་ལོ། །
ཁ་ཅིག །སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་གནས་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ།
དེ་ལ་ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། བར་གྱི་འགོག་པ་དང་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐོད་རྒལ་ཆུང་ངུའི་གནས་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། མར་འོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་དང་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་དེ་ཡིན་ན། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེའི་གནས་དེ་ལ་ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡར་སོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་

100

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
པའི་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་དེ་ཡིན་ན། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅུ་བདུན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ནས། ཞེས་འགོག་པ་གཉིས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཡར་སོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་འགོག་པ་དང། དེའི་མར་འོང་གི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་དེ་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་
དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་འདོད་སེམས་གཉིས་ཡར་སོང་དང་མར་འོང་གི་མཚམས་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དེའི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡང་མ་ཡིན། དེ་དེའི་སྤེལ་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྤེལ་གཞི་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དེའི་སྤེལ་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱུང་བའི་འགོག་པ་དེ་དེའི་སྤེལ་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ས་ལྔ་པ་མན་ཆད་དུ་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ས་གཉིས་པ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

101

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཏེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བྱང་ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་ལས་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང་། དེ་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཅིག་དང་། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དང། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གཅིག་རྣམས་བསྟན་ཅིང་དེ་ལས་མང་བ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དུ་མ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་ནས། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །ཞེས་དང་། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་དངོས་སུ་བསྟན། གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དྲུག་དང་བདུན་དང་

102

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྒྱད་བརྒལ་ནས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་
སེམས་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། གཞུང་རྩ་བར་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཤུགས་ལ་བསྟན། འགྲེལ་པར་ཡང་། སྔ་མ་དེ་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཐོད་རྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་འཇུག་པ། །ཞེས་དང། འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་དང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དེ་བསྟན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་བརྒལ་ནས། །ཞེས་པས་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་ཆོས་ཀྱི་
འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་རིགས་པའམ། དེ་དེའི་སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་རུང་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་དེ་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ཀྱི་དང་པོ་གང་ཞིག །འདིའི་སྐབས་སུ། འགོག་པའི་

103

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བར་དུ། ཞེས་རྫོགས་ཚིག་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ། ཞེས་པའི་འགོག་པ་དེ་སྤེལ་ཆོས་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་བྱེད་པའམ། དེ་སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་པ་གང་རུང་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤེལ་གཞིའི་འགོག་པ་མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ཀྱི་དང་པོ་གང་ཞིག །དེའི་སྐབས་སུ་
འགོག་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་ཞེས་རྫོགས་ཚིག་སྨོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དངོས། རྩ་བར་འདོད་ན། དེའི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པ་ཐ་མ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས། ཞེས་པའི་བོར་དེ་འགོག་པ་ལ་མི་བྱེད་པར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་བོར་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། གཞུང་དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་དེའི་སྔོན་དུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དེས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང། དངོས་གཞི་དང་། དེའི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་དང་གསུམ་ལས།

104

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ནི། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་དོན་དུ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད།
དབྱེ་ན་རིང་སྦྱོར་དང་། ཉེ་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལྟ་བུ། དེའི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་བར་དགུ། འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དེ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་མཐུན་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལྟ་བུ། དེའི་གནས་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་འདི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཤད་ཅིང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསེར་ཕྲེང་དུ་གསུངས་པས་འདིར་ཡང་གོང་དུ་གཞུང་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོད་
རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ན། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་བཅུག་པར་མཐར་ཆགས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། བར་དུ་གང་ཡང་མ་བཅུག་པའི་ཡར་སོང་ནི་དཀྱུས་ས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཐོད་

105

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།
རྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བ་ཐོད་རྒལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ནས་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ནས་ས་གཉིས་
པར་དེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས།
དང་པོ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག །སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐོད་རྒལ་གྱི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དང་། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དང་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་གང་རུང་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས།
དང་པོའི་མཚན་ཉིད།
དེ་ལ་དབྱེ་ན། འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་
སྙོམས་འཇུག་དང་། འདོད་སེམས་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་གཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དང་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་བརྒྱད་

106

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་
སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་
མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་གནས་དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེའི་སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ལ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་དང་འགོག་པ་གང་རུང་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
འདོད་སེམས་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་དང་། འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་དེ་གཉིས་ལས། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས།
དང་པོའི་མཚན་ཉིད། འདིའི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་དང་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་
བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་གནས་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དང་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་ཡོད་ལ། ཡ་མཐའ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་ལེགས་པར་བྱང་ནས་འདོད་དགུར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་གིས་ངེས་པར་

107

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

འབྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མེད་དེ། དགའ་མགུར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ཞིང་། རིམ་པ་འཆོལ་བར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་

བོ་ངོས་བཟུང་བ། གྲངས་ངེས། སྤེལ་གཞི། སྤེལ་ཆོས། མུ་བཞིར་བརྩི་ཚུལ། སྤེལ་ཚུལ། སྤེལ་བའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་བསམ་

གཟུགས་རྣམས་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། འགོག་སྙོམས་ནི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། འདོད་སེམས་ནི་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་བཅུ་དྲུག་དང་།

མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་དེ་རེ་རེ་ལ་སོ་སོར་སོ་བཞི་རེ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་གཞི་དེ་ལ་བརྒྱད་
དུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་གཞི་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྤེལ་ཆོས་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འགོག་སྙོམས་དང། འདོད་སེམས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། ཡར་སོང་གི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང། མར་འོང་གི་འགོག་པ་
གཉིས་པོ་དེ་སྤེལ་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ་དང་། ཡར་སོང་མཐའི་འགོག་པ་དང་། མར་འོང་མཐའི་འདོད་སེམས་གཉིས་སྤེལ་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་མུ། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་

108

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤེལ་གཞི་སྤེལ་ཆོས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤེལ་
གཞིར་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་སྤེལ་བར་བྱས་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡར་སོང་
གི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་སྤེལ་གཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡར་སོང་གི་འགོག་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་འགོག་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤེལ་ཆོས་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ཏེ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྤེལ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་འགོག་པ་དེ་དེའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དེ་དེ་འདྲའི་འགོག་པའི་སྤེལ་གཞི་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ལ། མདོའི་དངོས་བསྟན་དང་མཐུན་པར་ཙམ་པོ་པའི་སྤེལ་ཚུལ་དང་།
ཕྱིས་དབང་ཐོབ་ནས་སྤེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཡར་སོང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཚུལ་དང་། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དང་པོར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ། དེ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་རྩེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་
པ་ལ། དེ་ལས་ལངས་ནས་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་དང་། མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་ནས།

109

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ནས་སྲིད་

རྩེ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་
བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་ཁ་ཅིག་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་རྗེས་སུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས། མར་འོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན།
ཁ་ཅིག །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་ཚེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་མ་བྱང། མར་འོང་གི་ཚེ་རྩལ་བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ཚེ་ཡར་སོང་དང་མར་འོང་གི་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་ཙམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལ་སྙོམས་པར་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་

དང་། འདོད་སེམས་ཙམ་མངོན་དུ་བྱས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་ཚེ་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྟུལ། མར་འོང་གི་ཚེ་དབང་པོ་རྣོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་གཅིག་ཉིད་ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེ་རྗེས་མར་འོང་གི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པས། དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱིས་ཁྱད་

110

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གི་འགོག་པ་ནི་
ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་
མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་པས། དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་

ནས་རགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས། མར་འོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མ་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་

འདོད་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་པས། དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་མ་བཤད་
པར། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པར་དེ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཕལ་ཆེ་བས་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་
སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་དེ་མ་བཤད་ཅིང་།
བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱིས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པར་དེ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པའི་དོན་ཡང་། ཡར་
སོང་གི་འགོག་པ་ཐ་མ་ལས་ལངས་ཏེ་སྔར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྲིད་

རྩེའི་དངོས་གཞི་ལ་དམིགས་ཏེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་དབང་ཐོབ་ནས་ངེས་པ་མེད་དེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཡར་འགོག་པ་དང། མར་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དགའ་མགུར་སྤྱོད་པས་མཆོག་

111

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་སྤེལ་གོམས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་ཁོ་ན་སྤེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འགོག་སྙོམས་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་བྱས་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག །འདོད་སེམས་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་རགས་

པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཕྲ་རགས་གཉིས་སྤེལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་བྱང་ཚུལ་ཆེས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོད་རྒལ་
གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ས་གཉིས་པ་པ་ཆོས་ཅན། ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་དེས་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་སྲིད་རྩེའི་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཚམས་
འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དབང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་

112

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྩེའི་ནུད་ཆུང་དང་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། མར་འོང་ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། དོན་བཤད་པ།
གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ལམ་བརྗོད་ནས་དེ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་དགོས་པས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་། བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱིས་གནས་མང་པོར་ཡང་བསླབ་པར་བགྱི་བ་གང་ལ་ཡང་

བསླབ་པར་མི་བགྱིའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་རེ་ཤིག་དང་པོར་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་

རྟོག་དགུ་པོ་དེ་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རེ་ཤིག་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་

113

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྡུས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་བོ། གཉེན་པོ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །ཞེས་དང་། མདོར་བསྡུས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། །ཞེས་དང་། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས།

ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་དང་། སྒོམ་པའི་
ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ། །ཞེས་གསུངས།
དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་དེ་བསྡུ་ན་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ། ཤེས་པ་པོ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་
པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་
ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱིས་གནས་མང་པོར་ཡང་བསླབ་པར་བྱ་བ་སྟེ་གང་ལ་ཡང་བསླབ་པར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདི་ལྟར་གང་ལ་བྱང་ཆེན་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་དག་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་དེ་དག་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་ན་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བས་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདི་དག་མདོ་དང་རྒྱས་པར་ཀུན་ཆུབ་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་
པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཅིང་བསླབས་ནས་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། ཞེས་པ་
ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་དག་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་

114

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བ་དང་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ལ་དགོངས་པ་མཛད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་། ཞེས་དང་། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་ཆོས་རྒྱས་པ་དང། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟང་སྟེ་
བཟུང་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་དོན་གཉིས་པ་འདི་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །བསྟང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །ཞེས་
དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟང་

སྟེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་དྲུག་ཡོད་པའི་དང་པོ། སྦྱོར་བའི་ལམ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆེན་གང་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
དེ་ལ་ཕན་ཡོན་འདི་དག་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། བྱུང་བ་འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

115

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པར་བགྱི།

ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་
བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གཟུགས་ཞི་བ་དང་གཟུགས་རགས་པ་དང་། གཟུགས་གསོག་དང་གཟུགས་སྙིང་པོ་མེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་

བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཟེར་བ་ནི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པས་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བྱ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་

ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གསུང་རབ་མདོར་བསྡུས་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་

116

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཀྱིས་བསྟང་བ་མེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་མེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང། སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྣང་ལས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བདག་གིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཇུག་བྱར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་ལ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་

གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་
ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡུན་

རིང་པོ་ཇི་སྲིད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་
གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་

117

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བྱུང་རྣམས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་བོ། གཉེན་པོ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་མི་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་
སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཉིས་པ། ཞེས་དང་། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། །ཞེས་དང་། གནས་སྐབས་དེ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ། །ཞེས་གསུངས།
དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་པ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་མི་སྐྱེ་དང་། ཞེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་
དང་བྲལ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མངོན་
པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། །ཞེས་དང། སངས་རྒྱས་ལ་
དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་

118

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་སེམས་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་
བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཡིད་ལ་བྱ་བ་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མི་
འབྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་
བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐེག་
པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་
ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་ཐེག་
པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱ་བ་མི་འདོར་བས་ཇི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་སྤྱད་པར་བྱ། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒོམ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་མི་བྱེད། །ཅེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དྲུག་པ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་ཅི་ལགས་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ་བམ། བཅོམ་ལྡན་

119

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། སྒོམ་དང་། ཞེས་དང། དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དང་།
ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་སྒོམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་འོ་ན་ཅི་ལགས་མ་བསྒོམས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་བམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང། དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་མེད་
པ་དང་། ཞེས་དང་།
བརྒྱད་པ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་མ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་འོ་ན་ཅི་ལགས། བསྒོམས་ཀྱང་བསྒོམས་ལ་མ་བསྒོམས་ཀྱང་མ་བསྒོམས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་བམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གསོལ་པ་འོ་ན་ཅི་ལགས་བསྒོམས་པ་ཡང་མ་ལགས་མ་བསྒོམས་པ་ཡང་མ་ལགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་བམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་དག་ལས་ནི་ལྡོག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། དམིགས་པ་ཡང་མེད་མ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས་སྒོམ་པ་ཡང་མེད་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དགུ་པ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཇི་ལྟར་འཐོབ་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །གསོལ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཇི་

120

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །གསོལ་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། །ཞེས་དང། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་ལྡོག་པ་གཟུང་
རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་
པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་ནས། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

པ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་
མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

པ་གཅིག །ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །དེ་དག་ལས་
ཟློག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་སྟེ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དགུ་པོ་དེས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ་
དངོས་པོར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ལྡོག་བྱའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར། རྟོག་
པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

121

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

འཆད། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་བསྟན་ཟིན་ནས། འཛིན་རྟོག་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཕྱེ་ནས་འཆད་
དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྫས་སུ་ཡོད་པར། ཞེས་སོགས་གསུངས།
དེ་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ངོ་བོ། ཡུལ། འཛིན་སྟངས། གཉེན་པོ་དང་བཞི་ལས།
དང་པོ་ནི། འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། །ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན། ཞེས་སོགས་དང་། རྫས་སུ་ཡོད་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ། །ཞེས་འཆད།
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་དང་། ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་

གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་
དུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་

ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

བདག་གི་ཁམས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་སྲོག་གི་ཁམས་དང་གང་ཟག་གི་

122

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོ་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པས་གཟུགས་ལ་བསླབ་པ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་བསླབ་
པར་བགྱི་འམ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །ཆོས་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་དང་། རྫས་སུ་ཡོད་པར་མི་སྐྱེ་བས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གཟུགས་ལ་འབྲི་བ་

དང་བསྣན་པ་མེད་པར་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོང་མིན་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ། འཕགས་ལམ་དང་། བྱིས་པའི་ལམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

སྤྱོད་པའི་ཚེ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་མི་ཆགས་མི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་མི་ཆགས་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པས་ས་ནས་ས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱི།

ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་

123

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་ལགས་ན། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་བར་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བགྱིའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆགས་
དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་ཐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཀྱང་མི་དམིགས། ཞེས་སོགས་དང་། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་
བགྱིས་པ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་མ་བགྱིས་པ་ལགས་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་རྣམ་པར་དགོད་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་

འབྱོར་འདུ་མ་བྱས་མངོན་པར་འདུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནི་རྣམ་པར་དགོད་པ་གང་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། །ཞེས་དང། ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་དངོས་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།

124

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོན་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མ་མཆིས་ན་ཡོན་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡོན་བསྟབས་པ་དང་དེའི་སྤྲུལ་པ་ལ་ཡོན་བསྟབས་པ་ནི་དེ་ལྟར་དོན་ཆེའོ། །རབ་འབྱོར་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བཙན་པར་བྱས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་གང་ཡང་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཤིང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ་ནས།
ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་མ་མ་མཆིས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་མིང་དང་མཚན་མས་ཐ་སྙད་དུ་མཛད། ཅེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡོན་ནི་དག་པ་མ་ཡིན་དང་། །སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ། །ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོན་མ་དག་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཏེ་སྒྲུབ་པས་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བས་རྣམ་
པ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ནས། སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་དང་

125

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལྡན་པའི་ཆོས་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་འཛིན་པ་པོའི་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཞེན་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་
ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་ལ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་

སྐབས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
ཐ་སྙད་ནི་མིང་དང་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་མིང་ལ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མིན་ཞིང་མཚན་མ་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ནས། མིང་དང་མཚན་མ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་སོ་སོར་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་བྱའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་འཛིན་རྟོག་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་བསྟན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འཛིན་རྟོག་གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་དང། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་

126

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་དབྱེ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ། ཡུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་རྣམ་པ་དགུ། ཞེས་དང་། རྣམ་པ་དགུའོ། །ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡིས་རྣམ་འཇོམས་པས། །སྒོམ་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས། ཞེས་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དེ་དང་འབྲེལ་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི། །ཡུལ་ཅན། ཞེས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱུ་སྣང་བ་ཙམ་
གྱི་ཡུལ་ཅན། ཞེས་འཆད།
གཞུང་དོན་ནི། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལས་གཞན་དེ་
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་
སྦྱོར་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་ཏེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེའི་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་དུ་
བཏགས་པ་དང་བཏགས་པ་དེར་རྣམ་པར་འཇོམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་

ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་

127

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བཅད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །ཅེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད། ཅེས་སོགས་གསུངས།
དེ་ལ་ཡང་། རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་བོ། འཛིན་སྟངས། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །ཅེས་སོགས་དང། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །ཅེས་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་པའི་
ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་

པ་དགུར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད།
དང་པོ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཁྱད་པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག །སྤང་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཅིག །ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

128

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་སྨྲའོ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཅིའི་སླད་དུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ལམ་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་།
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཀུན་

ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་ཏུ་
རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བགྱིའམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ནས། ཤེར་ཕྱིན་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་གི་ཚུལ་ཕྱེད་དེ་ཆོས་དེ་དག་ཀུན་ལ་ཡང་འཁོར་བ་མ་དམིགས་པས་དེའི་
ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཞི་ལམ། ཞེས་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་

129

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་སོགས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་འདིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཆུད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་ཆུད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་ཆུད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིའི་དོན་སྤྱད་པས་མི་རྟག་པའི་དོན་ཉིད་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །ཞེས་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དག་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་དང་། དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་
བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ལམ་གཞན་དང་མི་མཉམ་ཞིང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤོབས་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་སྟེ། ནས། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་གཞན་གྱི་བར་དང་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་
ཆོད་མི་འཕྲོག་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་མཉམ། ཞེས་

130

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་དོན་དང་དོན་མ་ལགས་པ་མི་དམིགས་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་དོན་ལ་སྤྱད་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་སྤྱོད་པས་འདི་ལྟར་སྤྱད་པར་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་བདག་གི་དོན་ཞེའམ། དོན་མིན་ཞེས་སྤྱད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང། །ཞེས་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དྲུག་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ལ་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པར་བགྱིའམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ་ཡིན་ནོ། །ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དམིགས་སུ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀུན་རྨོངས་ལ། །ཞེས་དང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་

131

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དགུ་
ཚན་བཞི་པོ་དེ་དག་མདོ་ལས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་པའོ། །
གཞུང་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མདོ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་
ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་

འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་
པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་

གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་།
དེ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་སུ་ཡོད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། དེ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། མཚན་ཉིད་སོགས་སྔར་བཞིན་ནོ། །

132

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་ན་མདོར་བསྡུས་པའི་གསུང་རབ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་གཞོམ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་རིགས་འགྲེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་སྔར་བཞིན། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་རིགས་འགྲེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་སྔར་བཞིན། དེས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་རིགས་འགྲེ། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་སྒྲིབ་པ་

སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བསྟན་བཤད་སྦྱར་ནས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དེ་མ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བསྟན་བཤད་སྦྱར་བས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཚེ་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་སྔར་བསྟན་ནས་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཚེ་དེ་ལས་
ཟློག་སྟེ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་མཐོང་སྤང་
རྟོག་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་
སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་རྗེས་སུ་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།

133

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཁ་ཅིག །སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་
ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་
ལས། མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྦྱོར་བ་ནི་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་གཉིས་འགལ་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་གཉིས་འགལ་བར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉེར་
བསྡོགས་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་

བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྐད་ཅིག་
སྦྱོར་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་རྩོལ་མི་དགོས་པར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བར་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡིན་གྱི། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་ཚེ་ནི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐར་

134

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གྱིས་སྦྱོར་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་
ཐོབ་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྦྱོར་བ་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། དེ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་དང་། མཐོང་སྤང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤང་བྱའི་དབང་གིས་གཉེན་པོའི་མིང་སོ་སོར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་སུ་ན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་

པར་རྟོག་པ་བཞི་ཀའི་ས་བོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཉེན་པོ་མཚོན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་དེའི་དབྱེ་བས་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཞིར་དབྱེར་ཡོད་དེ། སྤང་བྱའི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

135

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གསུམ་པ་བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་
གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་

ཟབ་བོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཞུགས་པ་ཡང་དཀའ་བ་
བགྱིད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཞེས་བགྱི་བའམ། སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ནི་གང་ཡང་མི་དམིགས་ན་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སླད་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་སོ། །ནས། སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་ཞིག་སྡོང་པོ་སྐྱེད་པར་འདོད་དེ། སྐྱེས་བུ་དེས་དེའི་རྩ་བ་ལ་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་དེས་སྡོང་པོ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས་དུས་དུས་སུ་ཆུ་བྲན་ཏེ། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང། འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་

སུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱུར་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པའི་མཐུས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པ་

136

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གིས་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་
ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
སྒོམ་པའི་ལམ་གོམས་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་། གང་ལ་རྟེན་པ་དང་། གང་བརྟེན་པ་དང་། དཔེ་དང་། རྟེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྦ་བ་ཡི། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་དེ་དག་
གིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་རྟེན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། །བདེ་སྒྲུབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན། །ཞེས་དང་། སྙིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་

གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད། ཅེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་བོ་དག་བཞིན་དུ། ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཞེས་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས།

137

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ནི། ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དབུགས་ཕྱིན་ལྟར། །ཞེས་དང་། དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། རྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་དྲངས་ལ། གང་ལ་
རྟེན་པར་བྱེད་ན་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ལའོ། །གང་རྟེན་པར་བྱེད་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ལ་ལྟོས་པར་མངོན་དུ་འོང་བའི་
རྣམ་པས་སོ། །དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཆུ་བོ་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་པ་བབས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟེན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་རྒྱུད་ལ་ཉེར་འཚེ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡམས་ནད་དང་འདྲ་བར་གྱུར་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་འདི་དག་ཟད་པར་སྤངས་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་བརྟེན་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་དཔེ་ནི། ནད་པ་ཡུན་རིང་ནས་ནད་ཀྱིས་གཟིར་བ་དེ་ལས་གྲོལ་ཏེ་དགའ་བས་དབུགས་
ཕྱིན་པས་ངལ་བསོས་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དྲིལ་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འགལ་རྐྱེན་
དང་བྲལ་བའི་དཔེ་ནི། ནད་པ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་སྟེ་དགའ་བས་དབུགས་
ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བའི་དཔེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཆུ་བོ་

138

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞི་པོ་ངང་གིས་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་
དཔའ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རང་རྒྱུད་
ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟེན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་། འགལ་རྐྱེན་ཡམས་ནད་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་ཤེས་
སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་སྤང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་ཁྱབ་
འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ལ་

སྤང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ལ་སྤང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བར་པ་ལ་མ་ཁྱབ་བོ། །

བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ།
ངོ་བོ། རྒྱུ། སྤང་བྱའོ། །དང་པོ་ལ། མདོ་དང་། བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་རང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱེད་དུ་གཞུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བར་འདོད་པ་དེས། བསོད་ནམས་

139

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཅི་ཙམ་ཞིག་འཕེལ་བར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
གལ་ཏེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་
པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ནས་གྲངས་སུ་ཡང་མི་
བཟོད་ཆར་ཡང་མི་བཟོད་བགྲང་བར་ཡང་མི་བཟོད་དཔེར་ཡང་མི་བཟོད་རྒྱུར་ཡང་མི་བཟོད་དོ། །ཞེས་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ནས་བསྟན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཅི་ཡིད་ལ་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་བར་ཆད་མེད་
པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོམ་རྩེའི་རྗེས་སུ་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་སྐྱེ་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་
བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་
ཡང་མདོ་ཚན་དང་པོའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་བཀོད་ནས་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དཔེར་མཛད་

140

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་དེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། མདོ་ཚན་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་
རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་བསྒོམས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག །རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་བསལ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད། མདོ་ལས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་དེ་བསོད་ནམས་མང་བས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུན་མཐའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་

ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་

141

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་བསྒོམས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག །རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། ཁ་ཅིག །དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་གང་ཞིག །ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་
ཟེར་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་
ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་གང་ཞིག །རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་ཉེར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་
སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་འདྲའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག །རང་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་ཉེར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱིན་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་
ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་

འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་

142

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། དབང་བསྒྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཆིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་

འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་པ་བྱེད་པ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འབྱུང་བ་མེད་པ་སྟེ་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ། དབང་བསྒྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བུ། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ། བདག་པོ་ནི་དྲན་པ། རྣམ་པ་ནི་ཞི་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པའོ། །འདི་ནི་དབང་བསྒྱུར་བའོ། །འདི་ནི་རྣམ་པའོ། །འདི་ནི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་གཅིག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བདག་པོ་དང་རྣམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་

143

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ལན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེའི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གནས་འདི་ལ་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཐབས་ལ་

མཁས་པ་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀླན་ཀའི་རྒོལ་བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བས་ཐབས་
ལ་མཁས་པས་དེ་དག་བསལ་བར་བྱ་སྟེ། འདིས་ནི་འདིའི་ཟབ་པ་ཉིད་བསྙད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར། བདག་པོའི་ཁྱད་པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་

ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་
སྦྱོར་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཕུང་སོགས་བདེན་མེད་

144

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དངོས་སྨྲ་བས་ཀླན་ཀ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པའི་དངོས་སྨྲ་བས་
རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཟབ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། གཞུང་འདིའི་བར་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །ཞེས་པས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བསྟན་ལ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །ཞེས་པས། དེའི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དེ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །གསུམ་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་བསལ་བྱ་
ལོག་རྟོག་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་ཚུལ་བཞིན་འབྱེད་པའི་བློ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ནོར་ཅན་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསལ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། བློའི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་

145

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བསལ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འོག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོག་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
འདུས་བྱས་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ལ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་སྨྲ་རྣམས་བརྒྱུད་མར་རྒོལ། །ཞེས་དང་། གནས་འདི་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
དམིགས་པ་འཐད་དང་། ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག །
སེལ་བྱེད་ཀྱི་ལན། བསལ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། འདུས་བྱས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པས། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་འཆད། དང་པོ་ལ་ཡང་། བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་གི་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་བས་ངོ་བོ་བཅུ་དྲུག །བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། །ཞེས་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན། ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་དང་། ལོག་

146

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འཆད།
བཞི་པ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི། དང་པོ་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས། ནས། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་དངོས་པོ་
མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་འཐད་དང་། ཞེས་དང་། འདུས་བྱས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང། ཡུལ་གང་ལ་རྟོག་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྟོག་པ། དེ་ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལོག་པར་རྟོག་མཁན་གྱི་གང་ཟག་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་
འཐད་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པས་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ནི།
སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་པ། །ཞེས་དང། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐབས་ལ་
མཁས་པ་མི་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཞེས་འཆད། རྟོག་ཚུལ་དང་། རྟོག་མཁན་གཉིས་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ། །
གཉིས་པ་དམིགས་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་

147

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

འཆད་པ་ལ། གང་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི། དེ་ཡི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་གཟུང་བ་དང་། །ཞེས་དང་། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་བ་དང་། ཞེས་འཆད། དེ་ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་འཆད། འོག་མ་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་སྦྱར་རོ། །
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།
དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

ལ་རྣམ་པར་ལྟ་ན་དངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་མི་དམིགས་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཞེས་པའོ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་གཞན་ལ་དོན་དམ་པ་ཡང་
གཞན་ཞིག་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་གཞན་ཞིག་ལ་དོན་དམ་པ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་

148

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བགྱི་ན། དེ་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས། ནས། གཟུགས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱོད་དེ་ཅི་ནས་ཀྱང་བློ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱོར་དང་། ཞེས་
དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བདུན་པ་ཆོས་
དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བརྒྱད་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང། ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བགྱི་ན་སངས་རྒྱས་ཞེས་བགྱི་བ་དེ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱིས་

སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ནས། ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པས་དེའི་ཕྱིར་སངས་

རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བགྱི་བ་དེ་གང་གི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་

པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་ལགས་སོ། །ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་དང་མཚན་མ་ཙམ་སྟེ་དེའི་
ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་

149

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བྱང་ཆེན་གང་བྱང་ཆུབ་འདིའི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཅི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་
དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ནས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཚོགས་སུ་གྱུར་པའམ་འགྲིབ་པར་བྱ་བའམ་

འགོང་བར་བྱ་བའམ་འཕེལ་བར་བྱ་བའམ་སྐྱེ་བར་བྱ་བའམ་འགག་པར་བྱ་བའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱ་བའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང། །ཞེས་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་། ཞེས་གསུངས།
དགུ་པ་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ཐབས་མཁས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་དང་ལྡན་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་པ། བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད། ནས། དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བ་དེ་དང་ལྡན་
པས་སྦྱིན་པ་ལ་ཡང་སྦྱིན་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ལེན་པ་ལ་ཡང་ལེན་པའི་འདུ་
ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་གཏོང་བ་ལ་ཡང་གཏོང་བའི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐབས་བཅས། ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་

སོགས་པར་མི་དམིགས་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

150

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅུ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་བགྱི་བར་ནུས་སམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནས། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར། དངོས་པོས་ཀྱང་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར། དངོས་པོས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར། དངོས་པོ་མ་མཆིས་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ཐོབ་པ་མ་མཆིས་ཤིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་མཆིས་པ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང། །ཞེས་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་བཀག་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཅུ་གཅིག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱི་སྤྲོས་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་པ། གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བའམ། མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་སྤྲོས་
པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཞེས་དང་། སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་ལ་

སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཅུ་གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་

151

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱི་སྟེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མ་མཆིས་པ་ལ་འཇུག་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར་ས་བརྒྱད་པའི་ལམ་ཡང་གཞན། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་བརྒྱད་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའམ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
པའམ། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའམ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པའམ། རང་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པར་འཇུག་པའི་གནས་དང་སྐབས་མེད་དེ། དེ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་བཅས་དང་། །ཞེས་དང་། ལམ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་ལམ་དང། ཞེས་གསུངས།
བཅུ་གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། བཅུ་བཞི་པ་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དང་། ནས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཞེས་
བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་
དང། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན། བྲལ་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །ཞེས་དང་། དོར་བ་དང་བླང་བ་མེད་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོ་དག་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅོ་ལྔ་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་

152

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་པ་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ།
ཆོས་འདི་དག་ནི་སྔོན་ཆད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མེད་ལ་ད་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་བསླབ་པར་མི་བྱ། མཚན་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཡང་བསླབ་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་ནི། ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་མེད་པས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། བཅུ་དྲུག་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ལགས་ན། དེ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་མཆིས་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་
དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཕུང་པོ་གསུམ་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་རྟོག་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་རྟོག་པ། དེ་ལྟར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལོག་པར་རྟོག་མཁན་གྱི་གང་ཟག་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ནི། སྒོམ་པ་ལ། །ཞེས་དང་། སྒོམ་པ་ལ། ཞེས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པས་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ། ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས། ཞེས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་པ། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ། ཞེས་པས་འཆད་དོ། །

153

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

གཞུང་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཆོས་ཅན། བཅུ་
དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་
པའམ་བར་རྩེའི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་

ཁམས་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབུ་མ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དབུ་མ་
པས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབ་པའི་ཕྱིར། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་བསལ་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་

ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ས་བོན་
དང་མངོན་གྱུར་པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ། སྤྱོད་པའི་

154

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་ཆོས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། རང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད།
ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་འདིར་བསྟན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་

ཅིག །བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དེ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་མི་རུང་བར་འཛིན་
པའི་བློ་མངོན་གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་རུང་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་ས་བོན་གང་རུང་གིས་

155

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

བསྡུས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་ཆོས་
ཅན། བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་
མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་
གཉིས་དབུ་མ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རྣམ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་སྨྲ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་རང་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེས་བུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡི་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྤྱི་མཚན་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་

རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

156

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་ན་འདིར་བསྟན་ཀླན་ཀ་དང་། དེའི་ལན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་ཀླན་ཀ་ལ་བཞིར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐལ་རྟགས་རིགས་མཐུན་གཉིས་དང་། དེ་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་དང་། དོན་དམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་དང་། དོན་དམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཐལ་བར་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་གཉིས་གསུངས་པ་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ལམ་གསུམ་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ལམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་མྱང་
འདས་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཡུལ་གཉིས་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ས་བོན་ཆོས་ཅན། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། རང་
ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཕྱི་ནང་

ལོག་པ་ལྟ་བུའོ། །
དེས་ན་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལ། དགུ་པ་དང་། བཅུ་པ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་རིགས་མི་མཐུན་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། ཐལ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་རིམ་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་གྱི་རིགས་མི་མཐུན་ཚིག་ཟིན་ལ་མེད་

157

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི།

ཀྱང་མཐའ་འགེགས་ལ་བཀོད་པའོ། །ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་པའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་འབྱིན་

པར་བྱེད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་མཚན་ཉིད། དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་

བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་། སྐབས་འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། རྟོགས་
དཀར། དགུ་པ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་། གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་པར་བཤད་པ་
མི་འཐད་དེ། དགུ་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་དོན་དམ་
དང་། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ལ། ཀུན་རྫོབ་
རིགས་མཐུན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་རིགས་མཐུན་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་
ལན་འདེབས་པར་ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་
དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ།། །།
སྨྲས་པ། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལེའུ་ཡི། །མདོ་ཡི་སྦས་དོན་རྩེ་སྦྱོར་

158

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚོན་པའི་ཆོས། །བཞི་ཕྲག་གཉིས་པོ་རྩ་བས་བཀྲལ་བ་བཞིན། །འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་རྣམ་བཤད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ཀུན། །རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱི་ལེགས་བཤད་རྣམས། །ཡོངས་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། །འདིར་འབད་རྣམ་དཀར་གངས་ཀྱི་ས་

འཛིན་ལ། །མཚན་མོའི་མགོན་གྱི་འོད་ཀྱིས་ཕོག་པ་བཞིན། །གསལ་བར་མཚོན་པའི་དུས་གསུམ་དགེ་ཚོགས་རྣམས། །རྗེ་བཙུན་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་པ་ནི། །སྲིད་མཐའི་བར་དུ་གནས་པར་བྱ་ཕྱིར་བསྔོ། །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པ་ཡི། །བསྟན་ལ་ཡིད་ཆེས་དད་པ་རྙེད་གྱུར་ནས། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་ཚུལ་བཞིན་རབ་འབད་དེ། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །ཤེར་
ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར། །མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེ། །ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས། །རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །།

159

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱ།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་
དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱི་དོན་
བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
བརྟན་པའི་རྒྱུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། བརྟན་པའི་འབྲས་
བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །ཞེས་འཆད་ན། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པས་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་

160

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བླགས་ནས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་པའི་མདོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་
སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆེན་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། མཐར་
གྱིས་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་བ། གང་གིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་
དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སློབ་
པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་བ་མཆིས་པར་འགྱུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང། ཞེས་པ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་དང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་མདོར་བསྟན་ནས།

161

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱ།

དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ།
རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས། མདོ་རྩ་འགྲེལ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ན། ལམ་གྱི་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ལམ་ཁྱད་པར་དུ་

བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ལམ་དག་བྱེད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ལ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་དྲུག་ཡོད་པ་རིམ་བཞིན་
སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་གཏོང་། ཞེས་
སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཀྱང་ཚད་མེད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་གོ །ཞེས་སོགས་དང། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་

162

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་
གཏོང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་
པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དྲུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་
པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་བྱང་ཆེན་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་སློབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་

པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བསླབས་ཏེ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ལྷག་པར་མོས་པས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་མོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ན། དགེ་བའི་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད། ཅེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམས་
ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་

163

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱ།

ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཟུང་བཞི་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་
ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་པ་སྐྱོན་མེད་པ། ཞེས་
སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཏོང་བ་རྗེས་སུ་
དྲན་པར་འགྱུར་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཏོང་བ་
རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང། རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་
སྒོམ་པ་ན་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷར་སྐྱེས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་དང་ཆོས། །ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང་། འཕགས་པའི་
ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་

རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཏོང་བ་དང་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

164

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་
མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སློབ་པ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་སེམས་དང་
པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་བས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
ནས། བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པར། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །ཅེས་དང། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་མཐར་གྱིས་

པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ།
བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་

བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་དེ་རྣམས་དཀྱུས་གཅིག་ལ་སྒོམ་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ཡང་ཆོས་བཅུ་
གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་
པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ། མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་

སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི་བ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་ལ་སེམས་
བསྐྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་སྤྱོད་པ་སྨོས་སོ། །ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་སློབ་པ་སྨོས་སོ། །མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། མངོན་པར་

165

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱ།

རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་གསུམ་ཆར་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད། ཅེས་པའི་དོན་ལ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་སོ་སོ་བ་དང་ཇི་ལྟ་བ་ལ་བསྡུས་པ་ཞེས་བཤད། རྟོག་གེ་སྣང་བར་དང་པོ་ལུགས་འབྱུང་དང་གཉིས་པ་ལུགས་ལྡོག་ལ་བཤད། རྣམ་བཤད་གཉིས་དང་། འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་རྣམས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་

སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ལ་སོ་སོ་བ་དང་། སྐབས་བཞི་པར་དེ་བསྟན་པ་
ལ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །
དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་གང་ཞིག །རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དྲུག །རྗེས་དྲན་དྲུག་གི་
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དྲུག །དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་བཅུ་
གསུམ་དུ་ཡོད། སྦྱིན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟིན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་

བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག །རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་

བསྡུས་པ། སྦྱིན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་ལྔ་ལ་
རིགས་འགྲེའོ། །སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟིན་པའི། ཞེས་
སོགས། སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ཆོས།
དགེ་འདུན། ཚུལ་ཁྲིམས། གཏོང་བ། ལྷ་རྗེས་དྲན་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །ས་

166

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ། མི་འཐད་དེ། དེ་གོ་
རིམ་འཆོལ་བར་སྒོམ་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དེ་མཐར་
གྱིས་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་དེ་
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་གྱི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བས་མཁྱེན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པ་དེ་དེའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོ་སོ་བ་དང་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དོན་གཞུང་སྲོང་བར་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཡོད་དེ།
བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་

167

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དྲུག་པའི་སྤྱ།

བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དྲུག་པའི་དཀའ་བའི་གནད་ལེགས་པར་བཤད་པའོ།། །།
སྨྲས་པ། བསླབ་པ་ལ་ནི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡི། །ལེའུའི་མདོ་ཡི་སྦས་དོན་
མཐར་གྱིས་པ། །མཚོན་བྱེད་ཆོས་རྣམས་གསལ་བྱེད་མཐར་གྱིས་པའི། །སྐབས་ཀྱི་
རྩ་འགྲེལ་དོན་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བཤད་པ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །གསུང་གི་གནད་རྣམས་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་ཡི། །གསུང་ལས་བྱུང་བ་ཇི་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། །དགེ་བས་བདག་གཞན་སངས་རྒྱས་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །ཤེར་
ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར། །མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེ། །ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས། །རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །།

168

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་
དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི་དོན་
བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་བརྟན་པའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ།
འབྲེལ་བརྗོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ།
མཐར་གྱིས་པ། །སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཅེས་འཆད་ན། མཐར་
གྱིས་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་ཉམས་སུ་
བླངས་པས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་
འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་

169

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྒོམ་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ།

འོ་ན་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
དེ་ལ་ཡང་བཞིར་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བཞི་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བཅུ་
གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཕྱིན་དྲུག་མི་དམིགས་
པར་བསྒོམས་པར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་སེམས་
བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལགས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལགས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྤྱིར་བསྟན་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་

170

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་གང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལས་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཕར་ཕྱིན་

དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དང་པོ་དེ་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་བཞིའི་ནང་ནས་དང་པོར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དང་པོ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང། དེ་མཚོན་པའི་དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་
པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་
ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་
ལ། ལུགས་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར། །དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་
གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མང་པོས་གཅིག་བསྡུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་

171

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བསྡུས་པའི་
ཕྱིར་ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དུ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེས་སྟོན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་ཇི་ལྟར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་ཟག་པ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དཔེ་དངོས་སྟོན་པ་ལ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུས་རྡོག་
ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་ན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་སྔོན་བཟོ་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུས་གཅིག་ཏུ་འགུལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་

172

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་གནས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཡང་དག་པའམ་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པའི་ཆོས་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་བ་མེད་དོ། །གཟུགས་ཡང་དག་པའམ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་རྣམ་
པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་ཚེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་

173

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

བས་ན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དྲི་
མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བའི་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མ་མཆིས་ཤིང་མཚན་མ་མ་མཆིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་
ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ངོ༌། །ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་ངོ་། །བཟོད་པ་སྒོམ་མོ། །བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་མོ། །ཤེས་རབ་སྒོམ་མོ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བརྙན་ལྟ་བུ་

174

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང། མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་
ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས་གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྟོན་པ་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་
པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྔོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་
ལམ་ལྟ་བུར་གོམས་པས་ཚོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྨི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བསྒྲུབས་པས་གནས་ཏེ། སྦྱིན་

པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ངོ་བོའི་ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པས་ན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

175

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

གཉིས་པ་ལ། མདོ་དང་། བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་
ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་
ལྟ་བུར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་བཙལ་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་མི་
མཐོང་། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡང་མི་མཐོང། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གསུམ་པ་བསྟན་ནས་བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འཆད་དོ། །ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་གསུམ་པ་བསྟན་ནས་བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པར། རྨི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།
གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་
བར་ཆད་མེད་པར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པ་ངང་དུ་གྱུར་པས་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་བག་ཆགས་དྲུང་ཕྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ཚེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཚུལ་དུ་རྨི་ལམ་ལ་གཟུང་བ་དང་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་འཛིན་པར་མི་

176

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་རྟོགས་པས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་
དང། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་རིགས་རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་
ཉིད། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྣམ་པར་སྨིན་

པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་

མཚན་ཉིད། གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་
རྣམས་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་

ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། མཚན་ཉིད་

177

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་བཞི་ཡོད། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་
བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་
གཉེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། བཞི་པའི་མཚན་ཉིད། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་

ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་སྟེ། རེ་རེའི་ངོ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་ནས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་

178

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱ་རྫོགས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
མ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐ་མི་
དད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྔོན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་ཟོ་ཆུན་གྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བཅོས་པ་དེ་སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བས་རྡོག་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ་ན་ཐམས་ཅད་འབད་
མེད་དུ་འཁོར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རང་
རྒྱུད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་
རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་
ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཡིན་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཚིག་གསལ་ལས། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་གསུམ་སྟེ། ས་དང་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་

179

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

འདས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པ་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བསམ་

གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་
པ་ནི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པའོ། །ཟག་མེད་ནི་དེ་དག་ཟག་མེད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པས་བྱང་ཆུབ་མི་ཤེས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་དེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །ཞེས་འཆད། རྟོགས་དཀར། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མངོན་པར་འདུ་མ་
བྱས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཚང་རྒྱ་བའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བ་ལ་མངོན་
དུ་ཕྱོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་དོན་དུ་བཤད། མཁས་པ་སྔ་མ་རྣམས་ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་པས་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་

དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནི་དེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབྱུང་བས་རྣམ་པར་སྨིན་

པའོ། །ཞེས་འཆད། རེ་ཞིག་ལུགས་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དབྱེར་མེད་པས་ས་དང་པོ་བཞག་དགོས་ལ། ཆོས་ཅན་ལ་བྱེད་ན་རྣམ་པར་
མ་སྨིན་པ་ལ་ཟག་མེད་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད། ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དང་པོའི་ཟག་མེད་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་

པའི་དོན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། མདོ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་མཚན་དཔེ་དང་སྟོབས་དང་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་འཆད་པས། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལ་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འདི་བཞི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡིན་མིན་མི་རུང་བས་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང། དེ་ཡང་གཅིག་གི་ཡུལ་

180

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་
སྨིན་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། དང་པོའི་ཡུལ་ནི་རང་
གི་རྒྱུད་ལ་ནུས་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་སྨིན་པ་དང་ཕྱི་མའི་ཡུལ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་
ལྟར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལེགས་
པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་མིན་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྒོམ་པར་
བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་རྒྱུན་
མཐའི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ཡིན་གྱི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་མའི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་
པའོ། །དེ་ལ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ།། །།སྨྲས་པ། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལེའུ་ཡི། །མདོ་ཡི་སྦས་དོན་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་བ་ནི། །མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཞི་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡི། །རྒྱན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་

དོན་རྣམས་ཆེས་གསལ་བར། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་པའི་གནད་དོན་རྣམས། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཡི། །ཞལ་གྱི་བུམ་བཟང་ལས་འོངས་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན། །ཡོངས་འཛིན་

181

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་སྤྱི།

དམ་པའི་གསུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། །དགེ་བས་བདག་དང་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་རྣམས། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ནས། །ས་གསུམ་འགྲོ་བ་འདྲེན་པའི་དཔལ་གྱུར་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར། །མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེ། །ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས། །རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །།

182

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་
དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་
བཞུགས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། ཆོས་སྐུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་
བཤད། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་
བཞི་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་

183

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བར་གསུངས་ནས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བསླབ་པར་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
གསུངས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། སྐད་

ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཞེས་བཤད་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་པས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ། བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་
དང་། བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། བཞི་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོན་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་
ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

184

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འོ་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་

འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
ནས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར། གཞན་ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྐུ་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་
དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། ཞེས་གསུངས། ཚིག་དོན་
གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་གསུངས། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་། ཐུབ་

185

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པས་ཁྱད་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི། ཞེས་གསུངས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་འགྱུར། ཞེས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི། ཞེས་གསུངས། རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་
པ། །ཞེས་པས། དེའི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པས། དེའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་སྒྲ་དོན་དེ་སྟོན་པ་ལ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་

ཞེས་གསུངས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་དེ་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་ཀྱི། ཞེས་གསུངས། ཐོབ་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ། བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་

186

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིག །སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་སྐུ་དེ་
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ།
ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་དེ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་
བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས་
པ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་མདོར་བསྡུས་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་

སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་

ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
གཞན་ཡང་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་

187

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

པ་ཁས། དེར་ཐལ། གཙོ་བོར་དེར་གྱུར་པའི་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་
ཀྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །དེ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་མཚམས་ལ་ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

188

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁོ་ན་རེ། སློབ་ལམ་ན་བློ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་གང་ཟག་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་
གཟིགས་ངོར་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་དེ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཕུང་པོ་ལྔ་གཟིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡུད་པར་གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་ཡིད་མཐོང་བ་མེད། །གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་
གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པར་ཐལ། དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་

གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་

189

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པས་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། མ་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པར་
ཐལ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན་མ་ཁྱབ།

ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཁྱོད་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་པའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཟུགས་

སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་དེ་གཉིས་གཟིགས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་སྐུ་བཞི་པོ་རིམ་ཅན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དང་པོར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་རྗེས་ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་

190

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་སྐུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
མཐར་ཕྱིན་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་མ་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་

ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་གཟུགས་

སྐུ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །ཞེས་སོགས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་བཤད་ལས། སོགས་སྒྲས་ཆོས་སྐུས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པར་སྡུད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་སྐུ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་དང་། ལོངས་སྐུས་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་
ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་
སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་
རིམ་བཞིན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

191

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡང་དེ་སྤྲུལ་པ་པོ་མ་ཡིན། ལོངས་སྐུ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྤྲུལ་སྐུར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །དེར་
ཐལ། དེས་སྤྲུལ་སྐུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་རྒྱལ་པོ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། དེའི་སྤྲུལ་པ་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཚེ་ན་དེ་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད། དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་རྟེན་
ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་སྤྲུལ་པ་ཡོད་

192

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྭགས་རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ། རི་དྭགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འདོད་རྟེན་ཅན་དུ་སྤྲུལ་པའི་གང་ཟག་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་དུད་འགྲོའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་སོགས་སུ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་རྣམས་སུ་སྤྲུལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་དཔག་མེད་པ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུར་ནི་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་
གྱུར་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཆུ་དང་ཟམ་པ་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆུ་དང་ཟམ་པ་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་མཚུངས་སོ། །
གཞན་ཡང་། དབུ་མ་འཇུག་པར། བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས། །ལྷན་ཅིག་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྐུ་གྲངས་འདས་དང་། །དེ་བཞིན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་དག་ཀྱང་། །སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་

193

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་ནས་རང་གི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འཁོར་བྱང་སེམས་གྲངས་ལས་འདས་པས་བསྐོར་བ་རེ་རེ་སྤྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་སྤྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དུད་འགྲོར་སྤྲུལ་པ་སོགས་རིགས་འགྲེའོ། །
རང་ལུགས་ལ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་མཚམས་བཤད་པ་དང་། སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཚེ་མཉམ་གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོ་ན་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་

སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་

194

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དང་། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འགྲུབ་ལ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་
པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། ལམ་ལ་བསླབས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་

ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཡིན་གྱི། དེས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གནས་འོག་མིན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་

བརྙེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྐབས་འདིའི་འོག་མིན་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག །གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལང་གཤེགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེས་འཛམ་བུའི་གླིང་པའི་མིའི་རྟེན་ལ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་

195

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པས་དེ་གང་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་གནས་དེ་འོག་མིན་ཡིན། ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། སྔགས་བླ་མེད་ལ་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་གང་དུ་སངས་རྒྱ་བའི་ལོངས་སྐུའི་རྩ་བའི་གནས་འོག་མིན་ནི། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཻཌཱུརྱའི་ས་གཞི་ལ་གསེར་གྱིས་མིག་མང་རིས་སུ་བྲིས་པ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འབྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དང་ལྡན་ཞིང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་བཞུགས་པའི་གནས་གཅིག་ལ་བྱེད་པར་ཕལ་ཆེན་ལས་གསུངས་ལ་རང་ལུགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། གཙང་མའི་གནས་ལྔ་སྤངས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བ། །ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱ། །སྤྲུལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་སངས་རྒྱ། །ཞེས་དང་། འདོད་པ་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སངས་མི་རྒྱ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་མངོན་
སངས་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། ས་བཅུའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་དེས་དྲངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་ལྟར་དུ་སོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་རློན་པ་བཞག་པ་ལྟར་གསལ་སིང་ངེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ།

196

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས། ཟག་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རིགས་ཏེ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་ཚེ། རྒྱུན་
མཐའ་པས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་ལ། རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་
སྐུ་དེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་གྱུར་ལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་ཡོན་
ཏན་ལྔ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱུན་མཐའ་པའི་སྤྲུལ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྤྲུལ་སྐུར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་སྐུ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའ་བ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་

197

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་
པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
མ་གྲུབ་ཀྱང་། དེའི་སྤྲུལ་སྐུ་འགའ་ཞིག་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་འོག་མིན་དུ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། དེའི་སྤྲུལ་པ་འདོད་ཁམས་ན་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་ཁམས་སུ་སྤྲུལ་སྐུ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་
ཐུག །འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ནས། ཁོ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུའི་དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་ནག་

198

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ནག་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་ལྤགས་པ་གསེར་མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བ་སྨན་གྱི་བླ་ལ་ལྤགས་པ་གསེར་མདོག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སྦྱོར་
བཞིའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རང་བཞིན་དང་། བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་

བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའམ་ཚོགས་པ་མཐར་ཐུག་པས་ན་སྐུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སཾ་ᨬྀ་ཏའི་སྐད་ལ་སྐུའི་སྐད་དོད་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པ་བསགས་པའམ་འཚོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་

ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག །འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ལ། གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། ལྔར་དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་

གཟུགས་སྐུ་འདིར། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

199

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དམ་པ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་གཉིས་སུ་ཡང་ཡོད་དེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །དམ་པ་གཉིས་ནི་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱུད་བླར། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་དེ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་ཡང་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་བསྡུས་པར་
ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐུ་གསུམ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་ལོངས་སྐུ་རང་དོན་སྤྲུལ་སྐུ་གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་བླར་ཡང་། དེ་དབྱེ་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི། །ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རང་བཞིན་ལ། །སོགས་
པའི་སྐུ་གསུམ་དག་གིས་འཇུག །ཅེས་དང་། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་།

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དང་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ཡུམ་གྱི་བཤད་སྦྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བདག་གི་དགེ་བའི་ས་བོན་ལས། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་

200

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ལ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པར་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་བཞེད་དེ། ཚིག་གསལ་ལས། ཡང་ཁ་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འབའ་ཞིག་གི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཏགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ་ལྔར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་།
རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བས་སྐུ་ལྔར་སྟོན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ། ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ། སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་ལྔ་དང་། ཡང་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ལོངས་སྐུ། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ། རྣམ་པར་
སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་ལྔར་བཤད་ལ། རྟོགས་དཀར་ཡང་། མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་སྐུ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་སྨོས་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་སྐུའོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེས། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
སྐུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

201

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཞི་པ་ལ། བཞིར་བཞེད་པ་དང་། དེ་མི་བཞེད་པའི་ལུགས་དགོད། འཐད་པའི་ཕྱོགས་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་སྣང་དང་འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་སུ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞིའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་

ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་
གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་དཀའ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་གསུངས། ཤེར་འབྱུང་དང་བུད་དྷ་ཤྲིས་ཀྱང་སྐུ་བཞིར་བཤད་ལ། གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་སྐུ་
གསུམ་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས་བཞིར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་

གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་བཞེད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་མཐུན་པར་ཉི་
ཁྲིའི་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཅིང་། སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །དེའི་དངོས་པོ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སྐུ་གསུམ་དང་མཛད་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་ཐུབ་དགོངས་སུ་ཡང་། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་བཞི་པའོ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་རྣམ་པར་

202

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞག་པ་མེད་ཀྱི། རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རང་དབང་ལས་ཏེ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འདི་ཉིད་
རང་ལུགས་སུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འོག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྐབས་

སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ། སྐུ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུའོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་དང་བཞི་ཡོད་པ་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ།
དེའི་རྒྱུ། དེ་སྐུར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ།
ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྔར་མཁས་པ་མང་པོས་
གསུངས་ཀྱང་། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས། ཤིན་ཏུ་འདུས་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་ནི་རྣམ་པ་ལྔས་བསྡུས་ཏེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་

དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱ་བ་ནན་ཏན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལྔར་གསུངས་པའི་དང་
པོ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིང་
གིས་མ་གསུངས་པས་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་གསེར་འཕྲེང་ལས་བཤད་པ་

203

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལྟར་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕྱི་མ་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། །མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོགས། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དུས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།
མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། །ཡོངས་སུ་མ་ཆད་རྟག་ཏུ་ལྡན། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་རྨོངས་པ། །རྟག་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། ང་དང་ང་ཡི་བ་དང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ང་ཡི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཁྱད་པར། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རིས་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཁྱད་པར།
དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། རྟག་ཏུ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བས་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་མ་རྨོངས་པར་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར། རྟག་ཏུ་ཡུལ་རེ་རེ་བ་ཁོ་ན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པ་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

དེའི་སྒྲ་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་འདྲ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཡེ་ཤེས་

204

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེའི་གདགས་གཞི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་གཞན་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་
ལས། སྒོམ་པ་དག་པ་སེམས་ཅན་ལ། །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད། །མི་གནས་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་སུ་བདག་

གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་བསྒོམས་པ་དྲི་མས་དག་པ་ལས་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སྲིད་ཞི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་ཞུགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ནི་ངེས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་

205

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཉིད་ལས། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱི། །གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་ཏུ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་

ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་འབྱོར་པ་
ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོ་འབེབ་པར་མཛད་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། བྱ་བ་
སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཞིང་། །དཔག་མེད་བསམ་ཡས་སྤྲུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་དོན་ཀུན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཞིང་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྲུལ་
པས་གདུལ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་མཐར་ཐུག་
པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་
མཉམ་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང་། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཡེ་
ཤེས་བཞི་པོ་ཡང་དག་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡེ་

206

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པ་དང་། སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་། ཆོས་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པས་ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། གནས་
གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་དང་དོན་ལྔ་པོ་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བའི་འབྱོར་པ་དམ་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དབང་པོ་ལྔ་ཟག་བཅས་རྣམས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དབང་པོ་ལྔ་ནི་གཞན་གྱུར་ན། །དོན་ཀུན་འཇུག་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ནི།
གནའ་མཆན་ལས་བཤད་པ་ནི་མིག་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཡང་ཕྱོགས་བཞི་སྟེང་འོག་གི་ཡུལ་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་དབང་ཤེས་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དྲུག་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་ཕྱོགས་བཅུ་བཅུའི་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་ཡུལ་བཞི་པོ་དེ་ལ་བཅུ་བཅུ་སྟེ་ཡུལ་བཞི་བཅུ་རེ་ལ་འཇུག་པས་བཞི་བཅུ་ཚན་པ་དྲུག་བསྡོམས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་སྟེ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། རྣ་བ། སྣ། ལྕེ། ལུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་

207

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཞི་ལ་ཡང་དྲུག་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དྲུག་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུ་བཅུའི་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་རོ་རེག་བྱ་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རེག་བྱ་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཇུག་པས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བཞི་བཅུ་པ་དྲུག་ཡོད་པས་སྔ་མ་དང་བསྡོམས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གླང་ཐང་པ་མཚན་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་ལ་འདོད་ལ། འགའ་ཞིག་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་འདོད་ལ། རྗེ་བཙུན་ཆ་པ་ན་རེ། དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་སུས་ཀྱང་མཐོང་བ་དང་རྟོགས་པ་མེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་ལ་ཟུར་ཟ་མཛད་ཀྱང་། འགྲེལ་བཤད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་ཤིང་། གནའ་མཆན་
གྱིས་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་མདོ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ། །
སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལྔའི་འབྱོར་བ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡིད་ནི་གནས་གཞན་གྱུར་པ་ན། །འབྱོར་དང་མཐུན་སྤྱོད་མི་རྟོག་པའི། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མེད་པ། །འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དག་སྟོན་པའི་བཅུད་དག་པ་དང་སྣོད་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ལྔ་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་གནས་གཞན་དུ་

208

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དོན་བཅས་འཛིན་པ་གཞན་གྱུར་ན། །ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །བརྟན་ཕྱིར་ཞིང་ནི་དག་
པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་འཕྲིན་ལས་

རྣམས་ཀུན་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་རྟོག་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་རྟོག་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །དུས་རྣམས་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་། །ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་གནས་ལ་ནི་གནས་ཤིང་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ན། །སངས་རྒྱས་དྲི་མེད་གནས་ལ་ནི། །མི་གནས་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། མོ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་བ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁྲིག་

པའི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཁྲིག་པ་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། །མོ་མཐོང་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་

209

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཆར་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་བསམ་པའི་
དོན་འབྱོར་པ་དང་གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གཞན་གྱུར་ན། །བསམ་པའི་དོན་ནི་འབྱོར་པ་དང་། །འགྲོ་གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། ཙནྡྲ་གོ་མིས། གང་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གྱུར་པ། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་པར་བྱ། །སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། དབང་པོ་ལྔ་ཡི་རྣམ་ཤེས་གང་། །དེ་ནི་དོན་ཀུན་ཡོངས་འཛིན་ཕྱིར། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་དུ་ནི། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཙམ་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་འདི་
བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་

210

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་

ཤེས་ལྔ་ཆོས་ཅན། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དབང་ཤེས་
ལྔ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་

འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ཏེ།
གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཟག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་གློ་བུར་དྲི་མས་དག་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་རྡུལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་གློ་བུར་གྱི་རྡུལ་དང་བྲལ་བ་དང་། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
གློ་བུར་གྱི་གཡའ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཆུའི་རང་བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མེད་ཀྱང་གློ་བུར་གྱི་རྙོག་
པ་དང་བྲལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཆུ་གསེར་ལྟར། །ཉོན་མོངས་པ་ལ་རྣམ་དག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་

ག་ཡང་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པར་དཔེའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་བླ་མར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་

211

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་དེའི་
འཕྲིན་ལས་གནས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་

ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སླ། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་

འདིའི། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འཁོར་བ་
མ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡོད་པར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་

དམ་ཆོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་དེ། དག་ལྡན་ལས། མཛད་པ་དང་མཛད་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་བཞག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་བཀོད་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ལམ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མི་མཛད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ལུང་དེའི་དོན་ནི། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའམ། ཆོས་སྐུ་
མཚོན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ངོས་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་

212

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྣང་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། སྐབས་བརྒྱད་པར་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། དེར་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། བྱ་
བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་ལམ་སོགས་ནི་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་
ལམ་དང་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ལ། བཀོད་པའི་ཆ་ནི་གདུལ་
བྱ་ལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་ཤིང་གཤགས་པའི་རྩོལ་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཤིང་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གཤགས་པའི་ཆ་ཡུལ་ཤིང་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་
བར་ཉེར་བདུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བཀོད་པའི་ཆ་དང་འགོད་པའི་ཐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་

ཉེར་བདུན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དོན་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །
ངག་དོན་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པའི་
རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཞིར་ཡོད་དེ།

ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ།
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

213

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སྤངས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདེར་གཤེགས་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱུ་སྤངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེར་གཤེགས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ལ་
བློ་གྲོས་རྒྱས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྐམས་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ཆོས་ཅན། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། མཚོ་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་འགྲིག །གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་
པས་གང་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
འགྲིག་གོ །
ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སློབ་པའི་དུས་སུ་མེད་ཅིང་ཕྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། རེས་འགའ་བའི་རྟག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ན་མེད་ཅིང་ཡུལ་དུས་ལ་ལར་ཡོད་པའི་རྟག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

ཁ་ཅིག །དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་

མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་

214

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་
ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་མི་

215

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

རིགས་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། འགོག་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་དག་པས། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་།

ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཆ་ལ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་

པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་ལས། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་

216

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ། དེའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།

རྟགས་སླའོ། །ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་
ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ལམ་སྒྲིག་ལས།

ཐེག་དམན་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་

217

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་སླ། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་མཐར་

ཐུག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དུ་ཐེག་

218

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླ་མར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཚན་ཉིད་ལྔ། །མདོར་ན་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ནི། །ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དང་།
སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་

སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བའི་
ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མ་མེད་ཅིང་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དབྱིངས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླར། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། །མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤངས། །ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྙོམས་འཇུག་གི །སྒྲིབ་གསུམ་ལས་ནི་ངེས་གྲོལ་ཏེ། །དྲི་མེད་རྣམ་ཐར་རྟོག་མེད་དང་། །རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །ཆོས་དབྱིངས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

ནི། །དག་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན།
གྲངས་ཀྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། མུ་བཞིར་རྟོག་གེ་བའི་བློས་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། མཉམ་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། དྲི་མ་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་གོ་

219

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

རིམས་བཞིན་དུ་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གྲངས་མེད་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོག་གེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་
ལ་ཡོད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དང་ལྡན་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླར། གཞལ་མེད་གྲངས་མེད་བསམ་མེད་པ། །མཉམ་མེད་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི། །ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལྡན་ཏེ། །རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར་དང་གྲངས་མེད་ཕྱིར། །རྟོག་
གེའི་ཡུལ་ནི་མིན་ཕྱིར་དང་། །འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །གཞལ་

མེད་ལ་སོགས་གོ་རིམས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་བརྒལ་ལན་
གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་བཤད་པ་ལ། འོ་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནམ། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་མིན་པར་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་

220

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདི་གསུངས།
དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གསུམ་དེ་དང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་

ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། ཞེས་གསུངས། དེ་གསུམ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་མོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་
ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་གསུམ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་ལ། ལུགས་ལས། གང་
ཕྱིར་དབེན་པ་དབེན་གྱུར་ལ། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་

221

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྟག་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་

གོང་དུ་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་
མངོན་སུམ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་

222

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གང་ཞིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྣང་བ་གང་ཞིག །དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པ་སྣང་བ་གང་ཞིག །དེ་དང་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་དེ་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དགེ་སློང་ལྷས་བྱིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་མ་དག་པའི་སོ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐབས་འདིའི་ལས་དག་པ་དེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་
པས་དག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

223

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་

འདིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། འོ་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་མདོ་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཟག་
པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། རྣམ་
པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་།
ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་དང་། དབང་བཅུ་དང་། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། བསྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ། རབ་འབྱོར་འདི་དག་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་

224

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཁྱད་པར། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ཐ་དད་པའི་སྐུར་བསྟན་པ། ཐ་མི་དད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པའི་སྒོ་ནས་སྐུ་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
དེ་ཡང་རྒྱུད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་། མཚན་ཉིད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། རྒྱུད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་། མཚན་ཉིད་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་སེམས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །དབང་བཅུ་དང་ནི། ཞེས་གསུངས། རྒྱུད་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འཆད་པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་
དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད།
གཉིས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་

225

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། ཆོས་སྐུ་ཁྱབ་པར་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དོན་དངོས་དང་། དཔེས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་

ནས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་
ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་
ནས་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་པ་མེད་པའི་
དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ། ཞེས་གསུངས། ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། ཞེས་པ་ནས། སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་གནས་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་གིའོ། །ཞེས་གསུངས། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་
ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
གཞན་དག་ན་རེ། དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་རམ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་གསུངས་པ་

226

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་འདིའི་དོན་བསྡུ་ན། འོ་ན། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་རྩ་
འགྲེལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་
བདུན་དང་། ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་བསྟན་ནས་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན། ཞེས་དང་། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ཕྱོགས་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། དེས་བསྟན་ཚུལ་རིགས་འགྲེ་ཞིང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚད་མེད་དང་། ཞེས་དང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་ཚངས་པའི་གནས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་དང་། ཞེས་དང་། ནང་གཟུགས་ཅན་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པས་
ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་དང་། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
གཅིག་དང་། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས། མཐར་
གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

227

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
མཐར་གྱིས་ནི། །སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་
ཁམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་
པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟད་པར་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཟད་པར་རྣམ་པ་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །ཞེས་དང་། ནང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་སོ་སོར་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་

མནན་ནས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་

ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ལྟར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་། ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲའི་རྒྱུན་དྲུང་འབྱིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྨོན་མཁྱེན་དང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་

228

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་བྲལ་ཞིང་ཆགས་པ་བཅོམ་པ་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཇི་སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་ཤེས། ཞེས་དང་། སྔར་བཤད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ཞེས་གསུངས། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཅེས་དང་། •

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །ཞེས་དང་། རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། དབང་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དབང་བཅུ་དང་ནི། ཞེས་དང་། ཚེ་དང་། སེམས་དང་། ཡོ་བྱད་དང་། ལས་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། མོས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་དང་། སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། ཞེས་གསུངས། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། །ཞེས་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། ཞེས་གསུངས། བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་
པ་སྟེ། འདི་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་

229

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བསྙེངས་པས་བཅབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའོ་ཞེས་བྱ་བ་བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་གསུངས། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་རྣམ་གསུམ་དང་། །ཞེས་དང་། ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་པར་མི་འདོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་སྙོམས་སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་གསུངས། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྙེལ་བ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། ~སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ངོ་བོའི་ས་བོན་སྤངས་པས་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། །བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཞེས་གསུངས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་

230

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགྲེལ་པར། དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་

གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྙོམས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་
དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་སྙོམས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་འདུ་རགས་པ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། འགོག་སྙོམས་ཡིན་ན་ཚོར་འདུ་རགས་པ་བཀག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་དོན་

231

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཅིག །དབྱེ་ན། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་
ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན། རྩ་བས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བརྒྱ་དང་ཞེ་བཞི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་གཉིས་ཏེ། བརྒྱ་དང་ཞེ་དྲུག་ཡོད་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། ཚད་མེད་བཞི། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། ཟད་པར་གྱི་

སྐྱེ་མཆེད་བཅུ། ཟིལ་གནོན་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། མངོན་ཤེས་དྲུག །སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། ལུས་དག་པ་དམིགས་པ་དག་པ་ཐུགས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི། ཚེ། སེམས། ཡོ་བྱད། འབྲས་བུ། སྐྱེ་བ། མོས་པ། སྨོན་ལམ། རྫུ་འཕྲུལ། ཡེ་ཤེས། ཆོས་ལ་དབང་བ་སྟེ་དབང་བཅུ་དང་། སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོངས་སུ་དག་པས་བསྲུང་བ་མེད་པ་གསུམ་དང་། ཆོས་བསྟན་པ་ལ་གུས་པས་ཉན་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་། མི་ཉན་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་འདྲེས་མ་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བ་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཏེ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པ་
དང་། གདུལ་བྱའི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྔར་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

232

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མིག་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་འོད་ཟེར་འགྱེད་པ་
དང་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཟག་མེད་དུ་གནས་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་སོ་སོར་བཤད་ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྡེ་ཚན་དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་སྔར་བསྟན་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
ལྔ་པ་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ། ཟད་པར་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ།
རྟེན། སྦྱོང་ཚུལ། མཚན་མ། དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ། བྱེད་ལས། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ངེས་ཚིག་དང་དགུ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་ལྟར་སྤྲོ་བར་ནུས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ། དེ་ལ་ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད། མཛོད་འགྲེལ་

233

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལས། དང་པོ་བརྒྱད་མ་ཆགས་པའི་དགེ་བ་དང་ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ལ་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཟད་པར་ས། ཆུ། མེ། རླུང་། སྔོན་པོ། སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ། ནམ་མཁའ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བཅུ་ཡོད།
གསུམ་པ་ནི། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། ཟད་པར་བཅུ་པོ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །བསམ་གཏན་མཐའ་ན་སྤྱོད་ཡུལ་ནི། །འདོད་པའོ་གཉིས་ནི་གཟུགས་མེད་དག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། སྔར་སྦྱང་བ་བྱས་པས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། མ་བྱས་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་གོམས་པར་བྱས་པས་ནི་སོ་སོའི་དམིགས་རྟེན་མཐོང་བ་ཙམ་
གྱིས་དེ་དང་དེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཆུ་ཀླུང་སོགས་སུ་ཆུ་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་འབད་པ་མ་བྱས་པར་ཟད་པར་ཆུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབྱུང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནགས་ཀྱི་མེ་འབར་ཞིང་དུ་བ་འཐུལ་བ་དང་། རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་འོད་མ་དང་འཁྲི་ཤིང་གི་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རླུང་འདི་ནི་གནས་འདིར་རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་ཏུ་ལྟ་བ་ཙམ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། ནོར་བུ་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་སྔོན་པོ་བཏིང་བ་དང་། དེ་དག་ཉིད་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཚོན་མོ་སྟེང་དངུལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་དང་། སྐར་ཁུང་ནང་ན་ཤིང་གི་ལོ་མའི་གསེབ་ནས་ཟླ་བ་དང་ཉི་འོད་བྱུང་བས་ས་གཞི་ལ་སྐྱེད་པའི་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་ལྟ་བ་དང་། སྐར་ཁུང་དང་རྩིག་པའི་བུ་ག་མཐོང་བ་ན་རིམ་པ་ལྟར་

234

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟད་པར་མེ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ། དམིགས་རྟེན་བྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཡིད་གཏོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་གི་དབྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆུ་དྲི་མ་མེད་པས་སྣོད་གཙང་མ་ལེགས་པར་བཀང་བ་དང་། སྣུམ་ཞིང་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཤིང་དུམ་བུར་གཏུབ་ནས་ཤིང་དྲུང་ངམ་མགྲོན་ཁང་ཡང་རུང་སྟེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་སུ་སྤུངས་ཏེ་མཐའ་རྩིག་པས་བསྐོར་བ་ལ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་

བྱས་ལ་མེ་སྦར་ཏེ། འོག་ཏུ་ཤིང་དང་། སྟེང་དུ་དུ་བ་དང་། བར་དུ་མེ་འབར་བར་བྱས་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་ཕྱོགས་གང་དུ་རླུང་གིས་རེག་པར་འགྱུར་བའི་སྐར་ཁུང་དང་རྩིག་པའི་བུ་ག་བྱས་པ་དང་། རས་རྔ་བོ་ཆེའི་མཐིལ་ལྟར་བརྐྱངས་པ་ལ་ནི་མཐའ་མི་མཐུན་པས་བཅད་དེ། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་སོགས་བྱས་པ་དང་། བུམ་ནང་དུ་མར་མེ་སྦར་ཏེ་ཁ་བཅད་ཅིང་བུ་ག་མི་ཆེ་བར་བཏོད་ནས། དེའི་འོད་ཀྱིས་རྩིག་ངོས་ལ་ཕོག་པའི་སྣང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུན་རིང་བར་བྱས་པ་
དང་། རྩིག་པ་སྣམ་བུ་སོགས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི་གནས་སུ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་
གྱི་བུ་ག་བཏོད་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་རྟེན་དེ་དག་མཐོང་བའི་གནས་ཡིད་དང་མཐུན་པར་
སྟན་བདེ་བ་ལ་འདུག་སྟེ། ས་ས་ཆུ་ཆུ་ཞེས་སོགས་བཅུ་པོ་སོ་སོའི་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ནི། ལྦུ་བ་དང་ཆུ་བུར་འདྲེས་པའི་ཆུ་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མེ་ཆད་ཅིང་ཆད་ཅིང་ལྟུང་བ་དང་། འགལ་དུམ་དང་། ཐལ་བ་དང་། སོལ་བ་རྣམས་ལ་ཅུང་

235

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཟད་གནས་པ་དང་། འོ་མ་བསྐོལ་བ་ཕོག་མ་ཐག་པའི་རླངས་པ་འཐུལ་བ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་། མེ་ཏོག་སྔོན་པོ་གེ་སར་དང་སྡོང་བུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སེར་པོ་སོགས་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་ཏེ། སའམ་རྩིག་པར་སྐྱེས་པའི་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་
དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་གསལ་བ་དང་། རྩིག་མཐའ་ལ་སོགས་པའི་བུ་ག་ལྟར་སྣང་ལ་བློས་སྐྱེད་ཀྱང་མི་འཕེལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ནི་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་མའོ། །ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་དང་། ནོར་བུའི་རང་བཞིན་
གྱི་མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་པོ་ཟླུམ་པོ་དང་། གསེར་གྱི་རླུང་
གཡབ་དང་། དེའི་ཀ་བ་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང་། འདུག་པ་ལྟར་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་མཐོང་བ་དང་། དམིགས་རྟེན་ཟད་པར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་འཕགས་ནས་ནོར་བུའི་
རླུང་གཡབ་ལྟ་བུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྣང་སྟེ་གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་དང་། སྣང་བའི་ཚོགས་སྟུག་པོ་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་འདྲ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་བ་དང་། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་གནས་ཤིང་བློས་སྐྱེད་ན་ནི་འཕེལ་བར་སྣང་བ་རྣམས་ཟད་པར་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དགུའི་གྲུབ་པའི་མཚན་མའོ། །ས་ལ་སྔར་སྦྱངས་པས་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། མ་སྦྱངས་པས་སྦྱོང་བའི་དམིགས་རྟེན་དང་། གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་

མཚན་མ་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ། །
དྲུག་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཚན་མ་དེ་དག་བྱུང་བའི་ཚེ་ཁ་དོག་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྤངས་ཏེ། དེ་དང་དེའི་མིང་ལ་གསལ་བར་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

236

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདུན་པ་ནི། གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་གྱུར་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་ཆུ་ལ་སར་སྤྲུལ་ནས་རྐང་པས་འགྲོ་བ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། ས་ལ་བྱིའུ་འཛུལ་བྱེད་ཅིང་
སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཆུའི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། ས་དང་རི་བོ་སོགས་ཆུ་བོ་དང་། རྒྱ་མཚོར་སྤྲུལ་པ་དང་། དུ་བ་འཐུལ་ཞིང་མེ་འབར་བ་དང་མེ་མདག་གིས་ཆར་འབེབས་པ་དང་གང་འདོད་པ་དེ་སྲེག་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ན་ལུས་མེས་སྲེག་པ་དང་། ལྷའི་མིག་གིས་ཡུལ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། རླུང་ལྟར་མགྱོགས་པར་འགྲོ་ཞིང་རླུང་གི་ཆར་འབེབ་པ་དང་། གཟུགས་སྔོན་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་མུན་པར་བྱེད་པ་སོགས་དང་། གཟུགས་སེར་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། གཟུགས་དམར་པོར་སྤྲུལ་བ་སོགས་དང་། གཟུགས་དཀར་པོར་སྤྲུལ་ཞིང་གཉིད་རྨུགས་རིང་དུ་བྱེད། མུན་པ་འཇིག་པར་བྱེད། ལྷའི་མིག་གིས་ཡུལ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་གསལ་བ་དང་། གཉིད་རྨུགས་རིང་དུ་བྱེད་པ་སོགས་དང་བསྒྲིབས་པ་

རྣམས་འབྱེད་ཅིང་ས་དང་རི་བོ་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་ནམ་མཁར་སྤྲུལ་ཞིང་སྤྱོད་ལམ་བྱེད་པ་དང་། རྩིག་པ་སོགས་ལ་ཐད་ཀར་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་རྣམས་ཟད་པར་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་ལས་སོ། །སའི་དངོས་གཞིར་གསེར་ལ་སོགས་པ་གང་མོས་མོས་སུ་ཟད་པར་གྱིས་བསྒྱུར་བ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་གསེར་ལ་སོགས་
པས་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པར་བཤད་དོ། །
བརྒྱད་པ་ནི། གཟུགས་དང་རེག་བྱ་གཉིས་ལ་ཟད་པར་བཞག་ནས་གཟུགས་
ཅན་གཞན་བརྒྱད་ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་རེག་གཉིས་ནི་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་

237

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོ་ལྔ་གཞན་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དང་། དྲི་རོ་གཉིས་གཟུགས་ཁམས་ན་མེད་པས་མ་བཞག་ཅིང་། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་མེད་པ་ན་ནི་ནམ་མཁའ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་ཟད་པར་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པས་བཞག་གོ། །གཟུགས་མེད་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མི་བཞག་སྟེ། གསུམ་པས་ནི་དམིགས་པ་གཅོད། བཞི་པས་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། ཉི་སྣང་ལས། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་པས་ན་ཟད་པར་གྱི་

སྐྱེ་མཆེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྡེ་ཚན་དྲུག་པ་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཟད་པར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རྣམས་ཇི་ལྟར་འདོད་
པ་བཞིན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་ནུས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། ཟིལ་གནོན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་སྟེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་དག་
གི་རྣམ་པ་དགུ་དག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའི་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དེའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་

རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་སྟེ་གཞལ་མེད་ཁང་དང་རི་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཞེས་སོགས་སྔར་བཞིན་བྱས་པའི་དང། ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་སོགས་
སྔར་བཞིན་སྦྱར་བ་གཉིས་ཏེ་དབྱིབས་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་དང་། ནང་རྣལ་

238

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་

སྔོན་པོ་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ་རྣམས་ལ་སྦྱར་བས་ཁ་དོག་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཡོད་དོ། །
འདི་དག་མདོ་ལས། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འདི་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡུལ་བ་ར་ཎཱ་སིའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་
པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟིལ་
གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་དོང་ཁ། དམར་པོ་བན་དུ་ཛི་ཀའི་མེ་ཏོག །དཀར་པོ་སྐར་མ་པ་སངས་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས། དེ་ལ་ནང་གཟུགས་ནས་བལྟ་སྟེའི་བར་མདོར་བསྟན་དང་། དཔེར་ན་མན་ཆད་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ཆད་དཔེ་དང་། ཕྱིན་ཆད་དོན་ནོ། །དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་ནོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྦྱར་བྱུང་གི་སྔོན་པོའོ། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འོད་གསལ་པོ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཐུན་མོང་བའོ། །མེ་ཏོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་དང་རས་སྦྱར་བྱུང་གི་དཔེའོ། །

239

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་འོག་ཏུ་འཆད། དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །
སྡེ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་འདོར་ལེན་སོགས་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཐོབ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ་དེ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལུས་འདོར་ལེན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྟེན་དང་། མེད་པ་ཡོད་པར་སྤྲུལ་ཏེ་བསྒྱུར་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་དམིགས་པ་དང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐུགས་དང་། གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་
དག་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད།
སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེའི་འདུ་བྱེད་འདོར་བ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་པ། འདིར་བསྟན་དབང་གི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ཚེའི་འདུ་བྱེད་འདོར་ལེན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པས་བསྡུས་པའི་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོ་བྱད་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། ལུས་ངག་གི་ལས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཉེ་བར་བསྒྱུར་བས་བསྡུས་པའི་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། འགྲོ་བ་གང་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྐྱེ་བས་བསྡུས་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང་། ས་སོགས་གསེར་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་བསྒྱུར་བས་བསྡུས་

240

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པས་བསྡུས་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྟོན་ནུས་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ལ་དབང་བ་དང་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་
སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་བྱིན་པས་ཚེའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཙོ་བོར་
འཇུག་པ་དང་། བསམ་པ་བཞིན་དུ་ཡོ་བྱད་སྦྱིན་པས་དེ་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལས་དང་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་གཉིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་
རྣམས་ལུས་ངག་གི་ལས་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་བསམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐུལ་བ་དང་ཚུལ་ལྡན་
གྱིས་སྨོན་ལམ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་ལ་དབང་བ་བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་མོས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་ནི། བརྩོན་
འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བརྩོན་པ་མ་བཏང་བའི་
ཕྱིར། རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་
དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐ་མ་གཉིས་ཡུམ་གྱི་འབྲས་

བུ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་སེམས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་མདོ་སོགས་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་

བཞི་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
སྡེ་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་

241

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ངན་པ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཀྱིས་དོགས་
པའི་བསྙེངས་པའམ་འཇིགས་པས་བཅབ་སྟེ་གསང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་གསུམ་མོ། །
སྡེ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་ན་གུས་པས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མེད་པར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་སྙོམས་སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚན་བཅུ་བདུན་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་དགོངས་པ་ན་དེའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ། བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། སྡེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡང་

དག་པར་བཅོམ་པ་སྟེ་སྤངས་པའི་མཁྱེན་པ། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ།
སྡེ་ཚན་བཅུ་དགུ་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིན་མཚན་ལན་དྲུག་ཏུ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་བརྩེ་བ། འདིར་བསྟན་སྐྱེ་བ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ། སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

242

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པ་དང་། རྩ་བའི་དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་དང་སོགས་པས་གཞི་ཤེས་གསུམ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ན། སྔར་ལྟར་དུ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཐ་དད་པའི་སྐུར་བསྟན་པ། ཐ་མི་དད་པར་འདོད་པ་དགག་པ། ཐ་དད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བཤད་ནས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ་ཞེས་ངོ་བོའི་རྐྱེན་མ་ནོར་བར་བྱས་ནས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་

243

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས། གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གྱུར་པ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ། གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་དགོས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད།
གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བས་སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་རམ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་

དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་
ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པས་འཆད།
དེས་ན་འདི་དག་གི་དོན་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་ལས་གཞན་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་རྗེས་འབྲང་སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དག་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཅེས་པར་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་

244

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས། དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་མི་འབྱུང་བར། ཆོས་ཉིད་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་སྐད་དོད་དྷརྨ་ཏ་ཀཱ་ཡ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོའི་རྐྱེན་ཏ་ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དོན་དྲིལ་ན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཞེད་ཀྱང་། དེས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་བཞེད་དོ། །སྐུ་གསུམ་འདོད་པ་ལས་གཞན་སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་དག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་སྤྲུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཁྱད་པར་
གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་
ཡང་མ་ཡིན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། སྤྲུལ་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁྱད་པར་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཟག་མེད་དུ་གནས་གྱུར་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

245

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་འོད་འབྱེད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་ཕྱི་མ་འདིས་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དེ་
དག་མེད་ན་བདག་རྐྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་འབྲས་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་མེད་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་སོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པས་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་པོ་དེ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐུ་ལ་སོགས་པར་བཞག་སྟེ། གསུང་རབ་ལས་སྐུ་གསུམ་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་ལོངས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་སྐུ་ལོགས་སུ་བཞག་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་ལས་སྐུ་བཞིར་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ཐ་དད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་

246

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་འཐད་དེ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་འབྱུང་རིགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་གོ་རིམ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
གཉིས་པ་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་སྐུའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། དགོས་པ་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྐུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་སྐུ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དཔེར་ན་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལུས་དང་ཡན་ལག་མི་མཐུན་པ་ཡོངས་འཛིན་དང་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སྐུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དང་

སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐུ་གཞན་གསུམ་དུ་མི་འདུ་ཞིང་ཆོས་སྐུར་འདུ་དགོས་
པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཏེ་ཆེད་དུ་སྐུ་གཞན་གསུམ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱན་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྡེབ་སྦྱོར་སླ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོར་སྦྱར་བར་བྱ་
བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་རྒྱས་བཤད་དུའང་མདོར་བསྟན་བཞིན་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་

247

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཚན་ཡོད་དེ། སྐུ་བཞི་གཙོ་བོའི་རིམ་པས་བསྟན་པ་དང་། སྐུ་དང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཚིག་གསལ་ལས་
བཤད་དོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་གཞན་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་ཞིང་མཐུན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སྐུ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་དུ་སོང་། ཞེས་ཟེར་ཞིང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་ནང་འགལ་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་
ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

གཞན་ཡང་། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་

248

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
པ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་བར་འཚལ་བ་
དང་ཤེས་པར་འཚལ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་
བྱ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་སྣང་ལས། གང་དག་གིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གྱུར་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་ཀྱང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གཞུང་འདི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་བཞེད་པ་བསྐྱར་ནས་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་
སེང་གཉིས་ཀས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་བཞེད་དེ། འཕགས་པས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་གང་ཞིག །སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གིས་

249

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་
གསུངས་ལ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཞེད་ཀྱང་། དེས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་བཞེད་དེ། དེས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་
ལ། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་སྟེ་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་རྟོགས་བདག་ཉིད་བདུན་ཡིན་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རོང་ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་དེ་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་གྱི་
རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་གཉིས་པ་ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་གཉིས་པ་བསྟན་ནས། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་པ་

250

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་ནས་བཞི་པ་སྤྲུལ་བའི་སྐུ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྱི་རང་གཞུང་

རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ཚིག་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་
མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། ཉོན་མོངས་མེད་དང་། ཞེས་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་བདག་མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མིའི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། གྲོང་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་དྲུང་འབྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
ངག་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་

251

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མས་གྲོང་སོགས་སུ་མིས་མཚོན་པའི་སེམས་ཅན་གང་དག་གིས་ཉན་ཐོས་རང་ཉིད་མཐོང་བ་ན་རང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་སྤོང་པར་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཟིལ་གྱིས་གནོན། ཕྱི་མས་ནི་སེམས་ཅན་འདི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་དུ་གནས་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དེ་ལ་ལྷག་པར་གཟིགས་པར་བཞེད་ཅིང་གྲོང་སོགས་སུ་གཤེགས་ནས་སེམས་ཅན་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་ལྡན་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་སོགས་སུ་གང་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ནི་
དེའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་ཉིད་ཟློག་པར་བྱེད་ཀྱི།

ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ཟིན་ཟློག་པར་མི་བྱེད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མཐོང་བ་མི་ཟློག་གི་མཐོང་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་གཅོད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའོ། །ཞེས་བཤད། འདི་གཉིས་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་གྱུར་དོགས་ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དྲུང་དུ་མི་འགྲོ་བར་མངོན་ནོ། །
དེས་ན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་དམིགས་པའམ་གང་ཟག་གཞན་ལ་དམིགས་
པའི་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་དེ་བཞིན་

252

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཤེགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་སུ་ཡོད། ས་མཚམས། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །
སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་

འདིས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན་འདི་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ། སྨོན་མཁྱེན་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་
མཁྱེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གཞུང་འདིས་འཆད་ཅེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་

དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་གནས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་སོ་སོར་རིག་པ་བརྙེས་པས་འདྲི་བའི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་བཟློག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་

253

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ལས་ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། འབད་རྩོལ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། རྒྱུན་མི་འཆད་པས་ཆགས་པ་སྤངས་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་ཐོགས་པ་མེད་པ། འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གཞན་དོན་དུ་གནས་པས་རྟག་ཏུ་གནས་པ། ཞུས་པའི་ལན་ཐམས་ཅད་འདེབས་པས་དྲི་བའི་ལན་ལྡོན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ལན་ལྡོན་པ་ནི། བདེན་སྨྲས་ཞུས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ངེས་ཚིག་གིས། །མང་པོ་དག་གིས་དུས་གཅིག་ཞུ་ཞུས་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཐུགས་ཆུད་ནས། །གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་སོ་སོར་ལན་ཡང་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་ཞེ་དྲུག་ལས་འདི་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འཆད་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚོན་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་རབ་
ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་འདི་དུས་རྟག་ཏུ་ཉེ་རིང་དང་བྲལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངང་ལ་བཞུགས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་མི་སྣང་གདུལ་བྱ་རང་ངོས་ནས་སྐལ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་

254

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་ས་བོན་མ་རུལ་བ་ལ་མྱུ་གུ་འབྱུང་གི །ས་བོན་རུལ་བ་ལ་མྱུ་གུ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་
འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་རྟག་གནས་དང་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

མཚན་ནི་སུམ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདི་དག་གིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བསླབས་ཤིང་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ།

དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དང་ཚིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་

255

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་
བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་བས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་རང་བཞིན་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་
ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྗེས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་སྣང་བ་སྐྱེད་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་གཉིས་བསྟན་ནས། གསུམ་
པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་འབར་བ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་
རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་
སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཚན་དང་། དཔེ་
བྱད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་བཤད་

256

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལྔ་ནི། ཞེས་གསུངས། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་སོ་སོར་འཆད་པ་ལ། ཕྱག་ཞབས། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
བླ་མ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་ལ་སོགས་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟས་པས་རྫི་མ་

བའི་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་ཡང་། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བླ་མ་སྐྱེལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། རུས་སྦལ་ཞབས། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རུས་སྦལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་བའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་བསྟེན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་
བུར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་
གསུངས། འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བལྡག་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་ཕྱག་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། སོར་
མོ་རིང་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསད་པར་བྱ་བ་ཐར་པར་བྱས་པས་སོར་མོ་རིང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། རྟིང་ཡངས། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཚོ་

257

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བ་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟིང་པ་ཡངས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས། དེས་
མཚོན་ནས་རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་མཚན་དེ་དག་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་མདོར་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་
སྟོན་པ་ལ། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གི །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་གང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་
ཡིན་པ་དེ་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། བླ་མ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་འཆད་པ་ལ། འོ་ན། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །ཞེས་འཆད་ན། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། འོ་ན་མཚན་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་འགྲེལ་བས་འཆད་ཚུལ་ལ་ཡང་། མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཚན་རྣམས་བརྗོད་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་
བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས། ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་

258

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་དང་ཞབས་དཔལ་གྱི་བེའུ་བཀྲ་ཤིས་དང་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་
པས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུ་ལ་ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ་དང་། ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ་གཉིས་
ལས།

དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བའི་ལོངས་སྐུ་སྟེ། འདི་ལོངས་སྐུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བའི་གཟུགས་སྐུ་སྟེ། འདི་ནི་ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་སྐུ་འདི་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོངས་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དེ་ཡིན་ན། བྱང་
སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཡིན་པ་དང་། ལོངས་སྐུ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ལ་གནས་པའི་

259

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བྱང་འཕགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་
དེ་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཁྱོད་སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ་དང་། གནས་ངེས་པ་
འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ་དང་། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བ་དང་། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་སླ། བར་པ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ས་
བཅུ་པ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འགྲེལ་བར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་གཞི་བཟུང་བ་ཙམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་དེ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་

260

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་སོགས་ལོངས་སྐུར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཆོས་ཅན། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་

གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེ་བ་ཅན་དེ་
གཟུགས་ཁམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་པའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་འཁོར་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། གཞུང་མང་པོ་ལས་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི་སངས་

རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཏན་ནས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་

ན། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མེད་པ་དེ་དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ།
ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་

261

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཟེར་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་བར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གང་ཟག་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་ཚོགས་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆད་དུ་རིག་པ་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཕན་ཆད་ན་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་གྱི་གཏོང་སེམས་དང་སྤོང་སེམས་མཐར་ཐུག་
པ་ན། དེ་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཚེ་རིང་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པར་འདོད་རིགས་པརཐལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། ངག་སྨྲ་དེ་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ།

262

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། སུམ་བརྒྱ་པར། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། །ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་སངས་རྒྱས་མིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ལུང་དེ་འདྲེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེ་གསུང་བ་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ལུས་ཡོད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོར་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་ལ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་
པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་
དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་།
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་

སྐུར་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ལུས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་། བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་

263

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གཉིས་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ། །
ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། བཻཌཱུརྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་ཤར་བའི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་བརྒྱ་བྱིན་

ཡིན་པར་ཐལ། གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྐུར་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱུད་བླར། ཇི་ལྟར་བཻཌཱུརྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་

བཞིན། །དེ་བཞིན་འགྲོ་བའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་འཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་བཻཌཱུརྱའི་
ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱ་ལས་
དག་པའི་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྐུ་སྣང་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་
མར། གཟུགས་བརྙན་གྱི་ནི་རང་བཞིན་ཕྱིར། །སྤྲུལ་པ་གསེར་གྱི་གཟུགས་ལྟ་

བུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ཟླ་བས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་
ཆུའི་ནང་དུ་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་བཞིན་དུ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་གདུལ་བྱ་ལས་དག་པ་ལ་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བ་འཆར་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་བྱད་བཞིན་དེ་ལོངས་སྐུའི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་

བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱད་བཞིན་གྱི་

264

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱད་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་ཟེར་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྤྲུལ་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུའི་གནས་འོག་མིན་དེ་གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་
གྱི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག །གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་
ཕྱིར་མི་འོང་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུ་བཞུགས་པའི་གནས་འོག་མིན་དེ་གཟུགས་ཁམས་མ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྐུ་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུད་ལ་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ན་དྲི་རོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ན་དྲི་དང་རོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཁམ་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གཟུགས་ཁམས་ན་མི་དགེ་བ་མེད་པར་ཐལ། མཛོད་ལས། དེ་

265

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་མེད་པ་ལུང་
དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལུང་སྔ་མ་ལ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་ན་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་སྣའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག །དེ་འདྲ་བ་དེ་གཟུགས་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྣའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དྲི་ཟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཁྱོད་བར་སྲིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། མི་ལྡོག་དེ་ནི་དྲི་
ཟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ལོངས་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཁྱད་ཆོས་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་སྐུ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ངེས་པ་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བ། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ། སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་
བར་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། གཞན་གང་དག་ལས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་བཏགས་པའི་དབང་དུ་

266

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ན་ནམ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཅན་ཉིད་དུ་ནི་གནས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངེས་པ་ལྔའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡང་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་བསྟན་པ་སྣ་བསྡུས་ནས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།

དེ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ནས་སྟོན་པའི་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་མེད་དེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་ལ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་ནི། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེར། ངེས་པ་བཞི་སྟེ་འཁོར་དང་ནི། །གནས་དང་སྟོན་པ་ཆོས་སུ་སྟེ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་མཐོང་ལ། འདིས་ནི་ཁུངས་མི་ཐུབ་ཅིང་དེར་མ་ཟད་ཐེག་བསྡུས་ལྟར་ན་དེ་ལ་གནོད་པ་ཡང་སྣང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་
ཀྱི་གནོད་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ལོངས་སྐུར་བཤད་པས་སོ། །སྐབས་འདིའི་མདོས་ཀྱང་གནས་ངེས་པ་མ་གཏོགས་ངེས་པ་བཞི་བསྟན་ལ། རྩ་བར་སྐུ་ངེས་པ་དང་ཆོས་ངེས་པ་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འགྲེལ་པར་དེའི་སྟེང་དུ་འཁོར་ངེས་པ་དང་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །
འདིའི་འཁོར་གྱི་བྱང་འཕགས་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། གཞུང་ཁ་ཅིག །ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་བཞེད་ལ། ཉི་སྣང་དང་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི། བྱང་ཆེན་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་
ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ལ། རང་ལུགས་ནི་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ཁ་ཅིག་ལས། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱན་སྣང་ལས། བྱང་ཆེན་ས་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་དང་། ཤེར་

267

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སྒྲོན་དང་གྲགས་ཆར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། དག་ལྡན་ལས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་
མཐུན་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་བཞེད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ནི། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་འབར་ཞིང་། །སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ལས་སྣ་ཚོགས་གཟུགས། །རང་མོས་དབང་གིས་འཛིན་པར་བྱེད། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་དཔག་མེད་ལས། །བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐུར་གཟིགས་སོ། །འདི་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་
སྤྱོད་ལས། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱང་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ་ལ། རྒྱུད་བླར་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། སྐུ་སྟོན་པ་དང་། གསུང་བརྗོད་པ་དང་། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུ་དུ་མར་སྣང་
ཡང་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་གང་ཞིག །གསུང་གི་ཆོས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་དང་། བརྒྱུད་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་འགྲོ་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པའི་

268

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་

རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་གདུལ་བྱའི་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྐོང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཚོན་སྣ་ཚོགས་དང་འཕྲད་པ་ན་ནོར་བུ་དེ་རང་གི་ཁ་དོག་དངོས་མ་ཡིན་པར། ཚོན་དེ་དང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བ་ལྟར། རང་གི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འགྲོ་བའི་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་ཁྱབ་བདག་ལོངས་སྐུ་རང་གི་སྐུ་དངོས་མ་ཡིན་པར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྗོད་སྟོན་མཛད་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་མིན་སྟོན་ལ། །འདིར་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམ་ལྔར་བརྗོད། །ཇི་ལྟར་ཚོན་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །ནོར་བུ་དེ་དངོས་མིན་སྣང་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །ཁྱབ་བདག་དེ་དངོས་མིན་པར་སྣང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། ཁམས་ཀུན་ཏུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ཡོངས་སུ་སྡུད་པའི་ཁྱད་པར། བཻཌཱུརྱའི་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་གི་ཁྱད་པར། དབང་པོའི་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར། ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་སྐུའི་ཁྱད་པར། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་

དག་གི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །འཁོར་ཡོངས་སྡུད་དང་ཞིང་དང་

269

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཚན། །སྐུ་དང་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །མཛད་པ་དག་གི་ཐ་དད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་མཆོག་ཏུ་བསྒྲུབ་
པ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་དག་གི་གོ་བྱེད་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་མཐོང་ན། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལེགས་པར་མཐོང་། །མཐོང་བ་
ཙམ་གྱིས་རབ་དང་བར། །མཛད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་མཛད་ཅེ་ན། མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས།

རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་
གྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་དག་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

270

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། འོ་ན་མཚན་དཔེ་འདི་དག་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་ཟེར་ན་འདི་ལ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་དེ་རྣམས་ལ་ཤེས་པ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དེ།
ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་སྟོན་པ་དང་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་། དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
ཁ་ཅིག །དེ་རྣམས་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མཚན་དཔེ་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་རྣམས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་བོ། །དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན་སོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་། རུས་

271

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
སྦལ་གྱི་ལྟོ་བཞིན་ཞབས་མཐིལ་མཉམ་པ་དང་། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རྣམས་ངང་
པ་ལྟར་དུ་བར་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱག་ཞབས་རྣམས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་
དང་། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཕྲག་པའི་ཐལ་གོང་གཉིས་དང་ལྟག་པའི་རྒྱབ་སྟེ།
བདུན་ཤས་ཁེངས་ཏེ་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་རིང་བ་དང་། ཞབས་མཐིལ་གྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་པའི་རྟིང་པ་ཡངས་པ་དང་། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་དང་། ཞབས་ཀྱི་ལྷ་ང་དང་ལོང་བུ་ཆེར་མི་མངོན་པ་དང་། སྐུའི་སྤུ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། ཞབས་ཀྱི་བྱིན་པ་ཟླུམ་ཞིང་རྒྱས་པར་རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་བ་དང་།
ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་དང་། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་དང་། ལྤགས་པའི་མདོག་གསེར་ལྟར་དག་ཅིང་གསལ་བ་དང་། ལྤགས་པ་སྲབ་ཅིང་འཇམ་པ་དང་། བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་ནས་སྤུ་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་རེ་རེ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་པ་དང་།
སྨིན་མཚམས་སུ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་པ་དང་། རོ་སྟོད་སེང་གེ་ལྟར་རྒྱས་པ་དང་། དཔུང་མགོ་བུམ་པའི་མགྲིན་པ་ལྟར་ཟླུམ་པ་དང་། དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་ཐལ་

གོང་རྒྱས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། རོ་མཆོག་ཏུ་སྣང་ཞིང་མཁྱེན་པ་དང་། སྐུའི་ཡན་མན་དང་འདོམ་མཉམ་པ་ནྱ་གྲོ་ཏ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ་པ་དང་། དབུ་གཙུག་ཏོར་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྗགས་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་དང་། གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་པ་དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོག་པ་དང་། བཏང་མི་བྲ་ཞིང་རྣར་སྙན་པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་དབྱངས་དང་ལྡན་པ་དང་། འགྲམ་པ་ཟླུམ་ཞིང་རྒྱས་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བ་དང་། ཚེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་དང་། ཚེམས་ཚད་མཉམ་པ་དང་། བར་མཚམས་མ་དོད་

272

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ཚེམས་བཞི་བཅུ་ཚང་བ་དང་། དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱན་ནོར་བུ་མཐོན་མཐིང་དང་འདྲ་བ་དང་། སྟེང་འོག་གི་རྫི་མ་

རྣམས་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུ་དང་བཅུ་གཉིས་ཏེ་སོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་དེ།
ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་། སེན་མོའི་མདོག་སྣུམ་པ་དང་། སེན་མོ་ཤང་ཤོང་མེད་པར་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སོར་མོ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྱི་ནས་མི་མངོན་པ་
དང་། རྩ་ལ་མདུད་པ་མེད་པ་དང་། ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཆུང་བ་མི་མངོན་པ་དང་། ཞབས་རིང་ཐུང་མེད་པར་མཉམ་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སེང་གེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ངང་པ་ལྟར་ནམ་མཁར་གཤེགས་པ་དང་། ཁྱུ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣ་འདྲེན་པར་འདོད་པའི་གནས་སུ་
གཤེགས་པ་དང་། གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྡོག་ཅིང་གཤེགས་པ་དང་། མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་། མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ་དང་། ཤ་རྒྱས་ཤིང་འགྱིང་ལེགས་པས་སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་དང་། གཙང་ཞིང་དག་པས་སྐུ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐུ་རིང་ཐུང་དང་ཕྲ་སྦོམ་སོགས་ཐད་ཀར་མ་འཆོལ་བས་རིམ་པར་འཚམས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཙང་བ་དང་། སྐུ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། མཚན་རྫོགས་པ་དང་། སྐུའི་ཁྱོན་ཆེ་ཞིང་ཁོ་ལག་ཡངས་པ་དང་། གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་སྙོམས་པ་དང་། སྤྱན་གཉིས་ར་རི་སོགས་

273

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མེད་པར་དག་པ་དང་། སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་དང་། སྐུ་ཤ་ཞུམ་པ་མེད་པ་དང་། སྐུ་ཤ་རྒྱས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྐུ་ཤ་མི་ལྷོད་པས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམ་པ་དང་། ཕྱག་ཞབས་

སོགས་ཡན་ལག་དང་སོར་ཚིགས་སོགས་ཉིང་ལག་རིང་ཐུང་སོགས་ཆ་ཕྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་དང་། གཟིགས་པ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་རབ་རིབ་མེད་པར་
རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྐུའི་ཕྱལ་ཟླུམ་བ་དང་། སྐད་སྐབས་འཚམ་པས་སྐུ་སྐབས་
ཕྱིན་པ་དང་། རྐེད་པ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བས་སྐུ་མ་རྙོངས་པ་ཉིད་དང་། སྐུའི་ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པ་དང་། ལྟེ་བ་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། ལྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ནས་མཛེས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྒོ་
གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་བ་དང་། སྐུ་ལ་སྨེ་བ་དང་ནག་བགས་མེད་པ་དང་། ཕྱག་
ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་པ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་གསལ་བ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་དང་། དེ་རིང་བ་དང་། ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་པ་དང་། ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་མཆུ་བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་དང་། ལྗགས་མཉེན་པ་དང་། ལྗགས་སྲབ་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། ལྗགས་དམར་བ་དང་། གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་ལྡན་པ་དང་། གསུང་སྙན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་དང་། མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་དང་། མཆེ་བ་རྣོ་བ་དང་། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་། མཆེ་བ་རིང་ཐུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་མཆེ་བ་བྱིན་
གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། ཤངས་གཟིངས་མཐོ་པ་དང་། ཤངས་སྣབས་སོགས་ཀྱིས་དག་པའི་གཙང་བ་སྟེ་བཅུ་དང་། སྤྱན་ཡངས་པ་དང་། རྫི་མ་མཛེས་ཤིང་སྟུག་པ་དང་། སྤྱན་
དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པར་འབྱེས་ཤིང་པདྨའི་འདབ་མ་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྨིན་

ཚུགས་རིང་བ་དང་། སྨིན་མ་འཇམ་པ་དང་། སྨིན་མ་སྣུམ་པ་དང་། སྨིན་མའི་སྤུ་རིང་

274

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐུང་མེད་པས་མཉམ་པ་དང་། ཕྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། སྙན་རིང་ཐུང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་། སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་བྱེད་པ་སོགས་སྙན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་སྟེ་བཅུ་དང་། དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པས་སྐྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པ་དང་། དཔྲལ་བ་དབྱེས་ཆེ་བས་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་གདུགས་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བར་མཚམས་མེད་པར་སྟུག་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མ་འཛིངས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མི་རྩུབ་ཅིང་མི་བཤོར་བ་དང་། དབུ་སྐྲ་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐེ་བོང་ལ་རྡོ་རྗེའི་
རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་རི་མོ་གྲུ་བཞི་པའི་བཀྲ་ཤིས་དང་དེའི་མཐའ་སྲིན་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཞབས་ན་རི་མོ་བདུན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་རྒྱན་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པས་བསྟན་པ་དང་བཅུ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དཔལ་བེའུ་ཐུགས་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མཚན་དཔེ་འདི་དག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་དང་
སྦྱར་ནས་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུད་བླར། མཐོང་ན་ཚིམ་བྱེད་ཡོན་ཏན་གང་། །སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ། །སྤྲུལ་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་གཉིས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས། མཚན་སོ་གཉིས་པོ་དེ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྲུལ་སྐུ་ལ་དེ་ཡོད་ཀྱང་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ནི་ལོངས་སྐུའི་
མཚན་དཔེ་ཡིན་པས་ན་དེ་རྣམས་ལོངས་སྐུ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པར་

275

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འདོད་མོད་ཀྱི། །དག་དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཛོད་ལས། ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །གསལ་ལ་རྫོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཚན་བཟང་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པས་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་འཁོར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ནས་སོར་མོ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱད་དྲུག་ནི།
ཕྱག་སོར་རིང་པའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དབུ་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་ནས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱད་དྲུག་དང་བདུན་ནི། གཙུག་ཏོར་དང་སྤུ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྤུ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་པའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དཔྲལ་བ་འབྱེས་པ་དང་དབྱེས་ཆེ་བ་གཉིས་དང་ཤངས་མཐོ་བ་དང་དག་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔེ་བྱད་རྣམས་ནི་མཛོད་སྤུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། སྤྱན་ཡངས་སོགས་
སྤྱན་གྱི་དཔེ་བྱད་བཞི། སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་སོགས་བཞི་དང་བརྒྱད་ནི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ལྟ་བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། རྫི་མ་སྟུག་པའི་དཔེ་བྱད་ནི་རྫི་མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་

བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་ལ་སྤྱན་མཛེས་པར་འཛུམ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྙན་མཉམ་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ནི་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བའི་འཁོར་དང་། ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་སོགས་གཉིས་དང་། ལྗགས་མཉེན་སོགས་གསུམ་སྟེ་ལྔ་ནི་ལྗགས་རིང་བ་དང་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་། འཇམ་མཉེན་རྣམས་ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་འཁོར་དང་།

276

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་སོགས་མཆེ་བའི་ལྔ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀར་པ་སོགས་ཚེམས་ཀྱི་མཚན་བཞིའི་འཁོར་དང་། རྩ་མི་མངོན་པ་དང་། མདུད་པ་མེད་པ། ལོང་བུ་མི་མངོན་པ། སྐུ་གཞོན་ཤ་ཅན། ཕྱག་འཇམ་པ་ཕྱག་རིས་ཀྱི་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཕྱག་ཞབས་འཇམ་
ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་དང་ཞབས་ལོང་མི་མངོན་པའི་འཁོར་དང་། ཞབས་མཉམ་པ་ནི་བྱིན་པ་ཨེནྱའི་འདྲ་བ་དང་། རུས་སྦལ་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་དང་། སེང་གེ་སོགས་གཤེགས་སྟབས་བདུན་དང་གོམ་སྙོམས་དང་བརྒྱད་ནི་སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་རྟིང་པ་ཡངས་པ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་ནས། དག་པའི་བར་བདུན་དང་། མཚན་རྫོགས་པ། ཁོ་ལག་ཡངས་པ། སྐུ་མ་ཞུམ་པ་སོགས་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་རྣམ་འབྱེས་སྐུ་ཟླུམ་པ་ནས། ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བའི་བར་བཞི་དང་། ཀུན་ནས་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ནས། སྨེ་བ་གནག་བག་མེད་པའི་བར་གསུམ་སྟེ་བཅུ་དགུ་ནི། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་བདུན་མཐོ་བ། གསེར་མདོག་འདྲ་བ། པགས་པ་སྲབ་པ། དཔུང་མགོ་ཟླུམ་པ། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ། ཆུ་ཞེང་གབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དང་། ལྟེ་བ་ཟབ་པ་དང་། གཡས་སུ་འཁྱིལ་པ་གཉིས་གསང་གནས་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་འཁོར་དང་། ཕྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ། ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པའི་འཁོར་དང་། དཔལ་བེའུ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཉ་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པ་སོགས་ནི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་དྲ་བས་འབྲེལ་བའི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ནི། སྔོན་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བླ་མ་ལ་
སྐྱེལ་བསུ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་ནས། ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟས་པའི་དབང་པོ་གཉིས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་ནས། རྫི་

277

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུའི་བར་མཚན་སོ་གཉིས་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པའི་བར་བརྒྱད་ཅུ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་གྲུབ་པར་བཤད་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་འདིར་ཡང་བཤད་དོ། །མདོ་སྐལ་བཟང་ལས་ནི་མཚན་སོ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་
ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་མཛོད་སྤུ་ལྟ་བུ་ལ་
མཚོན་ན། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་། གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། སྤ་ཞིང་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པ་དང་། དྲང་ན་ཁྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རིང་བར་གནས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་འཁྱིལ་ཞིང་ལེགས་པར་གནས་པ་དང་། འོད་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱབ་པ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་
ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་འབྲས་བུར་གསུངས་སོ། །
དེས་ན་རང་རྒྱལ་སོགས་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བཅུ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་
ཀྱིས་ཐུབ་པའི་བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་ལ། བ་སྤུ་བུ་ག་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ་པ་དང་། དཔེ་བྱད་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་མཚན་གཅིག་འགྲུབ་པ་དང་། མཚན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མཛོད་སྤུ་
འགྲུབ་པ་དང་། མཛོད་སྤུ་སྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་གཙུག་གཏོར་འགྲུབ་ལ། དེ་སྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་འགྲུབ་པ་

ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བསོད་ནམས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས། །ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་མཚན་འབྱུང་བ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་བསྟན་ལས། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

278

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་བཞིན་གསོན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། །སློབ་དང་མི་སློབ་ལས་འབྱུང་དང་། །འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་ཀུན་བསོད་ནམས། །འཇིག་རྟེན་བཞིན་དུ་དཔག་མེད་གང་། །དེ་བཅུར་བསྒྲེས་པར་གྱུར་པ་ཡི། །བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་བ་སྤུའི་བུ་ག་ནི། །ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་འབྱུང་། །བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནི། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་ཏུ་བཞེད། །བསོད་ནམས་ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་
ཀྱིས། །རྒྱལ་པོ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་ནི། །རེ་རེ་མཐར་ཕྱིན་དེ་ལྟ་བུར། །བརྒྱད་ཅུའི་བར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་དག །འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཚོགས་གང་ཡིན། །དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་གཅིག་གོ །མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གང་ཡིན་པ། །དེ་དག་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །ཟླ་བ་ཉ་འདྲའི་མཛོད་སྤུའོ། །མཛོད་སྤུ་ཡི་ནི་བསོད་ནམས་དག །སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་ནི་བསྡོམས་པ་ཡིས། །སྤྱི་གཙུག་ལྟར་ནི་མི་སྣང་བ། །སྐྱོབ་པའི་གཙུག་ཏོར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །གཙུག་ཏོར་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་ནི། །གྲངས་མེད་རྒྱ་ཆེན་བཅུ་པོ་དག །སངས་རྒྱས་གསུང་གི་སྒྲ་དབྱངས་ནི། །ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་སྐྱེད་པའི་མཆོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་ཆ་པ་ན་རེ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སྐུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་ནག་དེ་ནག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།
འོ་ན། བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་བེམ་པོ་

279

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་པར། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་གཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་
གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་རྣམས་བེམ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདུལ་བྱ་ལས་དག་པའི་དབང་ཤེས་ལ་མཚན་དཔེར་ཤར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གདུལ་
བྱའི་དབང་ཤེས་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚན་དཔེ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་གདུལ་བྱ་ལས་དག་གིས་མཚན་དཔེར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པའི་གཟུགས་སུ་མེད་དེ། ལོངས་སྐུ་ལ་འབྱུང་བཞིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླར། འབྱུང་མེད་གཟུགས་སྟོན་ལྟ་དང་གཏམ་བཟང་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་བེམ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་སྐུའི་གདུང་རུས་རིང་བསྲེལ་སོགས་ཁ་དོག་དབྱིབས་བསྡུས་ཀྱིས་

གཟུགས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བེམ་པོ་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་བསྡུས་ཀྱིས་གཟུགས་ཡིན་ན་བེམ་པོ་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུད་ལ་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་གང་རུང་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་

280

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་བྱེད་དང་། དཔེ་བྱད་
རྣམས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ནང་ན་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་
དག །གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ལ་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གསུང་ཚངས་
དབྱངས་ཀྱི་མཚན་བཟང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དབུ་སྐྲ་
དྲི་ཞིམ་པོ་སྐྱེས་བུའི་ཡིད་འཕྲོགས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་བཟང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དབུ་སྐྲ་འཇམ་པའི་མཚན་བཟང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གོང་དུ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་ན།
འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་པའི་མཚན་བཟང་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་སྙམ་མོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྗགས་ཤེས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་ཞིམ་པར་སྣང་ཞེ་ན། རེ་ཞིག །རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་ཞིམ་པར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག །དེ་ལ་སྣང་བ་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་

བར་འདོད་ན། རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་ཞིམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
དེས་ན་ལུང་དེའི་དོན་ནི། གང་ཟག་ཕལ་པའི་ལྗགས་ཤེས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པར་སྣང་བའི་རོ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལྗགས་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་ན་དེའི་

281

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་གནས་གྱུར་ནས་རོ་ཞིམ་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟ་ཆས་ཀྱི་ནས་རུལ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ་ཀུན་
དགའ་བོས་སེམས་ཁྲལ་བྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེམས་ཀྱི་བར་ནས། ནས་རུལ་

བ་བཏོན་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བྱིན་པས་དེས་ཟོས་པ་དང་སྔར་མ་མྱོང་བའི་རོ་ཞིམ་པ་གཅིག་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་སྣང་ཡང་མང་དུ་དོགས་པས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ །དེས་ན་མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་
གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞིང་། རོ་མཆོག་སྣང་བའི་མཚན་ནི་ལྡན་མིན་
འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་དགོས་སམ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་ལུང་

དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་
སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
དེ་ལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། བྲལ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །ཡོན་
ཏན་དབྱེ་བས་དྲུག་ཅུ་བཞི་འདི་དག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

282

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁོ་ན་རེ། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་
རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མི་དགེ་
བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྣམ་
སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་
ངེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་སྤྲུལ་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་འདི་ལ་སློབ་པ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཐའ་མེད་པར་དུས་ཐམས་
ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་དེ། རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གོང་དུ་གསུངས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྤྲུལ་པ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལས།

283

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་པོ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་སྐུ་བཞི་པ་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །ཞེས་འཆད་ན། ལོངས་སྐུའི་རྗེས་སུ་སྤྲུལ་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལོངས་སྐུས་གདུལ་བྱའི་མིག་ཤེས་ལ་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་སྐུ་བཞིའི་རིམ་པ་འདི་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་རྟེན་དང་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་པོར་བསྟན། སྐུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་
བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་ཀྱང་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གསུམ་དམན་མཆོག་གི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཆད་རིགས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་
སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སོ་སྐྱེ་
ལས་དག་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ནས། བཞི་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ། ཞེས་གསུངས།
ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་
གང་གིས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་

284

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་ཁ་ཅིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།

ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པ་གང་ཞིག །གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིག །གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཡིན་ན་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། ཞེས་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་

285

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། དཀོན་མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཆོས་ཅན་སོང་།
ཁ་ཅིག །ལོངས་སྤྲུལ་གང་རུང་གང་ཞིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་དེ་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་དང་། གནས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིག །གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བ་གང་ཞིག །དེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས། སྐུ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སོ་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་
གྱི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་གང་ཞིགདེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་དངོས། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་དངོས་སུ་ཉན་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་གྲུབ་ཟིན།
གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེའི་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དེ་ལོངས་སྐུའི་སྐུ་
དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་བཞུགས་པའི་གནས་དེ་ལོངས་
སྐུ་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དང་ལོངས་སྐུ་གཉིས་ལ་ཁྱད་

286

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་
ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་གནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པར་ཐལ། དེ་གནས་འོག་མིན་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་དེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པས་དང་པོར་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས། དེ་རྗེས་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྣམ་བཤད་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་
ཀྱང་། དེ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་
སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུང་དེའི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག །ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་
པའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་ནུས་གང་ཡང་མེད་པར་

287

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཚེ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

ཁ་ཅིག །སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་བྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་
ལས་བསགས་པ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་སངས་
རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། དར་ཊཱིཀ་གི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་
སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཟེར་ན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་བརྙན་དེ་རང་
སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་དེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་རང་ག་པས་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལསྐུ་མ་ཡིན་པ་སོགས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།
རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱལ་བའི་

288

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་བཤད་པ། དེས་གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་
ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་སྐུ་དེ། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་གསུམ་དུ་ཕལ་ཆེ་བས་བཞེད་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་སོགས་དང་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ནི། དེའི་སྟེང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་བཞིར་
མཛད། དང་པོ་ནི། དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དྲི་ཟའི་པི་ཝང་ལེན་
པའི་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྭགས་རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་དང་། རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་ཝང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གང་དང་གང་འདོད་

289

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་པར་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་དཔག་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་རྣམས་བསྡུ་ན་བཅུ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། འདི་ལ་ཡང་མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་འདྲེན་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པ་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་
བགྲངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་གཟིགས་ནས་དམ་བའི་ཆོས་བསྡུས་པ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ནུབ་པའི་མཛད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡུམ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་སླར་
འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འབྱོན་པ་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རི་རབ་ལ་བཻཌཱུརྱའི་ཐེམ་སྐས་བཙུགས་
པ་སོགས་ལྷ་བབས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྙིང་པོའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས། །གཤེགས་དང་བལྟམས་དང་རོལ་པ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་བཅོམ་དང་བྱང་ཆུབ་དང་། །དེ་བཞིན་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མྱ་ངན་ལས། །འདས་པ་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་འཇིག་རྟེན་
མཁྱེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གཟིགས་ནས་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་པར། །སྤྲུལ་པའི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་
ནས་འཕོ་བ་དང་། །ལྷུམས་སུ་ཞུགས་དང་བལྟམས་པ་དང་། །བཟོ་བའི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །བཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་པ་དང་། །ངེས་འབྱུང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་

290

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། །བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་བཅོམ་དང་རྫོགས་པར་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །མྱ་ངན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་རྣམས་སུ། །སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་
གསུངས་ལ། འདིའི་དོན་དར་ཊཱིཀ་ཏུ། སྟོན་པ་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་དེ་
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་འདྲེན་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། སྟོན་པ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་དེ་མཛད་པ་དང་པོར་འདྲེན་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་གཉིས་སུ་གསུངས་པས། རང་ལུགས་ཕྱི་མ་ལྟར་འདྲེན་པ་
ཡིན་ཏེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་སྔོན་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མར་གྱུར་པ་དེ་ཚེ་འཕོས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ནི་མཛད་པ་དང་པོ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་དང་། དགའ་ལྡན་ནས་གླང་པོ་ཆེ་ཐལ་དཀར་གྱི་གཟུགས་
ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བྱོན་པ་ནི་མཛད་པ་གཉིས་པ་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་
པ་དང་། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཡུམ་གསོ་སྦྱོང་ལ་གནས་པའི་ཚེ་གློ་གཡས་པ་ནས་ཞུགས་ཏེ་མངལ་དུ་ཟླ་བ་བཅུ་རྫོགས་པར་བཞུགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་གསུམ་པ་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལུམྦིའི་ཚལ་དུ་
ཡུམ་གྱི་གློ་གཡས་པ་ནས་བལྟམས་ཏེ་ལྷ་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཀ་ཤི་ཀའི་
རས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བླངས་ནས་སྐུ་ཁྲུས་གསོལ་བ་སོགས་མཛད་པ་བཞི་པ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྱུ་རྩལ་སོགས་བཟོ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གནས་མཐའ་དག་ལ་

མཁས་པར་བྱས་པ་ནི་མཛད་པ་ལྔ་པ་བཟོ་པའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ས་འཚོ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་བཙུན་མོ་རྣམས་དང་རྩེ་དགས་རོལ་པའི་ཚུལ་

291

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་དྲུག་པ་བཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་གི་དྲུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་པ་ནི་མཛད་པ་བདུན་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ཆུ་བོ་ནེ་རཉྫ་ནའི་འགྲམ་དུ་ཏིལ་འབྲུ་བཞི། རྒྱ་ཤུག་འབྲུ་བཞི། འབྲས་འབྲུ་དྲུག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་དྲུག་དཀའ་སྤྱད་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་བརྒྱད་པ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་ག་ཏ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་
དྲུང་དུ་གཤེགས་ནས་སྲོད་ལ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་བདུད་བཅོམ། གུང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་པ་དགུ་པ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་ཏེ་བདུད་སྡེ་བཅོམ་པའི་མཛད་པ་དང་། འདྲེན་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་ན་འདི་སོ་སོར་གཉིས་སུ་འདྲེན་ནོ། །དེ་ནས་ཐོ་རངས་ཀྱི་ཆ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་བཅུ་པ་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎཱ་སི་སོགས་སུ་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་ནི་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་མཆོག་ཏུ་སེམས་ཅན་རྟག་འཛིན་ཅན་རྣམས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་དེ་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་

མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་མཛད་དམ་རིམ་ཅན་དུ་མཛད་ཅེ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྤྱིར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་

292

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་
སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་

ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་ནས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་བར་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ལ་ལར་སྒོ་མང་བརྒྱ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །ལ་ལར་སྐྱེ་བ་མི་མངའ་ལ་ལར་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་དང་། །ལ་ལར་བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལ་ལར་དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་སྟོན་ཀྱང་། །དེ་ནི་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་གཡོ་མི་མངའ་ལ་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཛད། །ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་ཡུལ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་སེམས་ཅན་ལ་ལ་དག་གིས་ནི་འཁོར་བ་འདི་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱིམ་ནས་མངོན་པར་འབྱུང་བར་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འགྲོ་བ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་པ་
དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བདུད་བཅོམ་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་

བབས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་བར་གྱི་

293

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན། ཞེས་དང་།
ཕལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆོས་

ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཀླས་པ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོ་ཐམས་
ཅད་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རེ་རེ་དང་། གླིང་རེ་རེ་དང་། སྐྲའི་ཁྱོན་ཙམ་རེ་རེ་ལ་
ཡང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་པ་
ནས། སྐྱེས་པའི་རབས་ཐམས་ཅད་དུའང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་ཅིག་ཅར་ཀུན་ཏུ་སྣང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཞིང་འདི་ཉིད་དུ་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་ནས། གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་མཆོག་ཏུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་བར་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ལ་
འགོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་སྐལ་པ་དང་འཚམ་པར་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་དེ། རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད། །ཞི་བའི་སྒྲ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས། །སྲིད་གསུམ་སེམས་ཅན་སྐྱོ་བསྐྱེད་ནས། །མྱ་ངན་འདས་
ལ་རབ་འཇུག་མཛད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་

294

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
ལས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམས་ལ་འདི་དག་ནི་དག་པའི་ཆོས་
སོ། །འདི་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་སོགས་དྲིས་པའི་ལན་དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱིས་པ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ནི་རྨི་ལམ་ཡང་དམིགས་ལ། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡང་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ནས། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་བཅད་ཅིང་གཏུབ་ཀྱང་བདག་ལ་སུ་ཡང་གཏུབ་བམ་བཅད་དོ་སྙམ་པའི་སེམས་མི་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་
གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་དང་། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་ཟིན་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རབ་ཏུ་བཏགས་པའི་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ནས། ཞེས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་སྟེ་བློས་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་

295

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་
དང་། དེ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མཚན་དཔེར་
སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོངས་སྐུ་དང་། དེ་ལ་མོས་པ་ཙམ་དང་ཅུང་ཟད་བསྒོམས་པས་ཉན་ཐོས་དང་སོགས་པས་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤྲུལ་

པ་སྐྱེད་བའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྲུལ་སྐུར་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱ་བ་མཛད་པས་ན། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ཟིན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱའི་དག་པའི་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེའི་ངོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་

ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སོགས་པས་སྤྲུལ་སྐུར་སྣང་བ་གདུལ་བྱ་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་
བཤད། གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་འཆད། གཉིས་པ་

296

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟོན་པ་ལ། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པ་ནས། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། དེའི་དུས། རིམ་པ་དེས་གཞན་ཡང་
མཚོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཞིན་དུ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡང་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་བཞེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ལས་བསྟན་པའི་གོ་རིམ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་

སོ། །ཞེས་འཆད།
འདིའི་སྐབས་སུ་འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དང་། སློབ་དཔོན་
ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ། འཕྲིན་ལས་འཇུག་ཚུལ། འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བྱ་བ་
ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་སུ་

297

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ནས་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་
པའི་བར་ཉེར་བདུན་དུ་ཡོད། ས་མཚམས། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། མདོ་ཚན་དང་པོས་འཕྲིན་ལས་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
དེས་ན་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་པོ་དེ་ལ་ཡང་། གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་
འགོད་པ་དང་། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་
འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ན་བྱང་ཆེན་དག་ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དག་ཏུ་འདོང་ཞིང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་
བྱས་ནས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་
པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་ཅིང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ཏེ། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འཕགས་པའི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་བཀོད་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་

བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འགྲོ་བ་ལྔའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་མཛད་པའི་

298

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འཕྲིན་ལས་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་དང་། དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་ནས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ། མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། བསྡུ་བ་བཞི་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ། སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པ་དང་ལྔ་ལས།
དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་
སྟེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས།

དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་

སོགས་པ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བྱང་ཆེན་གཞན་
དག་ལ་འདི་སྐད་དུ་འདོམས་ཤིང་འདི་སྐད་དུ་སྟོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཚུར་ཤོག་
ཡི་གེ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པར་གྱིས་ཤིག །ཡི་གེ་གཅིག་ལ་མཁས་པར་
གྱིས་ཤིག །ཡི་གེ་གཉིས་ནས་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་མཁས་པར་གྱིས་

ཤིག །ཅེས་པ་ནས། འདི་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་

299

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཞེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ཀྱིས་བཤད་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དོར་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་ནས། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའམ་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོའི་མཆན་བུ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་རྫས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། གླང་པོའི་གཟུགས་སམ། ཞེས་པ་ནས་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་དུ་མི་
དམིགས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་

ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱིས། །དོན་དང་། ཞེས་དང་། སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ་གཞན་གྱི་དོན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། དེ་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་

གཏོང་བ་ཡིན། གཞན་སྦྱིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བ་ཡིན། སྦྱིན་པའི་ལེགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན། གཞན་གང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། གཞན་གང་ཤེས་རབ་བསྒོམས་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་

300

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གོམས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་ནི། བདག་ཀྱང་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་

ཡང་དག་པར་འཛིན། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གང་དག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་
ལམ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྔོན་ཇི་ལྟར་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ནམ། བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མིན་དུ་ཟིན་ན་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོན་པར་
མི་འགྱུར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་སྔོན་ཇི་
ལྟར་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

སྟོན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་བ་ལྟ་ག་ལ་འོང་། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་། དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་གོམས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པས་དགེ་སློང་ངམ་

301

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དགེ་སློང་མའམ་དགེ་བསྙེན་ནམ་དགེ་བསྙེན་མ་ལ་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་

སྟོང་དུ་མར་རྒྱུན་དུ་ཆོས་བསྟན་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ཅི་སྙམ་དུ་སེམས། སྤྲུལ་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྐལ་པ་ཡོད་དམ། ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་དེ་ཡང་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ་ཆོས་གང་ཡང་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པར་

བྱེད་པའམ་སྐྱེ་བའམ་འགག་པའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བའམ་ཐོབ་པའམ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཟད་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ལ་བརྟེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་པ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཆོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པ་དྲུག་པ་ལ། ལུས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྒྲིབ་པ་སྤང་རུང་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེ་རུང་དུ་
ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ས་བདུན་པ་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ། ས་དགུ་པ་ལ། ས་བཅུ་
པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ན་བྱང་ཆེན་བླ་
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་ཡི། དོན་དམ་པར་ནི་གཟུགས་སམ། ཚོར་བའམ། ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བརྡ་དང་།

302

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་དང་། དེ་ནས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་

སྤྱོད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་བཞི་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་
བདུན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་
ཐབས་མཁས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིམས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དྲུག་པ་ལ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་དངོས་
པོར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐབས་མཁས་པ་གང་གིས་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་
ཆོས་གང་ཡང་གང་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོའམ། གང་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་ནས། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་།

303

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་ལ་ཞིག་དམིགས་པར་བྱས་ཤིང་གདུལ་བར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་

པར་བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ལམ་གང་ལ་སྤྱད་དེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བགྱི་བའི་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་གང་

ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སེམས་
དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད། ཅེས་པ་
ནས། སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་རྣམ་པར་འགོད་པར་བྱས་ཤིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ལམ་དང་ནི། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་པས་འདི་ལྟར་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ།

304

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་ལ་ཆོས་གང་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

དམིགས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ལམ་བསྐྱེད་དེ། ལམ་དེས་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཟློག་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ལམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ལགས་སམ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཕྱིན་

ཆད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
དང་། ཞེས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་པ་ལ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐུས་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས།
དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ། སྲིད་

པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
འདི་ལ་བྱང་ཆེན་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། བདག་དང་གཞན་

305

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
གྱི་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཡིད་ཀྱི་གནས་ངན་

ལེན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་སྟེ། དེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རྣམ་པར་དག་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་
དག་པ་ལ་བཀོད་ནས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་
ལྷུན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ངེས་པ་ཞེས་བགྱིའམ་མ་

ངེས་པ་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་
ངེས་པ་སྟེ་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསོལ་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཕུང་པོ་གང་དུ་ངེས་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་

པོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོར་ངེས་
པའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་ཐབས་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
ངེས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་

306

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཆོས་དཀར་པོ་གང་དང་གང་ལ་གནས་ཤིང་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་མཁས་པ་བགྱིད་ཀྱང་ལས་དེ་ལྟ་བུས་མི་གོས་
པར་བགྱིད་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་གནས་ཤིང་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྤྱོད་དེ། ཐབས་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང་དེས་དེ་ལ་གང་ཡང་རེག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་གྲངས་དེས་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཤིང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྤྱད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་

དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་མཆི་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་
དག་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བ་དང་། ཆོས་སྟོན་པ་དེ་དག་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ཉན་ཅིང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཕ་རོལ་

307

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ཏུ་ཕྱིན་པ་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་
ངོ། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་ལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །ཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་ལ་འགོད་པ་ལ། ནུས་པའི་ཁྱད་པར། རྟོགས་པའི་ཁྱད་
པར། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར། དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། བྱང་ཆུབ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
བྱང་ཆེན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱིས་ཤིང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ལམ་དེ་དག་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དགེ་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གོ །ཞེས་པ་ནས། རབ་
འབྱོར་དེ་ནི་བྱང་ཆེན་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།

308

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག །ཅེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་

རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལགས་ན། རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའོ། །ཞེས་
པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཅིང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་རྒྱུད་ལྔའི་འཁོར་བ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་འགྲོལ་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལས་རྣམས་ནི། །ཆུད་མི་ཟ་
དང་། ཞེས་དང་། ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། བདེན་བཞི་མཐོང་བ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་།
འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། རྒྱུད་ལྔའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་

འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་

309

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་དུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་བས་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་
ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བདེན་མཐོང་དང་། །ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་ཉིད་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་དང་བརྒྱད་པ་རྣམས་དང་
རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་རྣམས་དང་ཕྱིར་མི་འོང་བ་རྣམས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་པ་

ཉིད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ལགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བའི་ཆོས་འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་དང་། ཚོར་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ནས་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཡིན་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་འགོད་པ་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐར་ཐུག་པར་རིག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་
པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས།

310

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་གསུངས། འདི་འདིར་བཤད་པ་ནི་དོན་འབྲེལ་དབང་བཙན་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་
ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བྱང་ཆེན་བྱམས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་

ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པར་འཚལ་བས་གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པར་བགྱི། ཞེས་པ་ནས། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། བདག་མེད་པ་ལ་བདག་གི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ལས་རྣམ་པར་འགྲོལ་ཏོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས།
བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་དེ་བཞིན་མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་མཆིས་སམ། དེ་སྟེ་མ་མཆིས་ན་ནི་མངོན་པར་འདུ་བགྱིད་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། སུག་ལས་དེས་ཀྱང་ཤུལ་རྒྱུད་ལྔའི་འཁོར་བ་ལས་ཅི་སྟེ་མི་འགྲོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་གཏོགས་པར་གང་ལ་གནས་ཏེ། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཆུང་ངུ་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོའི་ཆ་ཤས་གཤགས་

311

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །ཞེས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞི་མེད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཚོགས་དྲི་མས་རྣམ་པར་
བྱང་བ་ལ་འགོད་པ། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཚེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའམ་རྣམ་པར་བྱང་བར་གྱུར་པ་མ་མཆིས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པ་མ་མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་སྨོས་སུ་མེད་པ་སྟེ་སྒྲ་དང་ཚིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་

ལས་འདས་པའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣམ་
པར་བྱང་དང་། ཞེས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྲ་བརྙན་ལྟ་བུ་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་ལགས་
ན། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ལ་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གཞན་གང་ཡང་

312

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཚོགས་དང་
ནི། །ཞེས་དང་། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་དང་། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ས་ལ་འགོད་པ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཅིས་སྟོང་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་སྟེ། རབ་འབྱོར་ལ་ལ་
ཞིག་གིས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་སྤྲུལ་པ་ན་དེ་ལ་གང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་རེ་སྐན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མྱ་
ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ལ་བཀོད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་དེ་སོང་ནས། འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་
གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་
རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་

313

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད།
གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་
སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱིས། །དོན་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕ་རོལ་
ཕྱིན་དྲུག་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་
པ་ནི། གཉིས་ཟད་དང་། ཞེས་པས་འཆད།
བཞི་པ་ལ། ས་གཉིས་པ་སོགས་གཉིས་ལ་འགོད་པ། བཞི་པ་སོགས་གསུམ་ལ་འགོད་པ། ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ། དགུ་པ་ལ་འགོད་པ། ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྡ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ལ། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཟློག་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་། རྣམ་པར་དག་དང་། ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ལ། རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པ་ལ་འགོད་པ་

314

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་དང་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་འགོད་པ། རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །ཞེས་
པས་འཆད།

གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག །ཅེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ལས་རྣམས་ནི། ཆུད་མི་ཟ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བདེན་མཐོང་དང་། ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ནི། དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །ཞེས་པས་འཆད། དྲུག་པ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་དང་། ཞེས་པས་འཆད། བདུན་པ་ནི། ཚོགས་དང་ནི། ཞེས་པས་འཆད། བརྒྱད་པ་ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་འཆད་དོ། །
འོ་ན་གང་དུ་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བར་བཤད་ན། དེའི་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་ཐོབ་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་སྣང་བས་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་དང་། མཆོད་

315

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པས་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྣོད་དག་པའི་སྣང་བ་དང་། བཅུད་དག་པའི་སྣང་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཚེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ཐོབ་པའི་རྗེས་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་དབང་བསྐུར་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྒྱ་དང་མཉམ་པའི་པདྨ་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་སྤྲས་པའི་གདན་དང་། དེའི་འཁོར་དུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་པདྨས་གང་བའི་སྣང་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་ལ། དེ་ནས་རང་ཉིད་གདན་དེ་ལ་འཚམས་ཤིང་རྐྱེན་དུ་འབབ་པར་འདུག་ལ། འཁོར་གྱི་པདྨ་ལ་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་བཞུགས་པས་
བསྐོར་ཏེ་འདུག་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་དེའི་ཞབས་མཐིལ་གཉིས་དང་པུས་མོའི་ལྷ་ང་གཉིས་དང་ལྟེ་བ་དང་རྩིབ་ལོགས་གཉིས་དང་ཕྱག་མཐིལ་གཉིས་ལས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡི་དྭགས་དང་། དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། མི་དང་། ལྷ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་དོ། །ཕྲག་པ་གཉིས་དང་རྒྱབ་མགུལ་གཉིས་དང་ཞལ་གྱི་སྒོ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་
མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ས་དགུ་པའི་བར་གྱི་གནས་

གསུམ་པ་རྣམས་སྣང་བར་བྱས་ཤིང་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་དང་། ཞི་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་སྒོའི་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་མཁས་པའི་ཚུལ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉེ་

316

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་སྒྲུབ་བོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཆོད་པ་དང་། དབང་བསྐུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་དེའི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་སྤྲོས་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་སྣང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་གི་ལུས་ལ་ནུབ་པར་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་དང་མཉམ་པ་འཕྲོས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས། འཇིག་རྟེན་ལན་བཅུར་བསྐོར་ནས་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཟེར་
གྱི་དྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་དུ་ནུབ་པར་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་དབང་བསྐུར་བ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་དེ་དབང་བསྐུར་བའི་དུས་ལ་བབས་པར་གཟིགས་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་ནས་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་མཐའ་ཡས་པ་འོངས་ནས། བྱང་སེམས་དེ་ལ་ལྟ་ཞིང་མཆོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ། །བྱང་སེམས་དབང་བསྐུར་བ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་བེའུ་དང་རྡོ་རྗེ་དང་བཀྲ་ཤིས་ལས་བདུད་ཀྱི་དགྲ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཁོར་
འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུ་སྣང་བར་བྱས། ཆོ་འཕྲུལ་མུ་མེད་པ་བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་དེའི་དཔལ་བེའུ་དང་རྡོ་རྗེ་དང་བཀྲ་ཤིས་རྣམས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ནུབ་པས། བྱང་སེམས་དེའི་མཐུ་སྟོབས་སྔར་

317

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་འཁོར་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ་ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས། འཇིག་རྟེན་ལན་བཅུ་བསྐོར་ནས། ངན་སོང་བ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ཤིང་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་བྱང་སེམས་
དེའི་སྤྱི་བོར་ནུབ་ལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་རྣམས་ནི་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོར་ནུབ་པར་
འགྱུར་ཞིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་གིས་ཕོག་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་སེམས་དེ་དག་གིས་སྔོན་མ་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་འཐོབ་ཅིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེའི་མགོ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ནུབ་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གི་སྒོ་ནས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་བསྟོད་པའི་ཚིགས་བཅད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མང་དོགས་ནས་མ་དྲངས་སོ། །
ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་སྐུའི་
འཕྲིན་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉེར་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་
ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ནས་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་ཉེར་
བདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ཞེས་སོགས་ལ། འགྲེལ་པ་འདིར་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐ་མར་འཕྲིན་ལས་ལ་ས་མཚམས་ཀྱི་
སྐྱེ་རིམ་བརྗོད་ནས་བར་པ་དོན་བདུན་ཅུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་དངོས་སུ་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བར་པ་རྣམས་ཀྱང་གོ་ནུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར།

318

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞི་པ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ། འཇུག་ཚུལ་དེ་དཔེས་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དུས་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་

འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་གང་གིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་ཡུལ་གང་དུ་དུས་གང་གི་ཚེ་འདུལ་དགོས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་
རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླ་མར། གང་གི་གང་གིས་འདུལ་བ་ཡི། །བྱ་གང་གང་དུ་གང་གི་ཚེ། །དེ་ཡི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར། །ཐུབ་པ་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།
རིགས་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱའི་ཁམས་ནི་གང་གི་རྒྱུད་ལ་འདུལ་བའི་ཐབས་མང་པོ་གང་དག་གིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་དགོས་པ་དང་ཡུལ་གང་དུ་ནི་དུས་གང་གི་ཚེ་འདུལ་དགོས་པའི་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། གདུལ་བྱའི་ཁམས་ནི་གང་ཞིག་གི །འདུལ་བའི་ཐབས་མང་གང་དག་གིས། །གདུལ་བྱའི་བྱ་གང་གང་དུ་ནི། །གང་ཚེ་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་

319

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། ངེས་འབྱིན་དེའི་རྟེན་དང་། རྟེན་དེའི་འབྲས་བུ་དང་། འབྲས་བུ་དེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་བྱེད་དང་། འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་

སྒྲིབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དེ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་

རྟོག་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་འབྱིན་དེ་ཡི་རྟེན་པ་དང་། །དེ་འབྲས་དེ་ཡི་ཡོངས་འཛིན་དང་། །དེ་སྒྲིབ་དེ་སྤྱོད་རྐྱེན་ལས་ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དོན་དྲུག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དཔེ་དྲུག་བཀོད་པ་དང་། དཔེ་
དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ནས།

རྐྱེན་གྱི་བར་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་པོ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ངེས་
པར་འབྱིན་བྱེད་དང་། ཚོགས་གཉིས་པོ་དེ་བྱང་ཆེན་ངེས་པར་འབྱིན་བྱེད་དེའི་རྟེན་
ནམ་རྒྱུ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དེ་
རྣམས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྐྱེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ས་བཅུ་

སྟེ། །ཚོགས་གཉིས་དག་ནི་དེ་ཡི་རྒྱུ། །དེ་འབྲས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན། །དེ་སྒྲིབ་མཐའ་ཡས་ཉོན་མོངས་དང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་

320

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མོངས་བག་ཆགས་སོ། །དུས་ཀུན་དུ་ནི་དེ་འཇོམས་པའི། །རྐྱེན་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པའི་གནས་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་དཔེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། དྲུག་པོ་དེ་དག་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མཚོ་དང་ཉི་མ་དང་ནམ་མཁའ་དང་གཏེར་དང་སྤྲིན་དང་རླུང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གནས་དྲུག་པོ་ནི་འདི་དག་རྣམས། །གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། །ཉི་མ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་གཏེར། །སྤྲིན་དང་

རླུང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ས་བཅུ་པ་དེ་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆུས་རྒྱས་པར་

བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་ཆུ་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་དང་། །ལྡན་ཕྱིར་ས་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་གཉིས་པོ་དེ་ཉི་མ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེར་འཚོའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེར་འཚོའི་ཕྱིར། །ཚོགས་གཉིས་དག་ནི་ཉི་མ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་
ཆེ་མཐའ་དབུས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་ཆེ་མཐའ་དང་དབུས་མེད་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ནམ་མཁའི་ཁམས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་གི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
ནི་གཏེར་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་

321

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་དག་རྫོགས་སངས་ཆོས་ཉིད་ཕྱིར། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་གཏེར་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་སྤྲིན་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་
རྣམས་གློ་བུར་བ་དང་། བསྒྲིབ་བྱ་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གློ་བུར་ཁྱབ་དང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཉོན་མོངས་སྤྲིན་

ཚོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་མི་ཟད་པ་རླུང་
དང་འདྲ་སྟེ། དེ་སྒྲིབ་པ་དེ་འཐོར་བར་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་འཐོར་བར་ནི་ཉེར་གནས་ཕྱིར། །ཐུགས་རྗེ་མི་ཟད་རླུང་དང་འདྲ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།
ས་བཅུ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་། བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པར་གཟིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་གཉིས་ཏེ་གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་འབྲས་བུའི་
ཁྱད་པར་དང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་
ལས། གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་འབྱུང་དང་། །བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་

322

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟིགས་དང་། །མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཕྱིར། །འཁོར་བ་སྲིད་དུ་མཛད་མི་
འཆད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་

ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་དག་མ་བརྡུངས་པར་ཡང་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སོགས་སྟོན་པའི་
སྒྲ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེས་འབད་རྩོལ་མེད་པར་རང་གི་འོད་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་དང་རྣམ་རྟོག་
གི་རྒྱུ་བ་མེད་པར་གདུལ་བྱ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་འཆད་ཅིང་ཕན་བདེ་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་རྔ་དག་མ་བརྡུངས་པར། །སྒྲ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་གཟོ་མེད་པར། །བཤད་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་། །ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་འབད་མེད་པར། །རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་པ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་གཟོ་མེད་པར། །དེ་བཞིན་མཛད་པ་ངེས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་།
ནམ་མཁའ་ལ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་སྔ་མ་ཉམས་པ་སྟེ་འཇིག་ཅིང་ཕྱི་མ་

བྱུང་བ་སྟེ་འཆགས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་

གཡོས་པར་གདུལ་བྱ་ཕན་བདེ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་

323

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་
པར་སྣང་། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །བྱ་བ་ཉམས་ཤིང་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྲི། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་
གྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་

མཁའ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། ནམ་མཁར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་ཤར་ཡང་འོད་ཟེར་རྣམས་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དུ་འདྲེས་ཤིང་ལོ་ཐོག་སྨིན་

པ་དང་། འདམ་སྐམ་པ་དང་། ཀུ་མུ་ད་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་འདྲེས་པ་བཞིན་དུ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པར་
མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་གྱི། །འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག །འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་སྣང་བར་བྱེད། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་

ཡང་། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །མཛད་པ་གཅིག་ནི་མཛད་པ་ལ། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་མཛད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་

324

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གཟུགས་ཀྱི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་
བ་དང་། ཆར་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་
འབྱུང་བ་དང་། ཚངས་པའི་སྤྲུལ་པའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་

ལས་གཉིས་དང་། ཉི་མའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་

རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་
ཀྱི་གསང་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། སྒྲ་བརྙན་གྱི་དཔེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་གསང་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ནམ་མཁའི་དཔེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་གསང་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་མཚོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར། བརྒྱ་
བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། །ཉི་མ་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྲ་བརྙན་བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དགུ་ལས། དང་པོ་གཟུགས་སྐུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དཔེས་མཚོན་
ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལུས་གཅིག་ཉིད་བཻ་ཌཱུརྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་དུ་
མར་གཟུགས་བརྙན་རེ་རེ་འཆར་བ་ལྟར། འགྲོ་བ་ཐ་དད་པ་མང་པོའི་དད་སོགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྣང་པ་དག་པ་ལ་གཟུགས་སྐུའི་སྣང་བ་འཆར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་བཻཌཱུར་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་

325

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་འཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གསུང་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་
ལ་སོགས་པའི་ལྷ་གནས་དག་ན་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་རྣམས་མ་བརྡུངས་པར་སྔོན་གྱི་སྨོན་
ལམ་ལ་སོགས་པ་ལས་དཀར་པོའི་མཐུ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སྟོན་
པའི་སྒྲ་འབྱུང་བ་ལྟར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའི་འབད་རྩོལ་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་འགྲོ་བ་རང་རང་གི་ལས་དང་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ལྷ་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི། །རྔ་

སྒྲ་རང་གི་ལས་ལས་བྱུང་། །དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་ཐུབ་པའི་ཆོས། །གསུང་པ་རང་གི་ལས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཐུགས་ཆར་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་
ཆར་སྤྲིན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན་འཁྲིགས་པ་ལས་

འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཆུའི་ཆར་ས་ལ་རྒྱུན་དུ་
འབེབས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲིན་ལས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་ལོ་
ཐོག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་

རྟོག་མེད་པར་འབབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན། །ལོ་
ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ། །ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་འབད་མེད་པར། །ས་ལ་རྒྱུན་དུ་འབེབས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲིན་ལས་ནི། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཆུ་ཡི་

326

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆར། །འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་ལོ་ཐོག་རྒྱུ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ཚངས་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་

གཉིས་ཚངས་པའི་སྤྲུལ་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཚངས་པ་དེ་རང་གི་གནས་ནས་འཕོ་བ་མེད་པར་ཡང་ལྷའི་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཚངས་པའི་སྣང་བ་དུ་མ་འབད་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལྟར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་
གཡོས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་
ལ་སྤྲུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་འབད་པ་མེད་པར་སྟོན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཚངས་པ་ཚངས་པ་ཡི། །གནས་ལས་འཕོ་བ་མེད་བཞིན་དུ། །ལྷ་ཡི་གནས་ནས་ཐམས་ཅད་དུ། །སྣང་བ་འབད་མེད་སྟོན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐུབ་པ་ཆོས་སྐུ་ལས། །སྐྱོད་པ་མེད་པར་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་འབད་མེད་པར། །སྤྲུལ་པ་དག་གིས་སྟོན་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་པཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་

གདུངས་པའི་ཚེ་དུས་གཅིག་ཏུ་པདྨ་ཁ་འབྱེད་པ་དང་། ཀུ་མུ་ཏ་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ཐོག་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དུས་གཅིག་འབྱུང་ཡང་ཉི་མའི་
འོད་ཟེར་ལ་ཆུ་སྐྱེས་བྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཀུ་མུ་ཏ་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དེ་དང་དེ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་

327

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་འཚམ་པར་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་འགོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས་དབང་གིས་མངོན་མཐོ་དང་འགའ་ཞིག་ལས་དབང་གིས་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མས་གདུངས་པའི་དུས་གཅིག་ཚེ་ཉིད་ལ། །པད་སོགས་རྒྱས་དང་ཀུ་མུ་ཏ་ནི་རབ་ཟུམ་པ། །ཆུ་སྐྱེས་ཕྱེ་དང་ཟུམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དག་ལ། །ཉི་མ་རྟོག་མེད་འདིར་ནི་འཕགས་པའི་ཉི་དེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཟས་གོས་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་རང་རང་གི་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཀྱང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་སོ་སོར་སྐོང་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་གསུངས་
པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གང་མོས་ཀྱི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐོས་པར་འགྱུར་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་འདི་ལ་ཆོས་འདི་བསྟན་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནི། །རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ། །སྤྱོད་ཡུལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །བསམ་ཀུན་སོ་སོར་རྫོགས་བྱེད་

328

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཡིད་བཞིན་ལ། །བརྟེན་ནས་བསམ་པ་ཐ་དད་རྣམས། །སྣ་ཚོགས་ཆོས་ནི་ཐོས་འགྱུར་ཡང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྣམ་མི་རྟོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་གསུང་གི་གསང་བ་སྒྲ་བརྙན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་སྒྲ་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་བརྙན་
གྱི་སྒྲ་ནི་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་མེད་པ་དང་ཕྱི་དང་ནང་ན་མི་གནས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ཡང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་མེད་ཅིང་ཕྱི་དང་ནང་ན་གནས་

པ་མ་ཡིན་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྲ་བརྙན་གྱི་ནི་སྒྲ། །གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་གཟོ་མེད་
པ། །ཕྱི་དང་ནང་ན་མི་གནས་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
གསུང་། །གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་གཟོ་མེད་ཉིད། །ཕྱི་
དང་ནང་ན་གནས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་སྐུའི་གསང་བ་ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་གསང་བ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མིན་པ་དང་
གཟུགས་མེད་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་མཐོ་དམན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་ཡོད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལ་མཐོ་དམན་སོགས་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་

329

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཤེགས་པའི་སྐུ་ཡང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་མཐོ་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་དམའ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཅུང་ཟད་མེད་ཅིང་སྣང་བ་མེད། །དམིགས་པ་མེད་ཅིང་རྟེན་མེད་པ། །མིག་གི་ལམ་ལས་རབ་འདས་པ། །གཟུགས་མེད་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡི། །མཁའ་ལ་ཇི་ལྟར་མཐོ་དང་དམའ། །མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །དེ་བཞིན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ། །མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེའི་དཔེས་
བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ལོ་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་ཀུན་ས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འཕེལ་བ་དང་བརྟེན་པ་དང་ཡངས་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་
པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ནི་མ་ལུས་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ས་ལ་སྐྱེ་བ་ཀུན། །རྟོག་མེད་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །འཕེལ་དང་བརྟེན་དང་ཡངས་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ས། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། །མ་ལུས་པར་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་འབད་རྩོལ་གྱི་གཟོ་མེད་ཅིང་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་བརྩེ་བ་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་ཆོས་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་གསུངས་པས་
སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་

330

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་ཉིན་མཚན་དུ། །ལན་དྲུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། །ཕན་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་འཕྲོས་དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་
གསུམ་གྱི་གསང་བ་ནོར་བུ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་ལ་སྐུའི་གསང་བ་ནི། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤུགས་འཆངས་ཀྱིས་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་མི་མཐོང་ལ་སྐུ་ཚད་མེད་ཅིང་མཐའ་ཡས་ཀྱང་བདག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། རང་གི་ལུས་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་སྤྲུལ་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་བལྟས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་པར་མཐོང་ནས། དེ་ནས་དེས་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས་སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་ཕྲག་བརྒྱའི་བྱེ་མ་སྙེད་འདས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་པདྨ་ཅན་དུ་ཕྱིན་ཏེ་བལྟས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་མཐོང་མ་
ནུས་ཤིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་ཚད་དམ་སྐུའི་མཐའ་མཐོང་བར་མ་ནུས་པར་
གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུང་གི་གསང་
བ་ནི། མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ཆེན་པོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་ཚད་བརྟག་པའི་ཕྱིར་དུ་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་ཏེ་འདུག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་དེ་འདྲར་ཐོས། དེ་ནས་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་

331

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཇེད་ཀྱི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་ལ་འཕགས་ཏེ་གླིང་བཞི་ལས་ཀྱང་འདས་ཏེ། ཁོར་ཡུག་
ལས་འདས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཟོམ་ལ་འདུག་ན་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་དེ་འདྲར་ཐོས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུ་དང་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནུབ་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
གང་གཱའི་ཀླུང་དགུ་བཅུ་རྩ་དགུའི་བྱེ་མ་སྙེད་འདས་པ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འོད་
ཟེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་

པོའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཞབས་སྐྱག་གི་གདུ་བུ་ལ་འཆག་ཅིང་འདུག་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་སྔ་མ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐོས་པར་རྒྱས་པར་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ནི། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་ལ་བཟློག་པ་མི་མངའ། ཐུགས་ལ་རྟོག་པ་མི་མངའ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ངག་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བཞིན་དུ་
ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་

བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །གཉིས་པ་བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ།

332

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་དེ་ལྟར་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཡང་གཞན་དུ་
རྣམ་པར་བཤད་པ། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པའི་འོག་ཏུ།
དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་གྱིས་སྤྲོས་པ་
བར་མ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བར་རུང་སྟེ། མཚན་ཉིད་དེ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ། ཉམས་ལེན་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཏེ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དང་དྲུག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་རྟོགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བར་མ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་དེ་ལྟར་དོན་བསྡུས་པ་དྲུག་གིས་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཡང་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་གཞན་དུ་རྣམ་པར་བཤད་པ། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

333

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་འོག་ཏུ་
དོན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་
མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་རུང་སྟེ། ཡུལ་
ལ་འཇུག་པ་མཁྱེན་གསུམ། ཉམས་ལེན་སྦྱོར་བཞི། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལ། གཞུང་གཟུགས་པ་དང་།
དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། ཁེངས་བསྐྱུངས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་

པའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་དང་། དགོས་པ་དང་། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བའི་གཞུང་གཟུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་

ནི། །ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་འདི་ལ་རྒྱས་འབྲིང་གི་དོན་ཚང་བར་སྣང་ཡང་བསྡུས་པའི་དོན་མ་ཚང་སྟེ། བསྡུས་པར་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་གདམས་ངག་དྲུག་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། དེའི་ལན། དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་འགྲོ་དང་། ལྡོག་འགྲོའི་སྒོ་ནས་བསྟན། དེ་ལ་ཟློས་སྐྱོན་སྤང་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུམ་ཀུན་ལ། །དོན་བསྡུས་དེ་ཙམ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་བཀྲོལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡུམ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་འགྲེལ་བ་འདིར་རྒྱན་གྱིས་

334

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྗོད་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རིམ་པ་ལེགས་པར་བསྡུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ཡུམ་བསྡུས་པས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་བསྟན་པ་མིན་ན་ཡུམ་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་

གཉིས་ལས་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཚང་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་བརྗོད་བྱར་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་བསྡུས་སོགས་རབ་དབྱེ་བས། །ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ཅེས་པས་འཆད། དོན་ནི། འོ་ན་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་

བསྡུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཁྱད་པར་མེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསུམ་ལ་དོན་ལ་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དོན་སྟོན་པའི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དགོས་པ་ནི། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡི། །མཐུ་ཡིས་དོན་མཐོང་སྒོ་ནས་ནི། །གོ་བར་སླ་ཕྱིར་ཚིག་དང་ནི། །ངག་སོགས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་
ནུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་གསུམ་པོ་འདིར་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འཕགས་པ་
གྲོལ་སྡེའི་འགྲེལ་པ་ལ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོའི་ཚིག་དང་ངག་དང་དོན་ལ་སོགས་པས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་བསྟན་བཅོས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་ཚིག་ཉུང་ངུས་བྱས་པའི་ཕྱིར།

335

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞུང་དོན་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད། །བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་གསལ་བ། །འདི་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་འཆད་ན། མཁས་པ་གང་གི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འཆད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། འགྲེལ་པ་བརྩམ་པའི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། མཁན་པོ་
ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་སོགས་མཁས་པ་སྔ་མའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོས་ཀྱི་

དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་ཆུང་འདིར་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དགེ་བ་བསྔོ་བ་ནི། དེ་བསྡེབས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་པ། །དེ་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་པས་འཆད། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་དེ་བསྡེབས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་དགེ་བ་གཞན་དོན་དུ་བསྔོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བ་མི་ཟད་ཅིང་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཁེངས་བསྐྱུངས་པ་ལ། ནོངས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་བཟོད་པར་གསོལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་མི་གསལ་བསྟན་བཅོས་ཀུན། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་བདག་གང་ན་ཞིག །འཕགས་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་བདག་ཉིད་ཆེ། །བསྟན་བཅོས་དོན་ནི་གང་ན་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། བདག་གི་ནི། །སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་། ཞེས་འཆད་ན་ཡུམ་དོན་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་
དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། དེ་སུའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་

336

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁོ་བོ་ཤེས་རབ་མི་གསལ་ཞིང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཁོ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་དང་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ངོར། །བདག་གིས་འབད་བགྱིས་ནོངས་པ་ལ། །སྐྱེ་བོ་མཁས་རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད། །ཅེས་པས་འཆད། ངག་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་ཁོ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་འགྲེལ་པ་བྱས་པ་ལ་ནོངས་པ་བྱུང་བ་མཁས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ཡང་རང་གཞན་ལ་ཕན་
གདགས་པའི་བསམ་པས་འགྲེལ་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཀྱེ་མ་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །དུབ་པ་བདག་གི་ངལ་བསོའི་གནས། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ལུགས། །རིང་མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པས་འཆད། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། འགྲེལ་བ་རྩོམ་རིགས་ཏེ། གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ལ་ངལ་བ་དུ་མ་བྱས་པས་ངལ་བསོའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཁས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ། འདི་ལོ་པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་

337

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པོ་བིདྱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ། ཞེས་པ་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་འོད་ཟེར་རམ། རིག་བྱེད་འོད་ཟེར་དང་། བདག་ཅག་གངས་རིའི་ཁྲོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་པུ་ཚིག་དོན་གཉིས་
ཀའི་ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་བན་དྷེ་དཔལ་བརྩེགས་རཀྵི་ཏ་ཞེས་མཚན་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་དེས་རྒྱ་སྐད་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་དག་པར་ཞུས་ཏེ། འཆད་ཉན་གྱིས་ཀྱང་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །སླད་ཀྱིས་ཏེ་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་

གོ་མི་ནི་བཙུན་པའམ་དགེ་བསྙེན་འཆི་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ལོ་ཙྪ་བ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བདག་ཉིད་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོས་རྗེ་རྔོག་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་ལྟར་བསྒྱུར་ཏེ་ལེགས་པར་
གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་
གྱི་ཕྲེང་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འགྲོས་ལྟར་ཟིན་བྲིས་སུ་བྱས་པ་འདིས་ཀྱང་
བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག །
སྨྲས་པ། བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུའི་མདོ་ཡི་ནི། །ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་ཞུགས་འབྲས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བཞི་ཆེས་གསལ་བར། །འཆད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྣམ་བཤད་
རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བ། །རྗེ་བཙུན་དམ་

338

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་རྣམས། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་གསུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། །མདོར་ན་རབ་འབྱོར་ལེའུ་ནས་བཟུང་སྟེ། །བསླབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུའི་བར་དག་གི །མདོ་ཡི་སྦས་དོན་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ཡི། །མངོན་རྟོགས་རྣམ་བརྒྱད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དོན། །བཅུ་ཕྲག་བདུན་པོ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ཡི། །མཚན་ཉིད་གྲངས་ངེས་གོ་རིམ་ལ་སོགས་པ། །རྩ་འགྲེལ་དོན་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡི། །རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས། །དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཡིས། །གཟིགས་ཤིང་གཞན་ལ་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ཡི། །གསུང་གི་བདུད་རྩི་གང་གཱའི་ཆུ་རྒྱུན་ནི། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་ཞལ་གྱི་བུམ་བཟང་

ལས། །བྱུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་དགེ་བ་འདིས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་ཅིང་། །ལུས་ཅན་
ཀུན་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་གྱུར་ཅིག །བདག་ཀྱང་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བར་རྒྱལ་བ་ཡི། །བསྟན་ལ་ཡིད་ཆེས་དད་པས་རབ་ཞུགས་ཏེ། །གཅིག་ཏུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། །ལས་འབྲས་སེམས་ཤིང་མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས། །རྣམ་པར་དཀར་བའི་བྱ་བ་མ་ལུས་པ། །ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་རབ་ཏུ་རྒྱས་གྱུར་ཏེ། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ནས། །འགྲོ་རྣམས་སྲིད་པའི་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བར་ཤོག །།

339

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

༄༅། །རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་

སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་གསུམ།
འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་འཆད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། ལེའུ་དང་པོ་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ཡུམ་
མཁྱེན་པ་གསུམ། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྦྱོར་བ་བཞི་གཏན་ལ་ཕབ་པ་
ལས། འོ་ན་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས། ཐབས་སྦྱོར་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས། ཡུམ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས། །ལམ་གོང་མ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་ཅེས་ལེའུ་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། འཆད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་།
དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱིའི་དོན། གཞུང་གི་དོན། རང་ལུགས་ངེས་པར་

340

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་རྣམ་གཞག །དེ་གང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས།
གནས་དེར་འབྲས་བུ་གྲུབ་པའི་དུས་མཚམས། གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་དབྱེ་བ། སྐུ་དེ་དག་གང་དང་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དཔྱད་པ། སྐུ་དེ་དག་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་འཇོག་ཚུལ། དེ་དག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། ཞར་ལ་བྱང་ཆེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། །དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་བཅུ།
དང་པོ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་

བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་
ཉིད། དེ་དང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག །ས་མཚམས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་དུ་མར་
ཚོགས་གཉིས་རླབས་པོ་ཆེ་བསགས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དཀའ་སྤྱོད་དཔག་མེད་བརྒྱ་ཕྲག་དང་། །དཔག་མེད་དགེ་བ་བསགས་པ་དང་། །དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དུས་དང་ནི། །དཔག་མེད་སྒྲིབ་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར། །སྒྲིབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་པ། །རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་ཉིད་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་འདིར། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་
སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་མདོར་བསྡུ་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འཁྲུངས། །ཞེས་དང། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ཤིང་། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །དམ་པ་

341

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཉིས་པོ་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི། དང་པོར་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་མཛེས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བར། །ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་འཚང་རྒྱ། །སྤྲུལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་འཚང་རྒྱ། །ཞེས་པ་དང་། སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འོག་མིན་དུ། །སངས་རྒྱས་མ་གྱུར་འདོད་ཁམས་སུ། །སངས་རྒྱས་མཛད་པ་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། གཙང་མའི་གནས་འདི་སྤངས་པ་ན། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་ཡོད། །ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་འཚང་རྒྱ། །སྤྲུལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་འཚང་རྒྱ། །ཞེས་པ་དང་། ལང་གཤེགས་ལས། འདོད་པ་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་འཚང་མི་རྒྱ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་དེར་
འཚང་རྒྱ། །ཞེས་པ་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། འོག་མིན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ནི། །དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱ་བར་བཞེད། །ཅེས་པ་དང། སློབ་དཔོན་ངག་དབང་གྲགས་པའི་འཆི་སླུ་ལས། དཔལ་ལྡན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཉིད་དུ་དོན་དམ་ཐུགས་ཆུད་ཀྱང་། །དགའ་ལྡན་སྐྱེ་བོའི་དོན་མཛད་ཕྱིར་ནི་དམ་པ་ཏོག་དཀར་གྱུར། །ཞེས་པ་དང་། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། འོག་མིན་དེ་གང་ན་ཡོད་སྙམ་ན། བཀས་བཅད་བར་པར། འོག་མིན་

342

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་གཙང་མའི་ལོགས་ཤིག་ན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། འོག་མིན་ཞེས་བྱ་བ་མིང་ལྷས་བཏགས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ན་གནས་གཙང་མའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཡོད། དེར་འཕགས་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་གནས་སོ། །དེ་དག་གི་སྟེང་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་ཡོད་དེ། དེར་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་མཛེས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བ། །གཙང་མའི་གནས་
ཀྱི་སྟེང་བཞུགས་ན། ཞེས་པ་དང་། གཙང་མའི་གནས་ནི་སྤངས་པ་ན། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་ཡོད། །ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་དེ་ཉིད། གནས་གཙང་མའི་འོག་མིན་ཕལ་པ་དེའི་སྟེང་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་ཉིད་ལོངས་སྐུའི་ཞིང་དུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ན་བཞུགས་པའི་རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ་རྒྱལ་དེ་ཡང་ལོངས་སྐུར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཞིང་ཁམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གླིང་བཞི་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ། དེ་བྱེ་བ་
ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་གཅིག །དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་
འབྱམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་པ་གཅིག །དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རྒྱུད་
གཅིག །དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོ་རྒྱན་བཀོད་པ་སྟེ། དེ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོ་གཅིག་གི་ཚད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །རྣམ་སྣང་གི་ཞིང་ཁམས་དེ་ཡང་རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོའི་ཕྱག་གི་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་ལ་གནས་པར་མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་

343

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཞིང་ཁམས་དེ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག །མི་མཇེད་འདི་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཅུ་གསུམ་འདས་པའི་འོག་ན་ཡོད་དེ། རྣམ་སྣང་དེའི་ཕྱག་གི་
ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ནང་དུ་པདྨའི་སྡོང་བུ་ཆེན་པོ་པད་འདབ་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པའི་པད་འདབ་
རེ་རེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རེ་རེ་ཆགས་པས་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

བཅུ་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྔར་བཤད་པའི་ཞིང་ཁམས་དེ་ནི་རྣམ་སྣང་དེའི་ཕྱག་གི་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་དེར་བྱང་སེམས་འོག་མ་རྣམས་བསྐལ་པ་
གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་བསགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་ནས་དུས་རེ་ཞིག་ན། བྱང་སེམས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པར་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ་ནམ་ཞིག་ན། བྱང་སེམས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་

དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་ལམ་དེ་ཉིད་ལ། ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། དེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེན་འཛིན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་འཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རང་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཤེས་
སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་གཞག་ཏུ་སོང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་

344

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་
ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐུ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་མཚན་དཔེ་རྗེས་མཐུན་པས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་ཡང་གྲུབ་ལ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི། དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་
རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་གཞག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཚེ་མཉམ་གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
ལྔ་པ་ནི། གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ། ལྔར་དབྱེ་བ་

345

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་བཞི། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེ་རུང་སྟེ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་རང་དོན་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་མདོར་བསྡུ་ན། །ཞེས་སོགས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ལ། རང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ། གཞན་དོན་སྐྱོབ་པའི་སྐུ་གཉིས་སུ་དབྱེར་རིགས་ཏེ། ཚད་མའི་མདོ་ལས། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་བདེར་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་རང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་བརྡའི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་འབྱོར་པའི་གནས། །དམ་པའི་དོན་གྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། །དྲང་སྲོང་རྣམས་
ཀྱི་བརྡ་ཡི་སྐུ། །ཕ་རོལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡང་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཟབ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། རྒྱ་ཆེ་བ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དེ་དབྱེ་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི། །ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རང་བཞིན་ལ། །སོགས་

346

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་སྐུ་གསུམ་དག་གིས་འཇུག །ཅེས་དང་། འདི་དག་གྲངས་བཞིན་ཟབ་པ་དང་། །རྒྱ་ཆེ་བདག་ཉིད་ཆེ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་

དབྱེ་བ། །རང་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། །གཞན་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། །དང་པོ་གཉིས་པོའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་བསྡུས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྐུ་གསུམ་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་པ་དང་། ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡུམ་གྱི་བཤད་སྦྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་བདག་གིས་ཐོབ་པའི་དགེ་བའི་ས་བོན་ལས༌རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་པ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཐམས་ཅད་

ཆོས་ལོངས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྐུ་གསུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་བཞིར་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་པ་ནི། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་
གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེའི་ངོ་བོ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལྔར་དབྱེ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལྔར་དབྱེ་རུང་སྟེ། མཚན་

347

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བརྗོད་ལས། སངས་རྒྱས་སྐུ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྐུ་ལྔ་པོ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ན་རེ། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ་དང་། ས་བཅུ་ག་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་ལོངས་སྐུར་བཏགས་པ་གཅིག་དང་། སྤྲུལ་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྣམས་ཡིན། ཞེས་གསུངས། རྟོགས་དཀའ་མཁན་པོས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་ལ་རྣམ་
པར་སྨིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་ལྔར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས། ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འབའ་ཞིག་གི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཏགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ་སྐུ་ལྔར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་ལ་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བས་ལྔར་སྟོན་པར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། ཆོས་སྐུ། ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐུ་སྟེ། ཆོས་སྐུའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། སྤྲུལ་པའི་སྐུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྔར་བཞེད་དོ། །སློབ་དཔོན་སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྤྲུལ་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ། ཆོས་སྐུ་རྣམས་ལ་བཞེད། རྟོག་གེ་སྣང་བ་

348

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས། མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་སྐུ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་སྨོས་པ་དེ་ཡང་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་
སྨིན་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྲུལ་སྐུ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་མ་
སྨིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལྔར་བཞེད་དོ། །
དྲུག་པ་ནི། སྐུ་དེ་རྣམས་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་
སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཆོས་སྐུ་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་ལ། མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཡང་དོན་སྤྱི་ཙམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་སོ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་

བྱེད་ནུས་ལ། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འབའ་ཞིག་
བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་
གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར།

ལོངས་སྐུ་ནི་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་

དུ་འདོད་པ་དང་། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་པ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ལོངས་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྲུལ་སྐུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཅིག་ལ་ལོངས་སྐུར་

349

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཏགས་པ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་འདོད།
གཉིས་པ་ནི། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད། དེས་ན་འཁོར་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་བཞིན་དུ་འདོད་དགོས་སོ། །འཕགས་སེང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཕལ་ཆེར་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སྐུ་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་དེ། ལོངས་སྐུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་
སེམས་ལ་ས་བཅུ་ག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཐབས་ཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི། ཞེས་པ་དང་། རྒྱན་སྣང་
ལས། བྱང་ཆེན་ས་བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་དང་། དག་ལྡན་ལས། བྱང་སེམས་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་དང་། གྲགས་ཆར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཤིང་། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ལོངས་སྐུ་དེ་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་
དཔག་མེད་ལས། །བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་
ཀྱིས། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐུ་གཟིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་
གཉིས་ལས་ནི་བྱང་ཆེན་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས། ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་ཡང་། ལོངས་སྐུ་དེ་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་

འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྲུལ་སྐུ་ལ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། དྲོད་ཡན་ཆད་ནས་ནམ་འདོད་

350

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་མཐོང་ཞིང་། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་དུས་ཕལ་ཆེར་མཐོང་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་ལྟར་མཐོང་དཀའ་ཐུབ་པ་ཡང་དག་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་མ་
ཞུགས་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གང་དག་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་
སོགས་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་སྐུ་ཇི་ལྟ་བུས་འདུལ་བའི་གང་ལ་
གང་འདུལ་གྱི་སྐུར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་

གྱུར་ནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུལ་བའི་དུས་ལ་མ་བབ་ན་མི་སྣང་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ཡི་སྣོད་ཆག་ན། །ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་མི་སྣང་བ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ངན་པ་ལ། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་པ་དང་། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་ཐ་མ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་པོ་དེའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་བརྙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་གཟུགས་བརྙན་གནས་པ་བཞིན། །དང་པོ་ལ་ནི་ཐ་མ་གནས། །ཞེས་པ་དང་། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐུ་དང་ནི། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྐུ་གསུམ་དག་གིས་རང་བཞིན་ཀྱི། །དོན་འདི་རྟེན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་བརྙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ཡོན་

351

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས། མཁའ་ལ་རླུང་རྟེན་དེ་ལ་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་རྟེན། །དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་རྟེན་དེ་ལ་འགྲོ་བ་རྟེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་
མཐུ་ལས་སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཤེས་བྱ་ལ་བློ་མ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན། དེ་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི། སངས་

རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གཏན་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །ཞེ་ན་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་

352

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ངང་ནས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་གཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གིས་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་

བསྡུས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ།

བསོད་ནམས་ཀྱི་རིགས་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གང་ཟག་སུ་གང་གི་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ས་བཅུའི་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱིན་

སོགས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཆ་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆད་རིག་པ་འབྱུང་གི །ཤི་ནས་རིག་པ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པའི་ལུགས་དེ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་བློ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཀག་གོ །གལ་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། གང་ཟག་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་

353

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་། སྤོང་བའི་སེམས་པ་སོགས་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཡང་ཚེ་རིང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དང་། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
མེད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་བློ་ཟད་ཆོས་ཟད་དུ་སོང་བར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་པོ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། །ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་སྟེ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངག་སྨྲ་བ་དེ་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུང་བ་པོ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རགས་བསགས་པའི་ལུས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་

354

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ན་བེམ་པོ་ཡིན་མི་དགོས་སྙམ་མོ། །
དགུ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་དོན་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར། དེ་ཡང་མདོར་བསྡུ་ན། དོན་རྣམ་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དོན་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་
མཚམས་སྦྱར་ནས། དག་ཐོབ་བྲལ་བ་རང་གཞན་དོན། །དེ་རྟེན་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ནི། །ཇི་སྲིད་དུས་དང་ཇི་ལྟ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། འདི་ལྟ་སྟེ། ངོ་བོའི་དོན་དང་། རྒྱུའི་དོན་དང་། འབྲས་བུའི་དོན་དང་།
ལས་ཀྱི་དོན་དང་། ལྡན་པའི་དོན་དང་། འཇུག་པའི་དོན་དང་། རྟག་པའི་དོན་དང་།
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ངོ་བོ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང་། །ལས་དང་ལྡན་ལ་འཇུག་པ་དང་། །དེ་རྟག་བསམ་མི་ཁྱབ་ཉིད་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་ས་ནི་མཉམ་པར་བཞག །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ཀྱང་། འདིར་ཧ་ཅང་མང་བར་འགྱུར་བས་རྒྱས་
པར་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཅུ་པ་རྩོད་སྤོང་ནི། ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན།

མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

355

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འཁོར་གསུམ། ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐུ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། འོ་ན། ལོངས་སྐུའི་དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་ནག་དེ། ནག་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དེ་དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ནག་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ནག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནག་པོས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་པགས་པ་གསེར་མདོག་དེ་སེར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམར་པོ་དང་ནག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། རྒྱལ་བ་སྨན་བླ་ལ་པགས་པ་གསེར་མདོག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། བ་གླང་ཁྲ་བོ་ཁྲ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

འདོད་ན། གང་ཟག་དང་ཁ་དོག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཁམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མ་དག་པའི་ལུས་རྟེན་ལ་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། མ་དག་པའི་

356

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇིག་རྟེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་དེ་ཁམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཁམས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ཡིན་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་
ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ཡིན་ན། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་
གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གསར་དུ་

འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དེ་ལ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། མདོ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་
ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་དེར་འཚང་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་ལས། གཙང་མའི་གནས་ནི་སྤངས་པ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པར་
ཐལ། གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་དེ་གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག །གནས་གཙང་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

357

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལོངས་སྐུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ཐལ། དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་ལ་སླར་ལྡང་མི་སྲིད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལྡང་མི་སྲིད་པ་ནི་གང་ཞིག །དེས་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལྡང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞིག །རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སླར་ལྡང་མི་སྲིད་པས་ཁྱབ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས།
འཐད་པར་དཀའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་སྐུ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་དང་པོར་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་རྗེས་ལོངས་སྐུ། དེ་རྗེས་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། སོགས་སྒྲས་ཆོས་སྐུས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་

358

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡུད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ལོངས་སྐུས་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་རང་འབྲས་ལོངས་སྐུའི་སྣང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། ལོངས་སྐུས་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ངོར་རང་འབྲས་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བ་སྐྱེད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་གཟུགས་སྐུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་ནས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པ་དང་།
ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དུས་མཉམ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པ་དང་། གཟུགས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་
ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

359

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་

གྲུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མེད་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ལོངས་སྐུ་
དང་སྤྲུལ་སྐུ་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་
ན་རེ། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་
བའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་ཤིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ།
བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན། ལོངས་སྐུ་དེ་ཡང་དེ་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན། རང་ཉིད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་
པས་ཁྱབ་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་དབུ་མ་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་གཞིར་ཞོག །སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་
གཞི་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་དང་། ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་སོགས་དེ་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་དེ་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་བར། །བསམ་གཏན་མཐའ་སྟན་གཅིག་ལ་ཀུན། །དེ་

360

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡི་སྔོན་དུ་ཐར་ཆ་མཐུན། །ཞེས་པ་དང་། སྐྱེ་མཐའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཡང་ང་མི་འཆི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་
ཀྱིས་འབྲེལ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བ་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱས་བའི་ཚེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་སྤྲུལ་པ་ཁམས་འོག་མའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྤྲུལ་པ་ཁམས་འོག་མའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་སྤྲུལ་པ་ཁམས་འོག་མའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་བོ་ང་ལས་ནུས་སོགས་སངས་རྒྱས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཅིག །འདོད་པའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཕར་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་སྐད་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བ་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། དེའི་སྤྲུལ་པ་འདོད་ཁམས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་

གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་བརྒྱད་པར་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་དེ་བཤད་བྱ་རགས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ། ལོངས་སྐུ་རྣམས་

361

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཉི་སྣང་ལས། ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ལོངས་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཉི་སྣང་གི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་གཞུང་

དོན་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཞེས་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དེ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལུགས་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག །སྦྱོར་
བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག །འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། སྦྱོར་བཞིའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་ན། སྦྱོར་བཞིའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་རྣམ་
མཁྱེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུ་བཞུགས་པའི་འོག་མིན། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ལ་མི་བྱེད་ཟེར་ན། འོ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་

362

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རེ། ལོངས་སྐུ་དེ། གཟུགས་ཁམས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་གནས་འོག་མིན་དེ་
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་
ཁམས་ན་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེའི་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་ཞིམ་པོར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པའང་རོ་མཆོག་སྣང་། །ཞེས་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལས། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཁ་ཟས་ཕལ་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ན་དེ་ཡང་དེ་ལ་རོ་བརྒྱར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ན་དྲི་རོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
ཁམས་ཀྱི་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དྲི་དང་རོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་དེ། དེ་ན་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། གཟུགས་ཁམས་ན་མི་དགེ་བ་མེད་པར་ཐལ། མཛོད་ལས། དེ་ལས་འགྱོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་
ཁམས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། ལུང་སྔ་མ་
ཡང་དེ་དང་མཚུངས་སོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ན་མི་དགེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཁམས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་ན་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་
བར་སྲིད་པ་དེ་གཟུགས་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། དེ་འདྲ་བ་དེ་དྲི་ཟ་

363

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བར་སྲིད་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

སྟེ། མི་ལྡོག་དེ་ནི་དྲི་ཟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་
མཚམས་ལ། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ། ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པར་འཇོག་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་བདེན་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སློབ་ལམ་ན་བློ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་
དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སློབ་ལམ་ན་གང་ཟག་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཟེར་ན། རེ་ཤིག་མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེས། ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པར་འཇོག་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་

364

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་གཟིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཕུང་སོགས་གཟིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་

གཟིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡུད་པ་ལས། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁོ་ན་རེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་
ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་
མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཁོ་ན་རེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

365

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེས། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དོན་སྔར་དང་འདྲ། ཁོ་ན་རེ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པར་ཐལ། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་
གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
གཞན་ཡང་། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་བའི་གཟིགས་ངོར་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་

གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་དེ་དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པ་དེ་དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཚམས་སྦྱོར་གྱི་གཞུང་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་
སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་སྐུ་དེ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རེ་ཞིག་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཙོ་བོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་

366

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀར་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་
བ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་དེར་ཐལ། གཙོ་བོར་རང་
འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ།
གཞན་ཡང་། གཙོ་བོར་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་

མ་ཐོབ་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཙོ་བོར་ཚོགས་གཉིས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། གཙོ་བོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཙོ་བོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་བླངས་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །སློབ་ལམ་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བསྒོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སློབ་ལམ་ན་
རྣམ་མཁྱེན་སྒོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་མ་ཞུགས་ན་ལམ་སྒོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ལམ་མ་ཞུགས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སྒོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་

367

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཁྱེན་སྒོམ་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། བློ་
སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱོར་
བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
གཉིས་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ།

བྱེད་པ་པོ་སྐུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་།
བྱ་བ་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ།
ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།
འོ་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་སྙམ་ན། ཉེ་འཕྲོས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་
བའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ལས་འཕྲོས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འཕྲོས་ན། གཞུང་འདིས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་སུ་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྐུ་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་

368

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་པའི་
བར་གྱི་གཞུང་འདི་བྱུང་།
འོ་ན། གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་སྐུ་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་
པོར་འཆད་པར་བྱེད། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་སྟེང་གི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆ་རྣམས་གོང་དུ་ངོ་བོར་ཉིད་སྐུར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འཆད་པར་བྱེད། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ལོངས་སྐུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། མཚན་
དཔེའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཆ་ནས་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་
གསུམ་པར་འཆད་པར་བྱེད། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བཞི་པར་འཆད་པར་བྱེད།
འོ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་དང་པོར་འཆད་པའི་སྒོ་ནས། སྐུ་བཞིའི་རིམ་པ་འདི་

369

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལྟར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལྷག་མ་
གསུམ་གྱི་རྟེན་དང་། དེ་གསུམ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་
པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡང་ཡོད། དེར་མ་ཟད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་དེ་མ་ཐོབ་པར་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་དེ་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས། དང་པོར་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་དང་པོར་འཆད་པར་བྱེད། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་ནས། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་སྒྲུབ་ཀྱང་དགོས་པས། དེའི་རྗེས་སུ་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་འཆད་པར་བྱེད། དེ་ཡང་འོག་མིན་དུ་དང་པོར་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་ནས། དེས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འདོད་ཁམས་སོགས་སུ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་སོགས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དང་པོར་ལོངས་སྐུ་བཤད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་སྤྲུལ་སྐུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་དང་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་པའི་
ལུགས་བཤད་པ་དང་། རྒྱན་སྣང་དང་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡུམ་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྨི་ལམ་མི་དམིགས་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་སྦྱོར་

370

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། དེས་དེ་སྒོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་དེ་འཆད་པ་ལ། རབ་འབྱོར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་མདོ་རྣམས་གསུངས། དེ་ཡང་རབ་འབྱོར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གང་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་
ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་

གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་

སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ། འདི་དག་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུམ་
འདི་ལ་བསླབས་ཤིང་། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་བླ་ན་མེད་པར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཐེག་

371

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པ་མཆོག་ལ་སྤྱོད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དང་། ཚིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན། རབ་འབྱོར། གཞན་ཡང་ཡུམ་འདི་ལ་བསླབས་པ་དང་། ཆོས་དེ་དག་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ནས། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྟེ། བྱང་ཆེན་འདི་ལྟར་ཡུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འོག་ནས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་

མདོ་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་སྐུ་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་འདོད། གཉིས་པ་རྒྱན་སྣང་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ལུགས་ནི། རབ་འབྱོར། གཞན་ཡང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུམ་འདི་ལ་བསླབས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལོངས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུམ་འདིར་སློབ་པ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད། འོག་ནས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཕྲིན་
ལས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུལ་སྐུ་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པར་མི་
འདོད་པར་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པར་འདོད། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེ་དག་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། ཉི་སྣང་ཉི་ཁྲི་

372

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་འགྲེལ། ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་སོགས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་དང་། རྒྱན་སྣང་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་བཞེད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ལོངས་སྐུའི་མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད་ཅེས་པའི་བར་གསུངས། མདོ་ཚན་བཞི་པ་དང་། འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་གྱི། ཕྲིན་ལས་
ཀྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི་མདོ་ཚན་དང་པོའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། མདོ་ཚན་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། མདོ་ཚན་གསུམ་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། །སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས། མདོ་ཚན་བཞི་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། འོག་ནས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འཆད་
པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་སྐབས་འདིར། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་

373

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས། རབ་འབྱོར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ། ཞེས་སོགས་མདོ་ཚན་དང་པོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩ་བའི་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་བའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་མདོ་དེའི་
དོན་དུ་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་བྱུང་། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ཞེས་པས་ཁྱད་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་བསྟན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་གྱུར། ཞེས་པས་འདིའི་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །ཞེས་པས་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པས་དེའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན།
གཉིས་པ་ནི་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཞེས་སོགས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་
པ་ལ། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་
པར་བྱེད་པ་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི། ཞེས་པ་ནས། ལྟ་བུས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། བརྒལ་
ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
འོ་ན། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁྱད་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། ངོ་བོ་

374

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉིད་སྐུ་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་གྱུར་ཞེས་པ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་
པ་ཞེས་པ་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །ཞེས་པ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་འཆད་པ་ལ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་དག་ཅིང་། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་པ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རང་བཞིན་དབེན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་སྒྲ་དོན་དེ་འཆད་པ་ལ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དེ་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ཅེ་ན། འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ཅེས་འཆད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་ཀྱི་ཞེས་གསུངས། ཐོབ་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ། བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། དེ་ཉིད་བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། སྐུ་
ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱིའི་

དོན། གཞུང་གི་དོན། མཐའ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ངེས་ཚིག །ས་མཚམས། ཁྱད་ཆོས། རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་དྲུག །དང་པོ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་

མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་རྣམ་

375

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་
གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་པའི་སྐུ་ཡིན་པས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མ་བཅོས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད། ལྔ་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན། ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཚན་ཉིད་ལྔ། །མདོར་ན་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ནི། །ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་འདུས་མ་བྱས་པ། སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྙོམས་
འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བ། རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་ཀྱང་། སྒྲོ་འདོགས་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་

ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། །མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤངས། །ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྙོམས་འཇུག་གི །སྒྲིབ་གསུམ་ལས་

ནི་ངེས་གྲོལ་ཏེ། །དྲི་མེད་རྣམ་པར་རྟོག་མེད་དང་། །རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་

376

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཕྱིར། །ཆོས་དབྱིངས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །དག་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན།
གྲངས་ཀྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། ཉམས་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། དག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་བཟུང་དུ་མེད་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་།
གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུས་བགྲང་དུ་མེད་པས་གྲངས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།

རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་རྐྱེན་གྱི་མུ་བཞིར་བསམ་དུ་མེད་པས་རྟོག་གེའི་ཡུལ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞལ་མེད་གྲངས་མེད་བསམ་མེད་པ། །མཉམ་མེད་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི། །ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལྡན་ཏེ། །རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར་དང་གྲངས་མེད་ཕྱིར། །རྟོག་
གེའི་ཡུལ་ནི་མིན་ཕྱིར་དང་། །འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །གཞལ་

མེད་ལ་སོགས་གོ་རིམས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཆོས་དབྱིངས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞིའི་དབྱིངས་དེ་དོན་དམ་བདེན་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་

377

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རེས་འགའ་བ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། བུམ་པ་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། བུམ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ན། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་ནོ། །
གཞན་ཡང་། སྔ་དྲོ་ཁང་པ་གསར་དུ་ཞིག་པ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། མེད་ན་སྔ་དྲོ་གསར་དུ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མེད་པར་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཕྱི་དྲོ་
གསར་དུ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ་ཡང་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཕྱི་དྲོ་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། མེད་ན་ཕྱི་དྲོ་གསར་དུ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ། རེས་འགའ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྔ་དྲོའི་དུས་ན་མེད་པར་ཕྱི་དྲོའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁ་ཅིགངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། འཇུག་འགྲེལ་དུ་

378

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོ་དྲངས་པ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་བརྗོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་བཞིན་
གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་མཆིས་པར་
བརྗོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་

ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་

གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་འབའ་ཞིག་ཅེས་
སངས་རྒྱས་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་འཕྲེང་ལས། འབའ་ཞིག་ནི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའོ། །ཡོན་ཏན་ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་དང་མཚན་ཉིད་གསུམ་པས་ནི་འདིས་སློབ་ལམ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ལ་ཡོད་པ་འདི་བཀག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཐར་

379

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་ལུས་ཡིན་
ཕྱིར། །དཔག་ཡས་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཕྱིར། །རིག་པའི་རྗེས་འབྲང་ངོ་བོའི་
ཕྱིར། །སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐུར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རྩ་
བར་མ་ཁྱབ། ལུང་དེས། རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
འབའ་ཞིག་བག་ཆགས་བཅས་སྤངས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་ལུང་
དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་
སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀ་ལས། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་

380

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་པ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན། མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་སླ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་བདེན་པར་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་

བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་རྟེན་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞིག །གནས་འགྱུར་བ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་

381

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ལྡན་

པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། བདེན་པས་སྟོང་བའི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་

མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་
བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནམ། བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ།

ཁོ་ན་རེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །ཐོབ་གྱུར་ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས།
ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་དོན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཟག་མེད་ཡེ་
ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། གཞུང་འདི་དང་། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གཉིས་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

382

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་
མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ། ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་འགྲུབ་པའོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་ལྟ་བུས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན། ཟེར་ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། བུམ་པ་བདེན་མེད་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་

383

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཁྱོད་འགོག་བདེན་དང་གཅིག་གང་ཞིག །ཅེས་སོགས་ཞིབ་ཆ་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག །བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན།
བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་འཕེན་པ་ལ། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞིག །དེ་སྤང་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་

མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དེ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་རྒྱུད་ལ་གློ་བུར་
གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་གློ་བུར་གྱི་

དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་
སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བས་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་
མཐར་བྱས་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་
མ་བྲལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་རང་ཉིད་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་མ་བྲལ་བའི་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

384

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་དེ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། དེ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།

དེར་ཐལ། སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། བུམ་པ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་མཐར་ཐུག །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཆོས་དབྱིངས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

གསལ་ཁས། ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རེ་ཞིག་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན།

385

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁ་ཅིག །སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་སྐུ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་
ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ལས་འཕྲོས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཕྲོས་ན། འདིའི་སྐབས་སུ་སྐུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།
ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནམ། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དེས་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ། ལུང་གིས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

386

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྷའི་ལུགས་ལས། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་གྱི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་
ཕྱིར་དབེན་པ་དབེན་གྱུར་ལ། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་

དབེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དབེན་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དེ་དང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ལོངས་སྐུ་བྱང་སེམས་འཕགས་
པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སོ་སྐྱེ་ལས་
དག་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་

དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དེ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མིན་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པ་ལ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད་པ་ལ། གང་
ཕྱིར་དབེན་པ་ཞེས་སོགས་བྱུང་། རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ལ་དེ་

387

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་བྱུང་།
རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་ཐལ། འཕགས་པ་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།

དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་དེ་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ་དབྱེར་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་གང་རུང་ལ་མ་ཁྱབ་

བོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

388

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོངས་སྐུའི་མངོན་
སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ལོངས་སྐུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་གསུམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དང་། ལོངས་སྐུ་དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་བློའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་

389

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཏེ། དེའི་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུ་དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་བློའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་བློ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་རྟོག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་ལོངས་སྐུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་གཞལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་དངོས་གཞལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་དངོས་གཞལ་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དངོས་གཞལ་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ།
བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སློབ་
དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་སྐབས་འདིར། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་
པ་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། རབ་འབྱོར་གྱིས་

གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན།

390

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདི་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
དེའི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ། ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པ་དགག་པ། ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང་།
དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ། གཞུང་རྩ་བའི་བསྟན་ཚུལ། འགྲེལ་པས་འཆད་ཚུལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
མཐར་ཐུག་དང་། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དང་གཉིས། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལྔ། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཟག་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིགདེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་དང་ཞེ་དྲུག་རྣམས་སུ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་དབང་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་དབང་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཅེས་པའི་བར་བྱུང་། མཚན་ཉིད་དབང་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བྱང་སེམས་དང་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། །དབང་བཅུ་དང་ནི་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། མཚན་

391

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཉིད་དབང་བཙན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་སྡེ་ཚན་དེ་འཆད་པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་དང་། །ཞེས་པ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་བྱུང་།
འོ་ན། སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ལམ་གྱི་དབང་

དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཚན་བདུན། ལམ་གྱི་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཚན་བཅུ་
གསུམ། དེ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཚན་གཅིག་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞག་སྟེ། ལམ་གྱི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། ལམ་གྱི་ཁྱད་
པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚད་མེད་བཞི། མངོན་ཤེས་དྲུགམཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། ཟད་པར་བཅུ། ཟིལ་གནོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་བཞག་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞག་སྟེ། རྣམ་བྱང་གི་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། དེ་ལས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཆ་ནས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་བཞག་ཅིང་། རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། དབང་པོ་ལྔ་དང་སྟོབས་ལྔ་བཞག་ཅིང་། རྣམ་བྱང་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་

བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཚན་དྲུག་
བཞག་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་། གཞན་དོན་གྱིས་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚད་མེད་བཞི།
མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་སྡེ་ཚན་གཉིས་བཞག །རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་ཕྱི་མ་བཞི་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྙོམས་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་

392

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དག་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་ཐར་བརྒྱད། རྣམ་ཐར་གྱི་

དམིགས་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཟིལ་གནོན་བརྒྱད། ཟིལ་གནོན་གྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཟད་པར་བཅུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།
ལམ་གྱི་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་བཅུ་གསུམ་བཞག་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་དོན་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཚན་བདུན། གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་དྲུག་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་ལྔ། རང་དོན་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་གཉིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྔ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས། ཡུལ་ཤེས་བྱ་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁྱེན་པའི་ཆ་ནས་
སྟོབས་བཅུ་དང་། ཡོན་ཏན་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཆ་ནས། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཉིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རང་དོན་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་
ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་གསུམ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་ལ་གཞན་གྱིས་བརྫིར་མི་ནུས་པའི་ཆ་ནས། མི་འཇིགས་པ་བཞི། རང་གི་འབྲས་
བུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས། དབང་བཅུ་དང་། དག་པ་བཞིའི་སྡེ་ཚན་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྡེ་ཚན་གཉིས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བག་ཆགས་

393

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་
པ་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཚན་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དྲུག་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དུས་ལས་འདས་པའི་
བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཞན་དོན་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་
མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་མི་འབྱུང་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཚན་བཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལམ་དང་

འབྲས་བུ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཚན་བཞག་པ་ཡིན་
ཏེ། ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་བཞག །ལམ་གྱི་འབྲས་

བུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རྣམ་མཁྱེན་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་མཚམས་སྦྱར་གྱི་

སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་ཞེས་སོགས་གསུངས། ཚིག་དོན་
གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ནས། སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་
པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཁ་ཅིག་གི་འོ་ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་
ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་ཞེས་པ་ནས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། དགོས་པ་ཉེ་

394

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནས། མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་པའི་བར་བྱུང་།
གསུམ་པ་ལ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན། མཐའ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། གནས་འགྱུར་རྒྱས་པར་བཤད་པ། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་མཁྱེན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

ཤེས་རྣམ་རྣམས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཇི་
ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ཡེ་ཤེས་ལྔ། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཟག་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག །རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། མཐའ་དང་སྒྲས་བསྟན་པའི་མཁྱེན་པ་གཉིས་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་དང་ཞེ་དྲུག་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡོད་དེ།
འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། ཤིན་ཏུ་འདུས་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ནི། རྣམ་པ་ལྔས་བསྡུས་ཏེ་ལྔ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་

པ་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱ་བ་ནན་ཏན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་གཞི་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་
ཕྱི་མ་བཞི་བོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་གཞི་དང་། ཉོན་ཡིད་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་

395

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་། དབང་ཤེས་རྣམས་གནས་འགྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མ་གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་གསུངས། དེ་ཡང་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཡུལ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་། ཇི་སྙེད་པ་ལ་མ་རྨོངས་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྟག་ཏུ་ཡུལ་རེ་རེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། །ཡོངས་སུ་མ་ཆད་རྟག་ཏུ་ལྡན། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་རྨོངས་ལ། །རྟག་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་
གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས། ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཡོ་བ། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། །མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་
པས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་དང་འདྲ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་འབྱོར་པ་ཐམས་

396

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལོངས་སྐུར་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་ལོངས་སྐུའི་གདགས་གཞི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ལས། དེས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཏེ་རྣམ་
པ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་འདྲ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་དྲི་མ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཉམ་ཉིད་
ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་ཞུགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། དུས་རྣམ་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཅིང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐུའི་སྣང་བ་སྟོན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ལ། །བསྒོམ་པ་དག་པ་ལ་འདོད་དོ། །མི་གནས་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །དུས་རྣམ་ཀུན་ཏུ་བྱམས་པ་དང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་དང་ལྡན། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་བཞིན། །སངས་རྒྱས་སྐུ་ནི་ངེས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བཞེད་པ་ཙམ་

397

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
གྱིས་མཁྱེན་པ་འཇུག་པས་རྟག་ཏུ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་འབྱོར་པ་ཐམས་
ཅད་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་དད་པར་བྱས་ནས། དེ་རྗེས་ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ཀྱི། །གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་
ནི། །འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་མཛད་པ། །ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ཡི། །ཆོས་ཆེན་ཆར་ནི་རབ་ཏུ་འབེབས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྐུ་སྣ་ཚོགས་པ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གདུལ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྤྲུལ་པའི་སྣོད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཀུན་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཤིང་། །དཔག་མེད་བསམ་ཡས་སྤྲུལ་པ་ཡི། །སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡོད་དེ། སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་
ཆེར་བྱས། དེའི་དོན་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འཐོབ། བདག་གཞན་ཆགས་སྡང་ཉེ་རིང་མེད་པར་བསྒོམས་པས་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐོབ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་དོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་ཞིང་

398

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་དཔེ་མཁྱུད་མ་བྱས་པར་བསྟན་པས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐོབ། གཞན་གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་དོན་བྱས་པས། བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་མཉམ་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཆོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང་། །བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་ཡང་དག་
འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ས་མཚམས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད། བཞི་པ། གཞན་འགྱུར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དབང་པོ་ལྔ་རྣམས་གཞན་གྱུར་ན། །དོན་ཀུན་འཇུག་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཡིད་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་པས་ན། །འབྱོར་དང་མཐུན་སྤྱོད་མི་རྟོག་པའི། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མེད་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །དོན་བཅས་འཛིན་པ་གཞན་གྱུར་ན། །ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དག །བསྟེན་ཕྱིར་ཞིང་ནི་དག་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །རྣམ་རྟོག་
གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །དུས་རྣམས་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་། །ལས་རྣམས་ཀུན་ལ་ཐོབ་མེད་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །བརྟེན་ནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ན། །སངས་རྒྱས་དྲི་མེད་གནས་ལ་ནི། །མི་གནས་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །འཁྲིག་པ་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། །མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གཞན་གྱུར་ན། །བསམ་པའི་དོན་ནི་འབྱོར་པ་དང་། །འགྲོ་གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ། །འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །དེ་

399

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལྟར་སངས་རྒྱས་དྲི་མེད་པའི། །གནས་ནི་གཞན་གྱུར་དཔག་མེད་ལ། །བསམ་ཡས་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ཡི། །འབྱོར་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དོན་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་དང་ལྔ་པོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་བཅུ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་པའི་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་ལྔ་པོ་ཟག་བཅས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་གི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ནི། སྣ་མཆན་ལས། མིག་དབང་སོགས་ལ་ཕྱོགས་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་ལ། དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་བཅུ་བཅུར་ཕྱེ་ནས། མིག་གིས་ཤར་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བར་བཞག་ལ། སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་དང་། ཕྱོགས་ལྷག་མ་དགུ་ལ་ཡང་བཞི་བཞི་སྟེ་བཞི་བཅུ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ལྔ་ལ་ཡང་བཅུ་བཅུར་ཕྱེ་ནས་བཞི་བཅུ་བཞི་བཅུར་ཕྱེ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཞི་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་བསྡོམས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་སྟེ། རྣ་བ་སྣ་ལྕེ་ལུས་ལ་ཡང་རང་རང་གི་ཡོན་ཏན་བོར་བས། དེ་བཞིན་དུ་བརྩིས་པས་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་ལ་ཤར་སོགས་དྲུག་ཕྱེ་ནས། །མིག་དབང་སོགས་ལ་བཅུར་ཕྱེ་བས། །ཕྱོགས་བཅུར་དོན་འཇུག་རང་མ་རྟོགས། །ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གླང་ཐང་པ་སོགས་མཚན་སོ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་ལ་འདོད། འགའ་ཞིག་ས་དང་པོར་འཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་འདོད། འོན་ཀྱང་སྣ་མཆན་གྱི་

བཤད་པ་མདོ་དང་ཅུང་ཟད་མཐུན་པར་སྣང་ངོ༌། །
སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ལྔ་པོའི་འབྱོར་པ་དང་འཐུན་པར་

400

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དག་ཐོབ་པའི་བཅུད་དག་པ་དང་། སྣོད་ཀྱི་

ཞིང་དག་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། དོན་ལྔ་དང་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དུས་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྲིན་ལས་རྣམས་ཀུན་

ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་དུས་གཞན་དུ་གྱུར་པས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱེས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་གནས་ལ་གནས་ཞིང་། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་
གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟི་འོད་ཀྱིས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། མཐོང་བའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། འཁྲིག་

པའི་འདོད་ཆགས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཐོབ་པས་བསམ་པའི་དོན་འབྱོར་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། གཟུགས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ། རི་བོ་ཆེ་སོགས་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་འབྱོར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ན་རྫོགས་

401

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་འབྱོར་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཐོབ་པར་འདོད་དེ། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་

ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་བྱས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་དབྱེ་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་བཞི་ནི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཙཎྜ་གོ་མིས་ཀྱང་། གང་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གྱུར་པ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་

ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགའ་ཞིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས།
ཕྱི་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཆོས་ཅན།

402

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྱུར་བར་ཐལ། ཟག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་

ངོ་བོ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ན། ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པར་
འཇོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་རྡུལ་མེད་ཀྱང་། གློ་བུར་གྱི་

ཁུག་རྣ་སོགས་དང་བྲལ་བ་དང་། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མེད་ཀྱང་། གློ་བུར་
གྱི་གཡའ་དང་། ཆུའི་རང་བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མེད་ཀྱང་། གློ་བུར་གྱི་རྙོག་པ་དང་བྲལ་བ་
བཞིན་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་དུ་བསྡུ་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་ཆོས་ཅན། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་སྔར་བཞིན། ཉི་སྣང་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཉེར་
གཅིག་གི་སྟེང་གི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་
ཡིན་ཏེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
གསུམ་པ་མཐའ་བཅད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཟག་བཅས་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་

པའི་རིག་པ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ཁ་ཅིག །བདེན་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་རིག་པ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་རྣམས་ལ། སྐྱོན་རྗོད་འཕེན་པ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་

403

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་ཕྱིར་ལྟས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་
སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་དགོས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ནའང་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཡིད་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་འདྲའི་ཡིད་དབང་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག །གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་

404

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོས་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་གི་རང་རིག་ཡིན་ན་ཁ་ཕྱིར་ལྟས་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རང་རིག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། དེས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་

ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཟག་བཅས་གནས་གྱུར་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་དེ་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་གྱུར་ཟིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་བཅས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཟག་བཅས་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་
འགྱུར་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐར་གྱིས་ནི། །སྙོམས་

405

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ལ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྙོམས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་གྱིས་ནི། །སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འདིའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པ་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་སྙོམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འགོག་སྙོམས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་སྙོམས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་རགས་པ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དེ་རགས་པ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པ་དེའི་དོན་ནོ། །ཟད་པར་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ལ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་

406

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སེམས་རྟེན། སྦྱངས་ཚུལ། མཚན་མ། དེ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། བྱེད་ལས། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ངེས་ཚིག་བཤད་
པ་དང་དགུ།

དང་པོ་ནི། རང་གི་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས། རང་གི་དམིགས་པ་ས་སོགས་བཅུ་པོ་གང་རུང་གི་རང་ཡུལ་ལ་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་དམིགས་པ་དེ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན།
གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཟད་པར་སའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི། ཟད་པར་སྔོན་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བརྟེན་པ་བཞི། ཟད་པར་ནམ་མཁའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཟད་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཛོད་ལས། ཟད་པར་བཅུའོ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །བསམ་གཏན་མཐའ་ན་སྤྱོད་ཡུལ་ནི། །འདོད་པའོ་གཉིས་ནི་གཟུགས་མེད་དག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པ་གོང་མ་ཡང་འདོད་དགོས་ལ། སྙིང་པོ་རྒྱན་དུའང་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། ཉི་སྣང་ལས་ནི། ཟད་པར་བཅུ་ག་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་ག་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་པར་བཤད་དོ། །
བཞི་པ། སྔར་སྦྱངས་པ་བྱེད་མྱོང་བ་དང་། མ་མྱོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ།

407

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སྔར་སྦྱངས་པ་བྱེད་མྱོང་བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་རྟེན་མཐོང་བ་ཙམ་ལས། དེ་དང་དེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། སྔོན་ཁ་དོག་ལེགས་མཐོང་གིས། ཨུད་པ་ལ་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མོད་ལ་ཟད་པར་སྔོན་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྔར་སྦྱངས་པ་བྱེད་མ་མྱོང་བ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ས་སྣུམ་ཞིང་འཁོད་སྙོམས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ། ཆུའི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་ལྷུང་བཟེད་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་དྲི་མ་མེད་པར་ཆུ་དྭངས་ཤིང་བསིལ་བ་བླུགས་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། མེའི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ། ཤིང་དྲུང་ངམ་མགྲོན་ཁང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་སྣུམ་ཞིང་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཤིང་དུམ་བུར་གཏུབས་ནས་སྤུངས་ཏེ། མཐའ་རྩིག་པས་བསྐོར་བ་ལ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བྱས་པར་མེ་སྤར་ནས། འོག་ཏུ་བུད་ཤིང་སྟེང་དུ་བུ་
ག་བར་དུ་མེ་འབར་བ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། རླུང་གི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་རྩིག་པའི་ངོས་ཀྱི་བུ་ག་ལས་རླུང་བྱུང་བ་རང་གི་ལུས་ལ་རེག་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། སྔོན་པོའི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་རས་སྔོན་པོ་རྔ་བོ་ཆེའི་མཐིལ་ལྟར་གྱིས་

སྦྱངས་པ་ལ། མིག་སྨན་སྔོན་པོ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བའི་ཚོན་གྱིས་འཕོ་བ་དང་། མི་འཕོ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱས་ནས་དེའི་མཐའ་ཁ་དོག་མི་མཐུན་པས་བཅད་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་ལ་དེ་བཞིན་ཏེ། སྔོན་པོའི་གནས་སུ་སེར་པོ་སོགས་བཞག་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་དང་མཐུན་པར་འདུལ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཟད་པར་གྱི་མཚན་མ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར།

408

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་ཁང་གི་རྩིག་པ་དག་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བཞི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ནམ་མཁའི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ། བུམ་ནང་དུ་མར་མེ་བཅུག་སྟེ་བུ་ག་ཧ་ཅང་མི་ཆེ་བ་གཏུམས་ཏེ། དེ་ལས་མར་མེའི་འོད་བྱུང་བ་རྩིག་པའི་ངོས་ལ་ཕོག་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་རང་གི་གནས་ཁང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་རེ་ལྡེ་ལ་སོགས་པ་ཕུབ་སྟེ། དེ་ལ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བརྟོལ་ཏེ་
དེ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་དེ་དག་གི་དམིགས་རྟེན་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ། མཚན་མ་ལ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་འཛིན་པའི་མཚན་མ་དང་། གྲུབ་པའི་
རྟགས་སྣང་བས་མཚན་མ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ས་ཚྭ་སྒོ་ཅན་དང་། གཡང་ས་ཅན་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ཏོག་གི་མཐིལ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཟད་པར་ཆུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡང་། ཆུ་ལྦུ་བ་ཅན་དང་། རྙོག་མ་ཅན་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། མེ་ཆད་ཅིང་གཡོ་བ་དང་དུ་བ་སོགས་དང་འདྲེས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཟླ་བ་དམར་པོ་ཟླུམ་པོ་དང་། གསེར་གྱི་རླུང་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། འོ་མ་སྐོལ་བ་ཕོག་མ་ཐག་པའི་རླངས་པ་ལྟར་ཆད་ཅིང་གཡོ་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ལོང་གི་མཐིལ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། སྔོན་པོ་དེ་ལ་ཡང་། ཨུཏྤ་ལའི་ལོ་མ་དང་། ཡལ་ག་སོགས་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ། ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། དེས་སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ་

409

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ནམ་མཁའ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། རྩིག་ངོས་ཀྱི་ཕུག་པ་ལྟར་བློ་སྐྱེད་ཀྱང་མི་ཕལ་བ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་
དང་། དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ། གཟུགས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལ་དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ། གཟུགས་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་འཐུག་པོས་ཁྱབ་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚེ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན། ས་ལ་སྔར་སྦྱོང་བ་བྱས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་ཡང་སྦྱོང་བའི་དམིགས་རྟེན་དང་། གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་
སོགས་པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། རང་གི་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས། སྔར་གྱི་དམིགས་རྟེན་དེ་དག་
ལ་དམིགས་ཏེ། ཁ་དོག་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྤངས་ཏེ། ས་ས་ཆུ་ཆུ་ཞེས་སོ་སོའི་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པས་ནམ་ཞིག་ན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་རང་ཡུལ་མ་ལུས་པར་སྤྲོ་ནུས་ཤིང་སླར་སྡུད་ནུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ས་ཚྭ་སྒོ་ཅན་ལ་སོགས་སྣང་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
བདུན་པ་བྱེད་ལས་ནི། ཟད་པར་བཅུ་པོ་དེའི་བྱེད་ལས་སོ་སོར་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དང་པོ་ས་ཆུ་དང་བར་སྣང་སོགས་སུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་ཏེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོ་གྱུར་པ་དང་། མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་

410

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་ཆུ་ལ་སར་སྤྲུལ་ནས་རྐང་པས་འགྲོ་བ་དང་། ས་ལ་བྱིའུ་

འཛུལ་བྱེད་ཅིང་སྟེང་དུ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་པས་ངན་སོང་གི་གནས་སུ་ཆུའི་ཆར་འབེབས་པ་དང་། ས་དང་རི་བོ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་སྤྲུལ་པ་དང་། གསུམ་པས། རང་གི་ལུས་ལ་དུ་བ་འཐུལ་ཞིང་མེ་འབར་བ་དང་། བདུད་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྲེག་པ་དང་། ལྷག་མེད་དུ་འདས་པ་ན་རང་གི་ཕུང་པོ་རྙིང་བ་སྲེག་པ་དང་། བཞི་པས་ནམ་མཁའ་
ལ་རླུང་ལྟར་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱུག་པ་དང་། བདུད་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་གཞོམ་པ་དང་། ལྔ་པས། ལུས་སྔོན་པོར་སྤྲུལ་ནས་བདུད་ཀྱི་གནས་རྣམས་མུན་པར་བྱེད་པ་དང་།
དྲུག་པས། གཟུགས་སེར་པོར་སྤྲུལ་ནས་གསེར་དུ་བྱེད་པ་སོགས་དང་། བདུན་པས། གཟུགས་དམར་པོར་སྤྲུལ་པ་སོགས་དང་། བརྒྱད་པས། གཟུགས་དཀར་པོར་སྤྲུལ་ནས་རྨུགས་གཉིད་རིང་དུ་བྱེད། མུན་པ་འཇིགས་པར་བྱེད། དགུ་པས། ཐོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་འབྱེད་ཅིང་། ས་དང་རི་བོའི་ནང་དུ་ནམ་མཁའ་སྤྲུལ་ནས་སྤྱོད་ལམ་བཞི་བྱེད་པ་དང་། བཅུ་པས་རྩིག་པ་ལ་ཐལ་བྱུང་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། སྤྱིར་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ལ་ཟད་པར་སྔོན་པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་བཞི། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཟད་པར་སའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་བཞི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཟད་པར་ནམ་མཁའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཟད་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་བཞག་ནས། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་སྒྲ་དྲི་རོ་གསུམ། མིག་རྣ་བ་སྣ་ལྕེ་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་
ལ་ཟད་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟད་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཁྱབ་པར་བྱེད་

411

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྐྱེ་མཆེད་གཞན་བརྒྱད་པོ་དེས་ཁྱབ་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

གསལ་དེས་རིགས་པ་དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་བྱེད་ནུས་ལ། དབང་པོ་ལྔའི་རིགས་འདྲ་མེད། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་དྲི་རོའི་རིགས་མེད། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་
མེད་པས་ཁྱབ་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། རང་གི་སེམས་རྟེན་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་རྟེན་ས་སྣུམ་ཞིང་འཁོད་སྙོམས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་ནུས་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཟད་པར་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དམིགས་པས་ས་སོགས་མི་ཟད་པར་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཟད་པར་སྤྲོ་བས་ན་ཟད་པར་གྱི་

སྐྱེ་མཆེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་སྔར་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ། མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་
བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་ས་སོགས་བཅུ་པོ་གང་རུང་གི་ཡུལ་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བར་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དེ་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། རང་གི་སེམས་རྟེན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟད་པར་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་ག་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

412

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་
ནས་དམིགས་པ་ས་སོགས་བཅུ་པོ་གང་རུང་གི་ཡུལ་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་འདི། ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་
རྒྱུན་མེད་བྱས་པ་ལ། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲའི་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་པར་གྱི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ན། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་གཞི་ཀེང་རུས་དཀར་པོས་ཁྱབ་པར་སྤྲུལ་པའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། དེ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལ་མ་འཁྲུལ། དེ་ཀེང་རུས་ལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་

ཁྱབ་པར་སྤྲུལ་པ་དེའི་ཚེ་ན། ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་ཁྱོན་ཙམ་གྱི་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་སྤྲུལ་པའི་ཚེ་ན། དཔག་ཚད་བརྒྱའི་ཁྱོན་ཙམ་གྱི་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཀེང་རུས་ཡོད་པ་གང་

413

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཞིག །གསེར་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་གཞི་གསེར་གྱིས་ཁྱབ་པར་སྤྲུལ་བའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ། གསེར་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ན། རེ་ཤིག་མ་ཁྱབ།
ཁོ་ན་རེ། དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་ཟིལ་གནོན་བཞི་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་བཞི་ནི། ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་

རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོའོ། །ཆུང་ངུའི་གནས་སུ་ཆེན་པོ་སྦྱར་ནས། གཞན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ནི་གཉིས་པའོ། །ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་མེད་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་སྦྱར་ནས། ཆུང་ཆེ་གཉིས་རེ་རེ་བྱས་པ་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་སོ་སོར་ཞེས་པ་ཡང་དོན་དེའོ། །དེ་ལ་ཆུང་ངུ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་ལ། དེའི་བཟང་ངན་ལྷ་མིའི་གཟུགས་ལ་བྱ་ཞིང་། ཆེན་པོ་ནི་ཁང་པ་གཞལ་མེད་ཁང་རི་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེའི་ཁ་དོག་མཛེས་སྡུག་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་བྱའོ། །ཤེས་པ་ནི་ཞི་གནས་དང་མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནམ་མནོན་

414

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རུང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །ཕྱི་མ་བཞི་ནི་སྔར་ལྟར། གཟུགས་ཆེ་ཆུང་ལ་ལྟ་བ་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་མི་བྱེད་པར་
གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རེ་རེའི་མཐར་སྦྱར་བ་བཞིའོ། །ཁ་དོག་ཟིལ་གནོན་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གམ། ཡུལ་ཝ་ར་ཎ་སའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་

སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། སེར་པོ་ལ་དོང་གའི་མེ་ཏོག་དང་། དམར་པོ་ལ། བན་དྷུ་ཛི་བ་ཀའི་མེ་ཏོག་དང་། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་སངས་སྦྱར་ནས་སྔོན་པོའི་འདོན་པ་བསྒྱུར་ནས་གསུངས་སོ། །དོན་ནི་ནང་ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་མདོར་བསྟན་དང་། དེ་མན་ཆད་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ཆད་དཔེ་དང་། དེ་ཕྱིན་ཆད་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་དང་།
ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི། སྦྱར་བྱུང་གི་སྔོན་

415

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པོའོ། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྔོན་པོའི་འོད་གསལ་པོ་འབྱུང་བ་ཐུན་མོང་ངོ༌། །མེ་ཏོག་ལྷན་སྐྱེས་དང་། རས་ནི་སྦྱར་བྱུང་གི་དཔེའོ། །སྤྱིར་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་ཚུལ་ལ། ཆེ་བས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། སྔར་སྣང་བ་མི་སྣང་བར་བྱས་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ལྟ་བུའི་སུན་འབྱིན་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། རྗེ་བོས་བྲན་ལ་དབང་བྱེད་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལྟ་བུ་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པས་བསྡུས་པའི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའོ། །སྐབས་འདིའི་དངོས་
བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད། སྤྱིར་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཙམ་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་ཡོད།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་སྔར་བཞིན་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
བརྒལ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ན། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་
གཉིས། སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པ་དང་། འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་པའི་ཚིགས་བཅད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ། དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
གཞུང་དོན་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང་དེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ།

ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མདོར་བསྟན། བྱང་ཆུབ་

416

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོའི་སྟེང་གི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་བསྟན་ནས། འོ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་གང་། དེའི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ངོས་བཟུང་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པས། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་སྟེང་གི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུའམ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་བསྟན།
འོ་ན། སྐབས་འདིར། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་མི་འབྱུང་བར། ཆོས་ཉིད་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ་སྐབས་འདིར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་ཚིག་བསྡུ་བ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་སྐད་དོད། དྷརྨ་ཏ་ཀཱ་ཡ་ཞེས་པའི་ངོ་བོའི་རྐྱེན་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། དྷརྨ་ཀཱ་ཡ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། དྷརྨ་ཆོས་དང་ཏ་ཉིད་ཀཱ་ཡ་སྐུ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོའི་རྐྱེན་མི་མངོན་ཞེས་པ་ཡང་། ཏ་དེ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པས། ཏ་དེ་ལ་ངོ་བོའི་རྐྱེན་ཞེས་བྱའོ། །
དེས་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཆོས་སྐུ་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་

417

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་བསགས་པ་ལ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་དེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་ཚིག་བསྡུ་བ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་བསྟན་པའམ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་བསགས་པ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་
པས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་མ་བསྟན་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པས་ཀྱང་། དེ་མ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསགས་པ་ལ་འདོད་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཁྱོད་ལ་སྐུ་ཞེས་རྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བསགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐུའི་སྐད་དོད་བསགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་སྐུ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སྔོན་སློབ་ལམ་དུ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལ་ཉེར་བཏགས་ཞེས་པ་དང་། ཉེར་གདགས་ཞེས་པ་སྐུའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་། གདགས་པ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྐུ་བཏགས་པ་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་

418

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་། ཉི་སྣང་ལས། རྐྱེན་ཕྱིས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་

ཞེས་བྱའོ། །གཞན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ་ཞེས་བྱས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྐུའི་དོན་གྱིས་ནི་བསགས་པ་ལ་ཡང་འགྲོ་བས་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་སྐུ་ཞེས་རྗོད་པ་ནི། སྔོན་གྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཉེ་བར་གདགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། དོན་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་འགྱུར་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཉིད་ཀྱི་
རྐྱེན་ཕྱིས་པས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་དུ་ན་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བཀག་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྐུའི་དོན་བསགས་པ་ལ་ཡང་འགྲོ་བས་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་པའི་བར་བཞིན་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག །དེ་དེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་བར་

རང་འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། འོད་ཟེར་འགྱེད་པ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཟག་བཅས་རྣམས་གནས་འགྱུར་ནས་ཟག་ཟད་དུ་གྱུར་པ་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

419

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྐུར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡང་བསྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན་སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་པས། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་བསྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་
གཞི་ཆོས་ཅན་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་
སྐུ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་དགོས་ཏེ། གསུང་རབ་ལས། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་སྐབས་བརྒྱད་པ་འདིར། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐུར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གསུང་རབ་ལས་སྐུ་བཞིར་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཇི་ལྟར་བསྡུ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས། ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་

420

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི་རིགས་པ་མཚུངས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་གསུང་རབ་ལས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་འདོད་ན། རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་སྐུའི་གྲངས་ངེས་དང་གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ལ་རྩོད་དེ། སློབ་དཔོན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཏེ། བསྡུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད། འཕགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ན་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བས། སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐུ་དེ་ལ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་གྱུར་པའི་སྐུ། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད། དེས་ན་འཕགས་པའི་ལུགས་ལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་ཀྱང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་མི་བཞེད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ཙམ་ལ་རྩོད་པ་མ་

421

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་སྐུ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཡང་བཞེད་གསུམ་དུ་འདུས་པར་ཡང་བཞེད། བཞིར་འདུས་པར་ཡང་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་བཟང་པོ་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག །དེ་དེ་བཞི་རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞུང་གི་དོན་སྦྱོར་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གོང་དུ་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལས་ལོགས་སུ་འདྲེན་རིགས་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་

ལས་ལོགས་སུ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁ་ཅིག །འཕགས་སེང་གཉིས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་རྩོད་དེ། སློབ་དཔོན་
ཀྱང་འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ལ་མི་རྩོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉི་སྣང་དང་། རྒྱན་སྣང་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་པོ་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་དེ། དང་པོས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སོགས་གསུམ་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད། རྒྱན་སྣང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སོགས་བཞིར་

422

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ལ་རྩོད་དེ། དང་པོས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་བཞེད། རྒྱན་སྣང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཁ་ཅིག །དེ་མི་འཐད་དེ། གདུལ་བྱ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་རྩོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་མ་ངེས་ལ་མི་རྩོད། གསུམ་
དུ་གྲངས་ངེས་མ་ངེས་ལ་མི་རྩོད། བཞིར་གྲངས་ངེས་མ་ངེས་ལ་མི་རྩོད་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱབ། དང་པོ་དེར་ཐལ། གདུལ་བྱ་དེ་གཉིས་ཀས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་རྣམས་རང་

དོན་ཆོས་སྐུ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་དེས་ཤེས་ནུས་སོ། །
ཁ་ཅིག །ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་

རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། ལོངས་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། སྤྲུལ་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་
དུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སོང་ཟེར་ཞིང་། འཕགས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འཕགས་པས་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞན་དག་ན་རེ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག །འཕགས་པ་གཞུང་དེའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་

423

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་མདོ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་པར་འཚལ་ཞིང་། ཤེས་པར་འཚལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་

བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེས་དེ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་བཞེད་པ་བསྐྱར་ནས་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ལོག་ལྟ་མངོན་གྱུར་ཏུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་མེད་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་
རྟོགས་བདག་ཉིད་བདུན་ཡིན་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུགས་ལ། སྐབས་བརྒྱད་པའི་བསྟན་བྱའི་

424

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཕགས་སེང་གཉིས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་རྩོད་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སོགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་
པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་དུ་
གྲངས་ངེས་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དམ་བཅའ་གང་ཞིག །འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་གང་

ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་
གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེར་ཐལ། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་གྲངས་ངེས་པ་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འཕགས་སེང་གཉིས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་རྩོད་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་ཆོས་ལོངས་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་
པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་

425

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དེ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྐུ་གསུམ་དག་གི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་
གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡུམ་གྱི་བཤད་བྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང༌བའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ལན་ལ། གསེར་འཕྲེང་དུ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ལུང་དེའི་
དོན་དུ་འཆད། སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་དུ་འདུས་པ་ལུང་དེའི་དོན་དུ་འཆད། རྣམ་བཤད་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི། སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་པར་གསུངས་ལ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེངྒེ་
བཟང་པོས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་བར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྐུ་གསུམ་དུ་མ་
འདུས་པར་བཞེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཕགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་
འཛིན་པའི་བློ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དེ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་སྐུ་གསུམ་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་ཁྱོད་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཐོང་སྤངས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དེ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་

426

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་འཕགས་གང་ཞིག །དེ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་འཕགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་འདྲའི་བློ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་བློ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་འདྲའི་བློ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །རོང་
ཊཱིཀ་པ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་གྱི་སྐུ་བཞིར་མཛད་པ་ནི། མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།
འོ་ན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་སློབ་དཔོན་གྱི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྱི་
རང་གཞུང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་སློབ་དཔོན་
གྱི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། གཞན་དག་ན་རེ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་གནོད་བྱེད་

427

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡང་དག་ཏུ་འཇུག་པར་ཐལ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་གཞུང་དེའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་གང་ཞིག །དེའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་དང་པོ་ཁས། འདོད་ན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་

དག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དེ་ཆོས་
མཐུན་གྱི་རྒོལ་བས་ཚར་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ཞེས་སྨྲ་དགོས་སམ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་། སྐུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཀྱང་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ་དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། དང་པོའི་སྐབས་སུ། སློབ་དཔོན་གྱིས།

ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ། འཕགས་པ་དང་དེའི་
རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་

428

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐབས་གཞན་བདུན་ལ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་སྦྱར་བའི་ཚིག་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་བརྒྱད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པ་ནི་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་འཆད་དོ། །བསྡུ་ན། སྐབས་བརྒྱད་པར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐུ་དེ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྐབས་བརྒྱད་པས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བ་གང་ཞིག །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ན། སྐུ་དེ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་ཅིག་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་འབྱུང་ན་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་སྐུ་བཅས་དང་། །ཞེས་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར།
གཉིས་པ་ལན་ནི། གཞན་དག་ན་རེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་དོན་རྒྱན་སྣང་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ན་ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བར། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་

429

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བཅས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སྐུ་གཞན་གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྡུ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་མཚན་ཉིད་སྦྱོར་སླ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་མཛད་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་ནས་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་སྣང་ལས། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླངས་དགོས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཞེས་པའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

གཉིས་ཀ་ཁེགས། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་སྨོས་པ་དེ། ཚིག་བར་སྦྱོར་སླ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་སྐུ་དང་བཅས། །ཞེས་སྦྱར་ན་ཚིག་རྗོད་པ་མི་བདེ་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་མཛད་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་ནས་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་བདག་རྐྱེན་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རྒྱན་སྣང་ལས། གཞན་དག་ན་རེ། ཉེ་བར་བསྟན་ཟིན་པའི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་བྱས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པར་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་པའི་ཆོས་སྐུའི་སྒྲས་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་སྐུ་དང་སྐུ་བཞིའི་

430

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྐུ་ཙམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་ཀར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ན། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་སྐུ་ཞེས་འབྱུང་དགོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གོང་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་སྐུ་བཞིར་བཤད་པ་དང་
མཐུན་ཏེ། རྒྱན་འདིར་སྐུ་བཞིར་བཤད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དཔེ་ཁྱད་པར་ཅན་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཁྱད་པར། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས།

དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་པོ་ཙམ་ཞིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་རྩ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་གཞན་རྣམས་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་གཉིས་དབུས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས་ཐོག་མཐའ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་། དེ་
ལྟར་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ། ཉན་ཐོས་

431

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ཀྱི་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་གང་ཞེ་ན།
ཁ་ཅིག །དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཡོད་དགོས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ། གང་ཟག་
གཞན་གྱིས་དམིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྐྱེད་པའི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དང་ལྡན་ཞིང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་
གཞན་གྱིས་དམིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་དམིགས་ཏེ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པའི་སྒོ་ནས་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་པ་གཅིག་མེད་
པར་ཐལ་ལོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་བཅད་དེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་རྒྱུན་གཅོད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར། འོ་ན། དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་

ཁྲག་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་ལྷས་བྱིན་དེ་དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་

432

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ། གང་ཟག་
གཞན་གྱིས་དམིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མགོ་གནོན་ནུས་པ་ཙམ་དང་ལྡན་ཡང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དྲུང་ནས་འབྱིན་ནུས་པའི་ནུས་པ་དང་མི་ལྡན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེས་དེ་ལྟར་ནུས་པར་མ་ཟད། ཅིག་ཤོས་དྲུང་ནས་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དྲུང་ནས་
འབྱིན་པ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་སོགས་དྲུང་
ནས་འབྱིན་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པ་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ནི། ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐུབ་པ་སངས་

433

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེའི་དོན་བྱེད། འགའ་ཞིག་ལ་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་ཡང་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱེས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་པའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དེ་འཆད་པ་ལ། རྟག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ན་ཡང་། རྟག་ཏུ་
ཇི་ལྟར་དོན་མི་མཛད། ཅེས་གསུངས།
དེའི་ལན་ལ་སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་དང་།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐུ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ། དཔེ་དོན་གཉིས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དོན་
མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་དགེ་རྩ་བསགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། རྒྱུ་ནི་ཡོངས་
སུ་སྨིན་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་ཤུགས་བསྟན་འགྲེལ་པས་ཁ་བཀང་བ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བའི་སེམས་ཅན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་དེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐུགས་རྗེ་མེད་པ་
དང་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་
དགེ་རྩ་མ་བསགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལོག་ལྟ་ཅན་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ཀྱང་

434

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་དངོས་སུ་མི་ཉན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་
སུ་མཐོང་ནས་ཆོས་ཉན་པའི་སྐལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྟོགས་དཀའ་ལྟར་ན་
བརྒྱ་བྱིན་དང་། འདུས་པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་རྒྱ་
མཚོར་བཅུག་སྟེ་སྤྲུགས་ནས་ཆར་འབེབས་པ་ན། ས་བོན་རུལ་པ་སོགས་ལ་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། མ་རུལ་བ་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ནི་ཆར་གྱི་ཉེས་པ་མིན་པར་ས་བོན་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཉེས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ལན་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པ་ལ། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁྱབ་པ་ཞེས་རྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟག་པ་ཞེས་རྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་པའི་མཚམས་སྦྱོར་བ་འཆད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་རྗོད་ཅེ་ན་ཞེས་གསུངས། དེའི་ལན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱབ་པ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མཛད་པ་དང་ཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་བཞུགས་

ཀྱང་མི་ཟད་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སློབ་དཔོན་

435

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
གྱི་འགྲེལ་པའི་སྐབས་འདིར། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས།

རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ལ་བསླབ་ཅིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། ལོངས་སྐུ་འཆད་ན། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་དང་། འགྲེལ་པས་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི།

ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་རྟགས་ངེས་པ་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་སྤྲས་པ། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་པ། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བ། གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པའི་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པར་དངོས་སུ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
སྐུར་བཞེད། །ཅེས་པས། ལོངས་སྐུའི་ངེས་ཚིག་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་གཞིའི་ལོངས་སྐུ་དེ་བསྟན། མཚན་ནི་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་ཀྱིས་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་མཚན་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུས་སྤྲས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཞེས་པས། ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་
བའི་ཁྱད་པར་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། གནས་ངེས་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་གཉིས་ཤུགས་ལ་བསྟན། འཁོར་ངེས་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། འགྲེལ་པས་ཁ་བཀང་ནས་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཐབས་

436

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཅིག་ཏུ་ཞེས་གསུངས། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་དག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྔ་གསུངས། མཚན་འདི་དག་རྒྱུ་ཅི་ལས་བྱུང་སྙམ་ན། འདི་དག་རྒྱུ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུ་བླ་མ་
སྐྱེལ་བ་སོགས་གཙོ་བོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་འགྲུབ་པར་མདོ་ལས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འོ་ན་མཚན་རྣམས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དཔེ་བྱད་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་གཉིས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་སྤྱིར་འཆད་པ་

ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་གཉིས་བསྟན་ནས། གསུམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་འབར་བ་ཞེས་གསུངས། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་ཞེས་སོགས་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ནི་ཞེས་གསུངས། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་དང་ཞེས་སོགས་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་
གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས། དེ་དག་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པ་ལ། བླ་མ་རྣམས་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་ནུས།
དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན། མཐའ་བཅད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ལོངས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་

437

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པར། རྩོད་པ་སྤོང་པ་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་

དེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ལོངས་སྐུ་དེ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། དེ་གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནས་བསྐོར་པ། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཁོ་ན་གསུང་པ། སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་བར་དུ་བཞུགས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྲུལ་སྐུ་ནི་མ་དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན། ཉན་ཐོས་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་ཆོས་སྟོན། དེ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ཆོས་སྟོན། བྱ་རི་དྭགས་གཟིངས་ཟམ་པ་སོགས་ལ་སྤྲུལ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་སྐུ་གདུང་རིང་བསྲེལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་ཡང་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་རིང་བསྲེལ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྲུལ་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་ནས། མཚན་དཔེའི་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་ཆད། སྐུ་གདུང་རིང་བསྲེལ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གསེར་འོད་ལས། མཐོ་རིས་གནས་སུ་བསྙེགས་པའི་ཕྱིར། །ནམ་ཞིག་རི་བོང་རྭ་རྣམས་ལས། །སྐས་ནི་ལེགས་པར་བྱས་གྱུར་པ། །དེ་ཚེ་རིང་བསྲེལ་ཡོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དཔེའི་སྒོ་ནས་རིང་བསྲེལ་མེད་པར་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁོ་ན་རེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་རིང་བསྲེལ་མེད་པར་ཐལ།
དེ་ལ་རིང་བསྲེལ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཤ་ཁྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྐུ་ལ་རུས་པ་ཁྲག་མེད་ན། །རིང་བསྲེལ་འབྱུང་བར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན།

438

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱོན་མེད་དེ་དེའི་སྐུ་ལ་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཤ་ཁྲག་ལས་བྱུང་བའི་རིང་བསྲེལ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རིང་བསྲེལ་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་
པས་རིང་བསྲེལ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ནི་འདུལ་བའི་ཕྱིར། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བསྲེལ་བཞག་པར་མཛད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་རིང་བསྲེལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རིང་བསྲེལ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྡོམ་གསུམ་རབ་
དབྱེ་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིང་བསྲེལ་ནི། །ཡོན་ཏན་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་

སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་ཤ་ཁྲག་མེད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཤ་ཁྲག་ཡོད་དེ། སྐྱེ་གནས་བཞིའི་ནང་ནས་རྫུས་སྐྱེས་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་། མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་ནས་ཤ་ཁྲག་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ངེས་པ་ལྔའི་སྐབས་ཀྱི་འོག་མིན་དང་འཁོར་གྱི་བྱང་སེམས་རྣམས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་ནུས་ཤིང་། མཚན་དཔེའི་རྣམ་གཞག་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །
འོ་ན་ལོངས་སྐུ་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་ཞེས་དྲངས་པ་འདི་མདོ་དང་། རྒྱ་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་དག་ལས་དངོས་སུ་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཁ་ཅིག །སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ནི། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་

439

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

རབ་འབར་ཞིང་། །སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྣ་ཚོགས་གཟུགས། །རང་མོས་དབང་གིས་འཛིན་པར་བྱེད། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་དཔག་མེད་ལས། །བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱི། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐུར་གཟིགས་སོ། །འདི་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལམ། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་བྱ་འོ། །ཆོས་རྣམས་
རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ། །གནས་པའི་བློ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྗོད། །འོག་མིན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ནི། །དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་བྱ་བར་བཞེད། །རྣམ་པར་རྟོག་དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི། །གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་རྣམས་ཡང་དག་འབྱུང་། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པ། །ས་
ཡི་སྟེང་དུ་སྟོན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་འདིས་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་འོས་ཀྱང་། དུས་ངེས་པ་བཤད་པ་མི་སྣང་ལ། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེར། ངེས་པ་བཞི་སྟེ་འཁོར་དང་ནི། །གནས་དང་སྟོན་པ་ཆོས་སུ་སྟེ། །ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་མ་བཤད། རྒྱུད་བླ་མ། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་མ་བཤད། གསེར་འཕྲེང་ལས་ནི་ལོངས་སྐུ་ལ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་དཔྱད་གཞིར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེར། ངེས་པ་བཞི་སྟེ། འཁོར་དང་གནས་དང་སྟོན་པ་ཆོས་སུ་སྟེ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་མཐོང་བས། འདིས་ནི་ཁུངས་མི་ཐུབ་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་ཐེག་བསྡུས་ལྟར་ན། ལོངས་སྐུ་ལ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ལ་ལོངས་སྐུར་གསུངས་ཤིང་། དེས་ན་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་ཆེས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས་ངེས་པ་ལྔའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། དོན་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། འཁོར།

440

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས། སྐུ་སྟོན་པ། གསུང་། ཆོས་ངེས་པ་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་བཞི་པོ་དེའི་སྟེང་དུ། དུས་ངེས་པ་འཇུག་པ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འགྲོ་གྲོལ་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་འབྱོར་སླད་རྟག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་ལོངས་སྐུ་ཆེན་པོ་གཅིག་དང་། ས་བཅུ་གའི་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ལ་སྣང་བའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལ་ལོངས་སྐུར་བཏགས་པའི་ལོངས་སྐུ་བཏགས་པ་བ་གཅིག་དང་གཉིས་ཡོད། ཅེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འོག་མིན་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་ལོངས་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སྣ་ཚོགས་ཆོས་ལ་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད། །ཅེས་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྐུ་དང་ཆོས་རྫོགས་
ལོངས་སྤྱོད་དང་། །ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་། འདི་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། སྣ་ཚོགས་ཆོས་ལ་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད། །དྲན་བཞིན་ཆོས་ནི་སྣང་ཕྱིར་དང་། །ཐུགས་རྗེ་དག་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པ། །འགྲོ་དོན་རྒྱུན་མི་
འཆད་ཕྱིར་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་ལྷུན་གྲུབ་པར། །འདོད་པ་ཇི་བཞིན་ཡོངས་སྐོང་
ཕྱིར། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས། །རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་རྣམ་པར་

441

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གནས། །བརྗོད་དོན་མཚན་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་མི་སྟོན་ལ། །འདིར་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམ་ལྔར་བརྗོད། །ཇི་ལྟར་ཚོན་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །ནོར་བུ་དེ་དངོས་མིན་སྣང་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པས། །ཁྱབ་བདག་དེ་དངོས་མིན་པར་སྣང་། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། སྐུ་སྟོན་པ་དང་གསུང་བརྗོད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གསུང་ཆོས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱུ་མཐུན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་འགྲོ་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་། ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྡན་ཏེ།
བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་། ལྷུན་
གྲུབ་ཀྱི་སར་གདུལ་བྱའི་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྐོང་བར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ནུས་མཐུའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་ཡང་། བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ནུས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་གནས་ནས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་ཏེ། གསུང་བརྗོད་པ་དང་། སྐུ་སྟོན་པ་དང་། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་

442

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཆད་པ་དང་། དེ་གསུམ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། སྣ་
ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ནི་སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་ལྔར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནོར་བུ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཚོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྒྱུར་བའི་ནོར་བུ་དེ་རང་གི་ཁ་དོག་དངོས་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོངས་སྐུ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་ལོངས་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་

མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་ན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་བུད་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུའི་ང་ཡིན་ན།

443

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལོངས་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་བདག་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ང་ཡིན་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་རི་དྭགས་རུ་རུའི་ང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་

དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྭགས་རུ་རུར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་
ཀྱི་མངོན་ཤེས་དེ། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། སྣང་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་

པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ང་ཡིན་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ང་ཡིན་ན། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་ཡིན་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ང་ཡིན་ན། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་དམིགས་
ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ང་དེ་ལ། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་བ་སྔ་
ཕྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ང་གཅིག་དང་། ཚེ་འདིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ང་གཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ན། ཚེ་འདིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ཁོ་ན་
ལ་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་པ་སྔར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རིང་གི་ཉིན་དུས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོའི་དུས་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རིང་གི་ཉིན་དུས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དེ་རིང་གི་སྔ་དྲོ་དང་
ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཀ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

444

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རི་དྭགས་རུ་རུའི་ང་དེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་དང་རྒྱུད་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རི་དྭགས་རུ་རུའི་ང་དེ། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་ང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ང་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་
དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རི་
དྭགས་རུ་རུའི་ང་དེ་ཆོས་ཅན། བདེ་འགྲོའི་ང་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ང་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་ཚེ་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་མ་
ཕྱེ་བར་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་

དམིགས་པར་གྱུར་བའི་ང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ང་དེ་ལ་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀའི་ང་ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་
ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་དུས་སྔ་ཕྱིའི་བདག་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་
དམིགས་པའི་གཞིར་གྱུར་བའི་བདག་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ང་ཙམ་ཡིན་པས། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་བླངས་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་སོ་སོ་བའི་བདག་རྣམས་ནི་སྔ་
མའི་བྱེ་བྲག་རེ་རེའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན།

445

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། གང་ཟག་གི་ང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ང་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ང་ཡིན་ན་བདག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དངོས་པོའི་རྟག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཆོས་ཉིད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་དཔེའི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་གཞན་
རྣམས་ལས་མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ། མཚན་དཔེ་དེ་དག་འགྲུབ་ཚུལ། དེ་དག་འཐོབ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ། གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་དང་གནས་ཚུལ། སྐབས་འདིར་མཚན་དཔེ་རྣམས་ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ངེས་ཚིག །ས་མཚམས་དང་བཅུ།

446

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའམ། དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་དག་གིས་གོ་བྱེད་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་དཀར་
གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་མཐོང་ན། །སྐྱེས་བུ་དམ་པར་
ལེགས་པར་འཚལ། །མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རབ་དང་བར། །མཛད་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། མཐོང་ན་ཚིམ་བྱེད་ཡོན་ཏན་གང་། །སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཅི་བྱེད་ཅེ་ན། མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། མཚན་དཔེ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། མཚན་ལ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་སོགས་སོ་གཉིས། དཔེ་བྱད་ལ་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་སོགས་བརྒྱད་ཅུ་སྟེ་བསྣན་པའི་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླ་མར། མགྲིན་པ་

དྲི་མེད་དུང་འདྲ་དང་། །ཞེས་མགྲིན་པ་དུང་འདྲ་མཚན་དུ་གསུངས་ལ། ཁ་ཅིག །མཚན་དཔེ་འདི་རྣམས་ལ་ཤེས་པའི་ཆར་གྱུར་པ་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆར་གྱུར་

པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་

447

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། མཚན་དཔེ་དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དང་། སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་བྱུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
གསུམ་པ་ནི། རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་གྱི་མཚན་དཔེ་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། དེ་ནི་དག་པ། མཛེས་པ། གསལ་བ། རྫོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་
ཕྲེང་བ་ལས། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་
ཀྱི། །དག་དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཛོད་ལས། ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །གསལ་ལ་རྫོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། དེ་རྣམས་འགྲུབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་རྩ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་བཅུར་བསྒྲེས་པའི་དགེ་རྩས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་བརྒྱར་བསྒྱུར་བ་དེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་
བརྒྱར་བསྒྱུར་བ་དེས་མཚན་བཟང་པོ་གཅིག་འགྲུབ། མཚན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་དགེ་རྩ་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བ་དེས། སྨིན་མཚམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་དེ་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བ་དེས་དབུའི་གཙུག་ཏོར་ལྟར་མི་མངོན་པ་དེ་འགྲུབ།

448

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་བ་དེས་གསུང་དབྱངས་ཡན་
ལག་དྲུག་ཅུའི་གསུང་གཅིག་འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བསོད་ནམས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ལས། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་མཚན་འབྱུང་བ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་ཆེན་ལས། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གསོན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀུན་ལས་བྱུང་དང་། །སློབ་དང་མི་སློབ་ལས་བྱུང་དང་། །འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་ཀུན་བསོད་ནམས། །འཇིག་རྟེན་བཞིན་དུ་དཔག་མེད་གང་། །དེ་བཅུར་བསྒྲེས་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་བ་སྤུའི་བུ་ག་ནི། །ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བས་འབྱུང་། །བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནི། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ལས། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་ཏུ་བཞེད། །བསོད་ནམས་ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་ཀྱི། །རྒྱལ་པོ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་
ནི། །གཅིག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུར། །བརྒྱད་ཅུའི་བར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་དག །འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཚོགས་གང་ཡིན། །དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་གཅིག་གོ །མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གང་ཡིན་པ། །འདི་དག་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིས། །ཟླ་བ་ཉ་འདྲའི་མཛོད་སྤུའོ། །མཛོད་སྤུ་ཡི་ནི་བསོད་ནམས་དག །སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་ནི་བསྡོམས་པ་ཡིས། །སྤྱི་གཙུག་བལྟར་ནི་མི་སྣང་བ། །སྐྱོབ་པའི་གཙུག་ཏོར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །གཙོ་བོར་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་དག །འབུམ་ཕྲག་བརྒྱར་ནི་བསྒྲེས་པ་ཡིས། །གྲངས་མེད་རྒྱ་ཆེན་བཅུ་པོ་དག །སངས་རྒྱས་གསུང་གི་སྒྲ་དབྱངས་ནི། །ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་སྐྱེད་པའི་མཆོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

449

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དྲུག་པ་དེ་དག་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། མཚན་རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་རེ་
རེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དྲུག་གི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་མདོ་བསྐལ་བཟང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་། བཏང་ན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། དཔའ་ཞིང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། བརྐྱང་ན་ཁྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་འབྱུང་བ། ཤིན་ཏུ་འཁྱིལ་ཤིང་ལེགས་པར་གནས་པ། འོད་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱབ་པ་རྣམས། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་འབྲས་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་སོགས་མཚན་རྣམས་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་སོ། །
བདུན་པ་ནི། མཚན་དཔེ་རྣམས་ལ་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཚན་
རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་འཁོར་དུ་གནས་ཚུལ་དེ། སོར་མོའི་གསུམ་དང་སེན་མོའི་གསུམ་སྟེ་དཔེ་བྱད་དྲུག་ནི། ཕྱག་སོགས་དྲ་བས་འབྲེལ་བའི་འཁོར་དང་། དབུ་རྒྱས་པ་དང་དབུ་སྐྲ་དྲུག་སྟེ་བདུན་ནི་གཙུག་ཏོར་དང་། སྤུ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། དཔྲལ་བའི་གཉིས་དང་
སྨིན་མའི་བཞི་དང་ཤངས་ཀྱི་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ནི་མཛོད་སྤུའི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བརྒྱད་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཐོང་ན་ཚིམ་བྱེད་ཡོན་ཏན་གང་། །སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་
ཞེས་བྱ་བ། །སྤྲུལ་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་རྣམས། ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་

450

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོས་མཚན་དང་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད་ཅེས་པའི་བར་ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
དོགས་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། ལོངས་སྐུའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་ནི། སྔོན་སློབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
མཐའ་ཡས་པ་བསགས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་
རྣམས་ནི་དེའི་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་གསུངས་པས། འདིར་མཚན་དཔེ་རྣམས་ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དུ་གསུངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། ཐུབ་པའི་ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་སོགས་སོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་སློབ་ལམ་དུ་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་སོགས་བྱས་པའི་མཚན་མའམ། འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་སོགས་བརྒྱད་ཅུ་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དཔེ་བྱད་ཅེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེ་དང་ཆ་བྱད་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དཔེ་དང་ཆ་བྱད་འདྲ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དཔེ་ལས་དོན་གོ་སླ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ལས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་འདུ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སོགས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དཔེ་བྱད་ཅེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་རྒྱུད་ལ་གོ་

451

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

བར་བྱེད་པས་ན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་མཚན་དཔེའི་ངེས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་མཚན་དཔེའི་བྱེད་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་པ་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ལ། མཚན་དཔེ་རྗེས་མཐུན་པ་ཡོད་ཀྱི་དེ་མཚན་ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་
སྐབས་འདིར། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པ་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུམ་འདི་ལ་སློབ་པ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འཆད་པའི་སྒོ་ནས། སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་ན། དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ། འགྲེལ་བས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཉན་རང་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ལ་སྣང་ཞིང་། དེ་དག་ལ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་བཞུགས་ཞེས་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྐུ་
གསུམ་བསྟན་ནས། བཞི་པ་རང་གི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པས་ཁྱབ་པ་དག་ལོངས་སྐུ་དེ་རང་གི་དངོས་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཁམས་ཀུན་ཏུ། །འཁོར་ཡོངས་སྡུད་དང་ཞིང་དང་མཚན། །སྐུ་དང་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་དང་། །མཛེས་པ་དག་གིས་ཐ་དད་དོ། །རང་བཞིན་སྐུ་ནི་མཉམ་པ་དང་། །ཕྲ་ཞིང་དེ་

452

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་འབྲེལ་བ་དང་། །དགྱེས་དགུར་ལོངས་སྤྱོད་བསྟན་པ་དང་། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་འབྱོར་རྒྱུར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གོ་སླ་བར་བརྗོད་ན། ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་དེ་དྲུག་དང་ལྡན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་སྡུད་པའི་ཁྱད་པར། བཻཌཱུརྱ་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་གི་ཁྱད་པར། འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར། ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་སྐུའི་ཁྱད་པར། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར། མཛད་པ་
ཕྲིན་ལས་དག་གིས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས་མཚན་ཉིད་ལ། དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དུས་ངེས་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སང་ཉིན་གྱི་བར་དུ་བཞུགས་པར་

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སང་ཉིན་གྱི་དུས་སུ་བཞུགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་ངེས་པའི་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་བྱིས་པ་

ཆོས་ཅན། ལོ་བརྒྱའི་བར་དུ་བཞུགས་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སང་ཉིན་གྱི་བར་དུ་བཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སང་ཉིན་གྱི་དུས་སུ་

བཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། འཁོར་བའི་དུས་སུ་བཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། ཇི་སྲིད་འཚོ་དང་ཉིན་ཞག་ཏུ། །སྡོམ་པ་ཡང་དག་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་ལུང་

453

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་གནས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཇི་
སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སང་ཉིན་གྱི་དུས་

སུ་གནས་པར་ཐལ་ལོ། །འཁོར་གསུམ།
ཁོ་ན་རེ། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངེས་པ་ལྔའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པ་ལྔ་པོ་དེ་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། གོང་འདིར་མ་ཁྱབ། འོ་ན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་གསུང་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པ་ལྔའི་ནང་ཚན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་བ་དེ། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་དེ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་དེར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

454

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་
གྱི། །ཞེས་སོགས་དང་། སེམས་དུལ་བས་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བར་ཐལ་ལོ། །
ཁོ་ན་རེ། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་གསུང་བ་པོའི་ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་པོའི་ལོངས་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ལོངས་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུས་རྟག་ཏུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། སྐུ་ངེས་པ་མཚན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཁོ་ནས་
སྤྲས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་དེ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཚོན་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་དང་། གསུམ་པ་མཐའ་བཅད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལོངས་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་

455

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
གྱི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐོར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་

ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཙོ་
སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་ཐ་སྙད་
བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ། ལོངས་སྐུ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་

གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐུའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་

456

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོངས་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོངས་སྐུའི་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་དེ། ལོངས་སྐུའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ལམ་སྒོམ་པ་པོ་དང་འཁོར་བར་འཁོར་མཁན་སོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་

འཇུག་པའི་དོན་ང་ཙམ་དང་། ང་དེའི་མཚན་གཞིར་ཀུན་གཞི་སོགས་འཇོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ། ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོངས་སྐུའི་ང་ཙམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོངས་སྐུའི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལོངས་སྐུའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་
རེ། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ། ལོངས་སྐུའི་ང་
ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ག་དེའི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྐུའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་

ཡིན་ན། ལོངས་སྐུའི་ང་ཡི་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་

དེ། ལོངས་སྐུའི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ལོངས་སྐུའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ག་ལོངས་སྐུའི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོངས་སྐུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས། །གང་གིས་འཁོར་བ་ཇི་

457

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་གཞུང་དོན་མཐའ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ངེས་ཚིག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་རྣམས་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྡུས་ནས་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་སྨིན་

གྲོལ་ལ་འགོད་པའི་ཚུལ། དེ་རྣམས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་དྲུག །
དང་པོ་ནི། རང་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་

པའི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་
དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་རྟོགས་དཀའི་
སྣང་བ་ལས་བཤད།

ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་པའི་བཟོ་བོ་བི་ཤཱོ་ཀརྨ་དང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་གདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དྲི་ཟའི་པི་ཝང་བརྡུང་བའི་
གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པ་བྱ་རི་དྭགས་སོགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་ལྟ་བུ་དང་། དགའ་ལྡན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་
པ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འདི་ལ་དག་ཞིང་གི་མཆོག་གི་

458

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤྲུལ་སྐུ་དང་མ་དག་པའི་ཞིང་གི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཡོད།
ནིར་མ་ཎ་ཀ་ཡ་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ། ངེས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་ན་སྤྲུལ་སྐུ། ཡང་ན། ངེས་པར་གནས་གཞན་དུ་སྤྲུལ་ཞིང་སྒྱུར་བས་ན་སྤྲུལ་སྐུའོ། །བཞི་པ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་མཛད་པ་རྣམས་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
ཀྱང་། འདིར་གདུལ་བྱ་གྲངས་ལ་དགའ་བ་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་དང་། གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ནི། མདོ་དང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཚད་ལྡན་རྣམས་སུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་དུ་བཞུགས་ནས། ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་གཤེགས་མི་སྲིད་པས། དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་མཉམ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་
ཕྱིར་དུ་ལོངས་སྐུ་དེ་ཉིད་འོག་མིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱར་སྤྲུལ་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་འཁོར་བ་
ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོས་འཇིག་རྟེན་མཁྱེན། །ཞེས་པ་ནས། སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས་ཤིང་། སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འོག་མིན་དུ། །སངས་རྒྱས་མ་གྱུར་འདོད་ཁམས་སུ། །སངས་རྒྱས་མཛད་པ་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་དང་། འཆི་བསླུ་ལས་ཀྱང་། དཔལ་ལྡན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཉིད་དུ་དོན་དམ་ཐུགས་ཆུད་ཅིང་། །དགའ་ལྡན་སྐྱེ་བོའི་དོན་མཛད་ཕྱིར་ན་དམ་པ་ཏོག་

459

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དཀར་གྱུར། །དེ་ནས་འདིར་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཤཱཀྱའི་ཏོག་གྱུར་གང་། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་རྩེ་མོ་ལས། ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་འཚང་རྒྱ། །སྤྲུལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་འཚང་རྒྱ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པ། །ས་ཡི་སྟེང་དུ་སྟོན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་
སྤྲུལ་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་ན། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་སྟོན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཞིང་གཅིག་ཏུ་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་ངོར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། འཛམ་བུ་གླིང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ན། ཁ་ཅིག་ཏུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་ཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་པའི་འོག་ཏུ། སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟར། བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྤྲུལ་པ་རྣམས་འོག་མིན་གྱི་ལོངས་སྐུ་ལ་བསྡུས་ནས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དོན་མི་མཛད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་དུས་ཇི་སྲིད་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་ཡང་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ལ་ལར་སྒོ་མང་བརྒྱ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །ལ་ལར་སྐྱེ་བར་མི་སྣང་ལ་ལར་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་དང་། །ལ་ལར་བྱང་ཆུབ་ཐམས་ཅད་ལ་ལར་དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་སྟོན་ཀྱང་། །དེ་ནི་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་གཡོ་མི་མངའ་ལ་

460

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐམས་ཅད་མཛད། །ཅེས་དང་། བྱེ་བ་བརྒྱད་ཅུར་རྒྱལ་བ་ཉིད། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བསྟན་གྱུར་ཀྱང་། །ད་དུང་ཆོག་པའི་འདུ་ཤེས་གསལ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་ཀྱང་འཇུག །ཅེས་དང་། ད་དུང་དང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་པས། །དེ་དང་དེར་ནི་དངོས་བསྟན་ཏེ། །ད་དུང་དུ་ཡང་འདྲེན་པ་ཁྱོད། །སངས་རྒྱས་མང་པོ་སྟོན་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་སྟོན་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེ་
བཞིན་དུ། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་དང་། ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེར་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྲས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གང་ཟག་རང་ག་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་གསང་བ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་རྒྱུད་ལས། འཇམ་དཔལ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མར་གྱུར་ཏོ། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ནི་ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་དུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཛམ་བུའི་གླིང་གཅིག་ཏུ་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་ངོར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པར་མཛད་ཀྱང་། གདུལ་བྱའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་ལ་དག་གིས་ནི་འདི་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱིམ་ནས་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འགྲོ་བ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་

461

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འདུག་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བདུད་བཅོམ་པ་དང་། ཞེས་
པ་ནས་ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དེའི་སྐུ་འདོམ་གང་བར་མཐོང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཙམ་དུ་མཐོང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དེའི་སྐུ་སྲིད་དུ་དཔག་ཚད་བྱེ་བ་
ཕྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་གྲངས་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་མཐོང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་དེ་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ནས། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུའི་བར་དུ་མཐོང་ངོ༌། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བཞུགས་ལ་ཞེན་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་སྐུ་གཅིག་ཏུ་སྦས་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་རིང་བསྲེལ་འགོད་པར་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་དང་། ལ་ལ་དག་གིས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ནུབ་པར་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་གིས་ནི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་བསྐལ་པ་བཅུ་དང་། ཉི་ཤུ་དང་། འབུམ་ཕྲག་བཅུ་དང་བཞི་བཅུ་དང་བྱེ་བ་ཕྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ལོན་པར་ཤེས་སོ། །ལ་ལ་དག་
གིས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བསྐལ་པ་བརྗོད་དུ་ཡང་མེད་པའི་བརྗོད་དུ་ཡང་མེད་པ་གང་ཞིག་ལོན་པར་ཤེས་ཀྱང་དེས་ནི་མི་རྟོག་གོ །རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྟེ། འོན་ཀྱང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་རྟོག་
བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ༌། །
ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། དེ་བས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཀླས་པ་ནམ་མཁའི་མཐར་གཏུགས་པ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོ་
ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རེ་རེ་བ་དང་། གླིང་རེ་རེ་བ་དང་། སྐྲའི་ཁྱོན་ཙམ་རེ་

462

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རེ་ལ་ཡང་། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་དེ་ནི། སྐྱེས་པའི་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་
ཅིག་ཅར་དུ་ཀུན་དུ་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས། ལུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་
ངོར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་པ་ཡོད་པ་ཡང་བསྟན་ཏོ། །མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་འདི་དག་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་གང་གི་མཛད་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལུགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་གནས་པ་ནས་

བཟུང་སྟེ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྲོད་ལ་བདུད་བཏུལ་བའི་ཚུལ་མན་ཆད་ཀྱི་མཛད་པ་ནི། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་མཛད་པར་འདོད་ཅིང་། ཐོ་རངས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དེ་ཕྱིན་
ཆད་ཀྱི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་ལ་མཚོན་ན། འདི་ཉིད་སྔོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས། སངས་རྒྱས་ཟིན་པས་ཞིང་འདིར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཐོག་མ་དགའ་ལྡན་དུ་ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོར་སྐྱེ་བ་བཟུང་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཞིང་འདིར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་

463

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། སྟོན་པ་འདི་ཉིད་སྔོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་རྒྱལ་བ་དབང་པོའི་ཏོག་ཅེས་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་སྟོང་བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་པ། །དེ་ཡི་ཚད་ནི་ནམ་ཡང་མེད་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་འདི་ནི་ངས་ཐོབ་སྟེ། །ང་ནི་རྟག་ཏུ་ཆོས་ཀྱང་རབ་འཆད་དོ། །ཞེས་དང་། སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འོག་མིན་དུ། །ཞེས་སོགས་དང་། ངག་དབང་གྲགས་པའི་འཆི་སླུ་ལས། དཔལ་ལྡན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་འགྲེལ་པར། བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་སྲུང་གི་དུས་ན་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པ་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོར་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་ནས་ཟས་གཙང་གི་སྲས་དོན་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་། ཁབ་ན་བཞུགས་པ་དང་། ཁབ་ནས་ངེས་པར་བྱུང་ནས་རི་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་འཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། རིམ་གྱིས་

སངས་རྒྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་མྱ་ངན་འདས་པ་

ཆེན་པོའི་བར་དུ་སྤྲུལ་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་དེས་ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པར་འགྲུབ། དེ་གྲུབ་པས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཤཱཀྱ་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་
དུས་སུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ཆུ་བོ་ན་རཉྫ་ནའི་འགྲམ་དུ་བཞག་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་

464

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འོག་མིན་དུ་ཕྱིན་ནས་ལོངས་སྐུར་སངས་རྒྱས་ནས་སླར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་དཀའ་བ་

སྤྱོད་པའི་ལུས་ལ་ཞུགས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་མཛད་
པས་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་མན་ཆད་བྱང་སེམས་དང་། དེ་ཡན་ཆད་སངས་རྒྱས་སུ་འདོད་ལ། ལོ་ཙྪ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྔགས་ལོག་སུན་འབྱིན་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་ལ་དབུ་མ་པ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་འདིར་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་། འདོད་ཁམས་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཡིན་ན་དགེ་སློང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཞིང་དེ་ཡིན་ན། འཛམ་བུའི་གླིང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་འཛམ་བུའི་གླིང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདོད་ཁམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་དང་དགེ་རྩ་རླབས་པོ་ཆེ་བསགས་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དེ་ལྟར་མཛད་པ་མཛད་པའི་ཐོག་མ་གང་ནས་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་སྙམ་ན། རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ་ལས། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མར་འདྲེན་པར་མཛད་དེ། འགྲེལ་པ་འདི་ཉིད་དུ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་

ནས་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་

465

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བར། སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ་དེ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མར་འདྲེན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཛད་པ་བཅུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ན། ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་སྐུ་བལྟམས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ལྷ་རྣམས་ཀུན་ལས་བབས་པ་དང་། །ཞེས་ལྷ་ལས་བབས་པའི་མཛད་པ་དུས་སུ་འདྲེན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་སྒྲ་གཅན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སུམ་ཅུ་

རྩ་གསུམ་དུ་ཡུམ་འདུལ་བ་ལ་བྱོན་ནས། དེ་ནས་མར་ལམ་བཻཌཱུརྻ་ཐེམ་སྐས་ལ་བྱོན་
པ་ལས་ལྷ་ལས་བབས་ཤིང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས། ཆོས་ནུབ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས། མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་ཏེ། ཆོས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ན་ནུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་མི་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་འོད་ལས། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ཡོངས་མི་འདའ། །ཆོས་ཀྱང་ནུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །གདུལ་བྱ་རྣམས་ནི་འདུལ་བའི་ཕྱིར། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདས་པ་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ནི། རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ། འདུལ་བ་ལུང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མདོ། གསང་ཆེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུས་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་ཚུལ་
ཡོད་དེ། དེས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྲིད་པ་གསུམ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས་མྱ་ངན་འདས་
ལ་འདུན་པར་མཛད་པ་དང་། ཐེག་དམན་དུ་ཞུགས་པ་ཟློག་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་སྨིན་

466

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་སྨིན་

གྲོལ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་དང་། །ཞི་བའི་སྒྲ་ཡི་ཐབས་མཁྱེན་པས། །སེམས་ཅན་སྲིད་གསུམ་སྐྱོ་བསྐྱེད་
ནས། །མྱ་ངན་འདས་ལ་རབ་འཇུག་མཛད། །ཞི་བའི་ལམ་ལ་རབ་ཞུགས་པ། །མྱ་ངན་འདས་ཐར་འདུ་ཤེས་ཅན། །དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་ལ་སོགས། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིས། །དེ་དག་ངར་འཛིན་ལས་བཟློག་སྟེ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་བཟུང་བས། །ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྨིན་མཛད་དེ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་སྐུའི་འོད་དང་འོད་ཟེར་གྱིས་རེག་པ། སྐུ་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་སྨིན་གྲོལ་ལ་
འགོད་ནུས། གསུང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ནུས། ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཅིག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་བདེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་ནུས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་ཆད་པའི་དུས་མི་སྲིད་དེ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་

467

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་གང་རུང་ཡིན། ལྡན་པའི་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བས་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་དང་། །ལྷན་ཅིག་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྐུ་གྲངས་འདས་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གཟུགས་སྐུར་དམིགས་པ། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། རེ་ཤིག །བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ལོངས་སྐུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ལོངས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ལོངས་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ལོངས་སྐུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིན་

468

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ལོངས་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་
སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཡང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཡང་
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྐུ་དེ་རྣམས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་དང་པོར་འོག་མིན་དུ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་འཛམ་བུའི་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་
མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་བྱེ་བ་ཐེར་འབུམ་འགྱེད་ནུས་ཤིང་འགྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དག་ལས་ཉིད་དང་ཉི་རྣམས་ལས། །འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་འཚང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་ཟིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སྤྲུལ་པ་པོ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བས་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་སྤྲུལ་པ་པོའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང་། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ལོངས་སྐུ་ཡོད་

469

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ནུས་ཀྱང་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་དེས་ཁྱབ་བོ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་

སྐུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་གཟིངས་དང་ཟམ་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བརྒལ་འདོད་རྣམས་
ཀྱི་གླིང་དང་ནི། །གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་དཔག་མེད་པ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་དང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དགེ་སློང་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་བསྟན་ཟིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའམ། སྟོན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཛད་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
ཁ་ཅིག །བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རི་དྭགས་རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་རི་དྭགས་རུ་རུ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དུད་འགྲོར་སྤྲུལ་པའི་དུད་འགྲོ་དེ་དུད་འགྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་དུད་འགྲོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་

470

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཐལ། ཁྱོད་དུད་འགྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་རི་དྭགས་རུ་རུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེས་སྤྲུལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྒྱུ་མའི་བྱེད་ལས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན། སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་ཆུར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།
ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་ན། སྔར་བཀགས་ཟིན་ཅིང་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
སོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་མི་འཇིགས་པ་བཞི་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བཻ་ཌཱུརྻའི་

ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་ཤར་བའི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དེ་བརྒྱ་བྱིན་ཡིན་པར་ཐལ།
གདུལ་བྱ་ལས་དག་གི་སྣང་བ་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར། ཇི་ལྟར་བཻ་ཌཱུར་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་

471

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་འཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། བཻ་ཌཱུརྻའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་

བ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱ་ལས་དག་གི་སྣང་བ་ལ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་འཆར།

ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ཉིད་གདུལ་བྱ་ལས་དག་ལ་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་འཆར་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ཏུ་སུ་ནི་སྨིན། སུ་ནི་མ་སྨིན། སུ་ནི་མངོན་མཐོའི་སྣོད། སུ་ནི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྣོད། སུ་ནི་རྒུད། སུ་ནི་དར། ཇི་ལྟར་འདུག་སྙམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཆ་ཤས་གཅིག་གིས་གཟིགས་པ་ན། དེ་ལྟར་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་དང་། འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབས་པའི་གདུལ་བྱ་གཟིགས་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་གཟིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་
གཟུགས་མ་ཡིན་ཀྱང་། ནམ་མཁར་འཇའ་ཚོན་ཤར་བ་བཞིན་དུ་གང་ལ་གང་འདུལ་
གྱི་སྐུར་སྣང་བའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་ཞེས་དང་། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་
ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་དང་། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་རང་འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་

472

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
མགྲིན་གཅིག་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ངུར་སྨྲིག་གི་གར་གྱི་རྣམ་པར་རོལ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཀྱང་། ལོངས་སྐུ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་དང་། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་བྱད་བཞིན་དེ་ལོངས་སྐུའི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། བྱད་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཆུ་དང་ནམ་མཁར་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། །དེ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་དང་། གཟུགས་བརྙན་གྱི་ནི་རང་བཞིན་ཕྱིར། །སྤྲུལ་པ་གསེར་གྱི་
གཟུགས་ལྟ་བུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། ཆུའི་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ནམ་མཁའི་ཟླ་བས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པ་བཞིན་དུ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་ཡང་ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས། ཐོག་མར་འོག་མིན་དུ་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་ནས། དེ་རྗེས་འདོད་ཁམས་སུ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་བྱ་བ་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་ན། འོ་ན་གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་སྙམ་
ན། འདི་ལ་འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་

473

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ནི། གཞུང་འདི། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །ཞེས་སོགས་ལས་འཕྲོས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འཕྲོས་ན། གཞུང་འདིས་ཐུབ་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་

རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་བཞུགས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཀྱང་

འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཞེས་པ་སྤྲུལ་སྐུ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདི། དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ལས་འཕྲོས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཕྲོས་ན། གཞུང་འདིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དེ་ཉིད་འཁོར་བ་ཇི་
སྲིད་བར་བཞུགས་ཀྱང་ཟད་པ་མེད་པའི་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ་
སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་།
དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ། འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་པོ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། སྐད་ཅིག་
མའི་སྦྱོར་བཞིའི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་
པར་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ། དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ལ་འདི་དག་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་སོ། །འདི་དག་ནི་མི་དགེ་བའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཞུས་པ་ཡིན་ལ། མདོ་འདིས་བདེན་པར་མེད་པ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལ་དགེ་

474

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྡིག་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཁོངས་ནས་བསླངས་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་
ལ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི་རྨི་ལམ་ཡང་དམིགས་ལ་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡང་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། ལན་གྱི་མདོ་འདིས། མ་རིག་པའི་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པའི་སྐྱེ་བོ་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་དང་། མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་སད་པའི་གང་ཟག་གིས་རྨི་ལམ་གྱི་

ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་བདེན་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་བཅད་ནས་ལམ་བསྒོམས་པས་མྱང་འདས་
འཐོབ་པར་འགྱུར་བས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་ལས་འབྲས་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་ཆེས་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། རྨི་ལམ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བརྩམས་པས་འཁོར་བའི་རྨི་ལམ་ལ་དགོངས། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བས་འདས་པ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ཐར་འདོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ཚུལ་
དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་
ཀྱི་སྡིག་སྒྲིབ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དྲི་མ་ཆུས་བཀྲུ་བ་ལྟར་ཡང་བྱར་མེད། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་

སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་ཚེར་མ་འདོན་པ་ལྟར་ཡང་བྱར་མེད། གདུལ་བྱ་ལ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་བརྙེས་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་
པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་ཡང་བྱར་མེད་པས། དེས་ན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ངོས་ནས་ཆོས་བསྟན་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་

475

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་དགོས་པས། སྐུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་དད་པར་

བྱས། ཐུགས་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་ཁམས་དང་།
བསམ་པ་དང་། དབང་པོ་དང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་རིམ་པ་བརྟག །གསུང་རྗེས་བསྟན་གྱི་

ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ལ་
འཁྲིད་དགོས། ཞེས་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་

འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་
ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས་ནས། རྫུ་
འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མི་མཉམ་པ་རྨོངས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
དེ་ཡང་ཞུ་བ་དང་ཞུས་ལན་གྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་

མདོར་བསྟན། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་
འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ། རྩ་བས་བསྟན་ཚུལ་
དང་། འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་

འདིའི། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་

476

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཀྱིས་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་
དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད།
ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད། དེས་ན་སྐབས་བརྒྱད་པ་
འདིར། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་པོ་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་གཉིས་སུ་འདོད་པས། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱས་བཤད་
ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱར་བས་སྐུའི་རྣམ་གཞག་ལས་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

ཟུར་དུ་སྟོན་མི་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཞེས་སོགས་བྱུང་། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་གཉིས་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་
དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། འགྲོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་
འཕྲིན་ལས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད། ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་
འཆད་པར་བྱེད།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ་ནི། དོན་ནི་ཞེས་སོགས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་

སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ལས་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དང་པོར་འགྲོ་བ་
བཟང་པོ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་

477

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འགོད་པར་མཛད། ཅེས་པའི་བར་དུ་བྱུང་། བསྡུས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་
ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཞིན་དུ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་སུ་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། འཕྲིན་ལས་འཇུག་ཚུལ། འཕྲིན་ལས་འཇུག་

ཚུལ་དེ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་སམ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འཕགས་པ་ལྟར་ན་
རང་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན། ལམ་གྱི་རྟེན་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པ་ནས། ལམ་གྱི་
འབྲས་བུ་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པའི་བར་ཉེར་བདུན་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་བཞི། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་
གསུམ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་གཉིས། བྱ་བ་
ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་

གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད།
ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཡོན་ཏན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེད་

478

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་དང་
བྲལ་བའི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཙང་བདེ་རྟག་
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པའི་བྲལ་བ་དེ།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
བཞི་པ་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་གི་གང་གིས་འདུལ་བ་ཡིས། །བྱ་གང་གང་དུ་གང་གི་ཚེ། །དེ་ཡི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར། །ཐུབ་པ་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་ཐུབ་པའི་འཕྲིན་ལས་དུས་རྟག་ཏུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་སྟེ།
སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་གང་གིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་གི་ཚེ།

479

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འདུལ་དགོས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་
འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གདུལ་བྱའི་ཁམས་ན་གང་ཞིག་གི། །གདུལ་བྱའི་ཐབས་མེད་གང་གང་གིས། །གདུལ་བྱའི་བྱ་གང་གང་དུ་ནི། །གང་ཚེ་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག །ཅེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། རང་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ནི། གང་གིས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཐབས་མེད་པ་གང་དང་གང་གིས། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་དགོས་པ་དང་། ཡུལ་གང་དུ་ནི་དུས་གང་གི་ཚེ་འདུལ་དགོས་པའི་ཡུལ་དང་དུས་དེ་དག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་འབྱིན་དེ་ཡི་སྟོན་པ་དང་། །དེ་འབྲས་དེ་ཡི་ཡོངས་འཛིན་དང་། །དེ་སྒྲིབ་དེ་གཅོད་རྐྱེན་ལ་ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། ངེས་
འབྱིན་དེ་སྟོན་པ། སྟོན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་དང་། འབྲས་བུ་དེའི་ཡོངས་འཛིན་དང་། འབྲས་བུ་དེ་འཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དེ་གཅོད་པའི་རྐྱེན་
ལ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད། ཅེས་པས་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་དོན་དྲུག་ངོས་བཟུང་བ། དཔེ་དྲུག་འགོད་པ། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ས་བཅུ་སྟེ། །ཚོགས་གཉིས་དག་ནི་དེ་ཡི་
རྒྱུ། །དེ་འབྲས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན། །དེ་
སྒྲིབ་མཐའ་ཡས་ཉོན་མོངས་དང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་སོ། །དུས་ཀུན་ཏུ་

480

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི་དེ་འཇོམས་པའི། །རྐྱེན་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་འཇོམས་ཤིང་། ཚོགས་
གཉིས་བསགས་ཏེ། ས་བཅུ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག །ཅེས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གནས་དྲུག་པོ་ནི་འདི་དག་རྣམས། །གོ་རིམས་ཇི་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། །ཉི་མ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་གཏེར། །སྤྲིན་དང་རླུང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པའི་གནས་དྲུག་པོ་ནི། འདི་དག་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། རྒྱ་མཚོ་དང་། ཉི་མ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། གཏེར་དང་། སྤྲིན་དང་། རླུང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་ཆུ་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་དང་། །ལྡན་ཕྱིར་ས་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེར་འཚོའི་ཕྱིར། །ཚོགས་གཉིས་དག་ནི་ཉི་མ་བཞིན། །རྒྱ་མཚོ་མཐའ་དང་དབུས་མེད་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ནམ་མཁའི་ཁམས་བཞིན་
ནོ། །ཡང་དག་རྫོགས་སངས་ཆོས་ཉིད་ཕྱིར། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་གཏེར་དང་འདྲ། །གློ་བུར་ཁྱབ་དང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཉོན་མོངས་སྤྲིན་ཚོགས་བཞིན། །དེ་ཐོབ་
དེ་ནི་ཉེར་གནས་ཕྱིར། །ཐུགས་རྗེ་མི་ཟད་རླུང་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི།
ས་བཅུ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་
དང་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་གཉིས་པོ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཉི་མ་དང་འདྲ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འཚོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་འདྲ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེན་པོ་

481

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

མཐའ་དབུས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཆོས་ཅན། གཏེར་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་

ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དེའི་ཉོན་མོངས་ནི། སྤྲིན་ཚོགས་དང་འདྲ་སྟེ། གློ་བུར་བ་དང་སྒྲིབ་བྱ་ལ་ཁྱབ་པ་དང་རང་

བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་རྗེ་མི་ཟད་པ་ཆོས་ཅན། རླུང་དང་འདྲ་སྟེ། སྒྲིབ་

པ་དེ་འཐོར་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་འབྱུང་དང་། །བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་གཟིགས་དང་། །མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་
ཕྱིར། །འཁོར་བ་སྲིད་དུ་མཛད་མི་འཆད། །ཅེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། ས་བཅུ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི།
གཞན་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། དེའི་རྟེན་དཔེ་གཉིས་བསྟན་པས། གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན། བདག་དང་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པར་མཆོག་གི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པར་གཟིགས་པས་བྱང་ཆུབ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དཔེ་གཉིས་བསྟན་པས། གཞན་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བསྟན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཐུགས་རྗེ་མཐའ་ཡས་པའི་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་ངེས་པར་
འབྱིན་པ་དང་། མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པར་གཞན་དོན་མི་འཆད་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བསྟན་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་རྔ་དག་

482

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མ་བརྡུངས་པར། །སྒྲ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་བཟོ་མེད་པར། །བཤད་པ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་། །ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་འབད་མེད་པར། །རང་གི་འོད་ནི་སྟོན་པ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བཟོ་མེད་པར། །དེ་བཞིན་མཛད་པ་ངེས་པར་སྟོན། །ཞེས་པས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་དེ་བསྟན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་། །དེ་བཞིན་
ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་ཡང་། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཇི་ལྟར་མཁའ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །བྱ་བ་ཉམས་ཤིང་འབྱུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་
ཡང་། །སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྲི། །ཞེས་པས་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་
དུ་འཇུག་ཚུལ་དེ་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་
མེད་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། ནམ་མཁར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་ཤར་ཡང་འོད་ཟེར་རྣམས་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དུ་འདྲེས་ཤིང་ལོ་ཏོག་སྨིན་པ་དང་། འདམ་བསྐམས་པ་དང་། པདྨ་

རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུ་མུད་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྣམས་འདྲེས་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པ་དང་།

སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པ་མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །འོད་ཟེར་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་བྱ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག །འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་སྣང་བར་བྱེད། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་དབྱིངས་ན་

ཡང་། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་འདྲེས་ཤིང་། །མཛད་པ་གཅིག་ནི་མཛད་པ་ལ། །ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་མཛད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

483

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལྔ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་
སྤྲིན་ཚངས་པ་དང་། །ཉི་མ་སྒྱུར་བྱེད་རིན་ཆེན་བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྲ་བརྙན་བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི། བརྒྱ་
བྱིན་གྱི་གཟུགས་དང་། ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་དང་། སྤྲིན་གྱི་དཔེ་གསུམ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུམ་མཚོན་པར་བྱེད། ཚངས་པས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གསུང་གཉིས་ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་མཚོན་པར་བྱེད། ཉི་མས་ཐུགས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཚོན་པར་བྱེད། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྒྲ་བརྙན་དང་ནམ་མཁའི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ། གསུང་གི་གསང་བ། སྐུའི་གསང་བ་གསུམ་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཚོན་པར་བྱེད། ས་ཆེན་པོའི་དཔེ་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གནས་འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་དེ་མཚོན་པར་བྱེད། ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་སྐུ་ལྔ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ལ། ཇི་ལྟར་བཻ་
ཌཱུརྱ་དག་པ་ཡི། །རང་བཞིན་ས་སྟེང་འདིར་གྱུར་ཏེ། །དག་ཕྱིར་ལྷ་ཡི་དབང་པོ་དེར། །ལྷ་ཡི་བུ་མོའི་ཚོགས་དང་བཅས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། དོན་བསྡུ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པའི་དབང་པོ་ལ་མ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པས།
གཟུགས་སྐུའི་སྣང་བ་འཆར་ཞིང་། དེ་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། དམ་པའི་ཆོས་སྤྱད་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། བཻ་ཌཱུརྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་ཤར་བའི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་
གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྟན་གནས་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྤྱད་པས། བརྒྱ་
བྱིན་གྱི་གོ་འཕང་མྱུར་དུ་འཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་ཞེས་པའོ། །གསུང་ལེགས་པར་

484

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོམས་པ་ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ལྷ་ནང་ལྷ་རྣམས་ཀྱི། །སྔོན་གྱི་

དཀར་པོའི་མཐུ་ཡིས་ནི། །འབད་དང་གནས་དང་ཡིད་གཟུགས་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ། །མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་དང་། །ཞི་བའི་སྒྲ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས། །ལྷ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡང་ནས་ཡང་། །ཆོས་ཀྱི་རྔས་ནི་སྐུལ་བྱེད་ལྟར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ངོ་བོ་སྤྲིན་གྱིས་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་
དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན། །ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ། །ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་འབད་
མེད་པར། །ས་ལ་རྒྱུན་ཏུ་འབེབས་པ་ལྟར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་སྐུ་དང་གསུང་གི་
འཕྲིན་ལས། ཚངས་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཚངས་པ་ཚངས་པ་ཡི། །གནས་ནས་འཕོ་བ་མེད་བཞིན་དུ། །ལྷའི་གནས་ནས་ཐམས་ཅད་དུ། །སྣང་བ་འབད་མེད་སྟོན་པ་ལྟར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མའི་དཔེས་
བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཉི་མས་གདུངས་པའི་དུས་གཅིག་ཚེ་ཉིད་ལ། །པད་སོགས་རྒྱས་དང་ཀུ་མུད་ད་ནི་ཁ་ཟུམ་ལྟར། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་

བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནི། །རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ། །སྤྱོད་ཡུལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །བསམ་ཀུན་སོ་སོར་
རྫོགས་བྱེད་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཡིད་བཞིན་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུང་གི་གསང་བ་སྒྲ་བརྙན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྒྲ་བརྙན་གྱི་ནི་
སྒྲ། །གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་བཟོ་མེད་ལ། །ཕྱི་དང་ནང་

ན་མི་གནས་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐུའི་གསང་བ་ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཅུང་ཟད་མེད་ཅིང་སྣང་བ་མེད། །དམིགས་པ་མེད་ཅིང་བརྟེན་མེད་

485

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལ། །མིག་གི་ལམ་ལས་རབ་འདས་པ། །གཟུགས་མེད་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ས་གཞི་རིན་པོ་ཆེ་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ས་ལ་སྐྱེ་བོ་ཀུན། །རྟོག་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་། །འཕེལ་དང་བསྟན་དང་ཡོངས་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པ། །སྣ་ཚོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། །མ་ལུས་པ་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། །འབད་རྩོལ་བདེ་བར་བྱ་བ་འགའ། །བྱེད་པ་མཐོང་མེད་དེ་བས་ན། །གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། །དཔེ་རྣམས་དགུ་ནི་བསྟན་པ་ཡིན། །ཅེས་གསུངས། མདོར་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་འབད་རྩོལ་གྱིས་བཟོ་མེད་ཅིང་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་བརྩེ་བ་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། དམ་པའི་ཆོས་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་གསུངས་
པ་ལས་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་། ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་
བཟང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་བ་བཻ་ཌཱུརྱ་འདྲ་བའི། །སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་རྒྱུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་ཉིན་མཚན་དུ། །ལན་དྲུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། །ཕན་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཞེས་རང་ཉིད་སྐལ་བ་དང་ལྡན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐུའི་སྣང་བ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས། དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་འཇུག །ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐུགས་གསུང་སྐུའི་གསང་བ་རྣམས་ནོར་བུ་དང་། སྒྲ་བརྙན་དང་། ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ལ་ལུང་ཚད་མའི་ཤེས་

486

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས།
ཞི་བའི་བློ་གྲོས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་གསང་བ་གང་ཞེ་ན། ཞི་བའི་བློ་གྲོས། འདི་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་མི་དགོངས་ཤིང་རབ་ཏུ་མི་རྟོག་པར་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་ཏུ་སྟོན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུ། དེ་ལ་ལྷ་དང་མི་ཁ་ཅིག་འདུག་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་མཐོང་ཞེས་པས་ན། རིགས་ཀྱི་བུ། ཁྱོད་གལ་ཏེ་ཤུགས་འདི་ཉིད་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་འདི་
སྙེད་ཀྱིས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་འོངས་སུ་
ཟིན་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེའི་སྐུའི་མཐའ་རྟོགས་པར་མི་ནུས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ།

གང་ཡང་དཔེ་བཞག་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔེར་བྱས་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བ་དང་། སྐུ་དང་། གསུང་དང་། ཐུགས་དང་། གཟུགས་དང་མཚན་གྱི་དཔེར་བྱ་བའི་དཔེ་འགོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའོ། །དཔེ་གཅིག་ནི་མ་གཏོགས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའོ་ཞེས་སོགས་དང་། ཞི་བའི་བློ་གྲོས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་དང་། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དག་པ་གང་ཞེ་ན། ཞི་བའི་བློ་གྲོས། གང་གི་ནུབ་མོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དང་། གང་གི་ནུབ་མོ་ལེན་པ་མི་མངའ་བར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བར་དུ་དེ་ལས་ཐ་ན་ཡི་གེ་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །མཽའུ་གལ་གྱི་བུ། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་ཚད་ཀྱི་མཐའ་ཡོངས་

487

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སུ་འཚོལ་བར་སེམས་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའི་ཚད་ཀྱི་མཐའ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་སེམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ནམ་མཁས་ཅི་ཙམ་ཁྱབ་པ་དེ་ཙམ་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གིས་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཞི་བའི་བློ་གྲོས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡོངས་
སུ་དག་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷའི་བུའི་རིགས་སུ་སེམས་ཅན་གང་དག་སྐྱེ་བ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་གཅིག་གིས་བསྐལ་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གནས་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་སྲིད་འཚོའི་མཐར་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་
མི་འབྲང་སྟེ། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ཇི་ལྟར་བསགས་པ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་ལྟར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་མི་གནས་པ་སྟེ། གང་གི་ནུབ་མོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། གང་གི་ནུབ་མོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་

ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དུ། དེའི་ཐུགས་ལ་རྟོགས་པ་མི་མངའ། ཐུགས་ལ་འགྱུར་བ་མི་མངའ། ཐུགས་ལ་འཁྲུལ་པ་མི་མངའ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དོན་མདོར་བསྡུ་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུའི་
གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤུགས་ཀྱི་འཆང་ཞེས་བྱ་
བས་དེའི་སྤྱི་གཙུག་དང་སྐུའི་ཚད་གཞལ་ལོ་སྙམ་ནས་རང་གི་ལུས་དཔག་ཚད་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་

488

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བལྟས་པ་ན། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་འབུམ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་པར་མཐོང་ནས། སླར་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་། རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་
བསྐྱེད་པས་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱའི་བྱེ་
མ་སྙེད་འདས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་པདྨ་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིན་ནས་བལྟས་ཀྱང་།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྤྱི་གཙུག་དང་། སྐུའི་ཚད་ཀྱི་མཐའ་མ་རྟོགས་
པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐུའི་གསང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེའི་གསུང་གི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། མོའུ་གལ་གྱི་བུ་ཆེན་པོས་དེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཔག་པར་འདོད་ནས། རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་ནས་ཉན་ནའང་། དཔེར་ན། འདོམ་གང་ཙམ་གྱི་ནང་ན་འདུག་པའི་གསུང་བཞིན་དུ་ཐོས། ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་མི་མཇེད་འདིའི་ཕྱོགས་ལོགས་ཀྱི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་ཁོར་ཡུག་གི་
ཟོམ་ལ་འདུག་ནས་ཉན་ན་ཡང་། སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཐོས་སོ། །སླར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་རང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་
དགུ་བཅུ་རྩ་དགུའི་བྱེ་མ་སྙེད་འདས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་

མཚན་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིན་ནས་ཉན་ནའང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཐོས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་མི་མཇེད་འདིར་ཕྱིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕྱག་
འཚལ་བསྐོར་བ་བྱས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུངས་དབྱངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྟོགས་འཚལ་དེ་སྲིད་དུ་མཆིས་པས། བདག་
ནོངས་པ་ཅན། ནོངས་པ་འཆགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་སྲིད་རིང་དུ་མཆིས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ནི་འདི་ན་ཇི་ཙམ་དེ་ཙམ་ལགས་སོ། །ཞེས་

489

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་གསུང་གི་གསང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་

གཉིས། དང་པོ་ལ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་
བཤད་པ། གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་འཁོར་
བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ངག་དོན་ནི། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་

འཕྲིན་ལས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་
པའི་འཕྲིན་ལས་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ། མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ།
བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། འགྲོ་ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་རྣམས་ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང་ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་

490

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ནི། གཉིས་ཟད་དང་ཞེས་པས་བཤད། བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ལ་འགོད་པ། ས་བཞི་པ་སོགས་གསུམ་ལ་འགོད་པ། ས་བདུན་པ་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ། ས་དགུ་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྡ་དང་ཞེས་པས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ཞེས་པས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། ལུས་ཅན་ཞེས་པས་བཤད། བཞི་པ་ལ། ལམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །ཞེས་པས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཟློག་པ་དང་ཞེས་པས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་ཞེས་པས་བཤད། བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་། རྣམ་པར་དག་པ་དང་ཞེས་པས་བཤད། ལྔ་པ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། རང་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་དང་། གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་པ་དང་ཞེས་པས་བཤད།
གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་ཞེས་པས་བཤད། དྲུག་པ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་འགོད་པ་དང་། རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་ཞེས་པས་བཤད། གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཟད་པ་ལ། གཞི་མེད་པ་ལ། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ། ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་བརྒྱད། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཡན་

491

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ལག་ཅེས་པས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། ལས་རྣམས་ནི་ཆུད་མི་ཟ་ཞེས་པས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། བདེན་མཐོང་དང་ཞེས་པས་བཤད། བཞི་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་ཞེས་པས་བཤད། ལྔ་པ་ནི། དེའི་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི་ཞེས་པས་བཤད། དྲུག་པ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་དང་ཞེས་པས་བཤད། བདུན་པ་ནི། ཚོགས་དང་ནི་ཞེས་པས་བཤད། བརྒྱད་པ་ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་བཤད། གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ནི། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དབྱེ་བའི་
སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད། གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཞེས་པས་བཤད། ངག་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

གཉིས། དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་ལ། སྦྱོར་ལམ་ལ། མཐོང་ལམ་ལ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ཐར་པ་དོན་
གཉེར་ལ་འགོད་པ། བསྡུ་བཞི་ལ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་

ལ། སྤྱོད་པ་ལ། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་དྲུགདང་པོ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་ལྟར། འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ངག་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་

492

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདུལ་བྱ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་བདེ་འགྲོ་དང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། མཇུག་ཏུ་མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་འགོད་སྒྲ་གཉིས་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་པའི་སྒྲས་འོག་མ་ཉེར་དྲུག་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འགོད་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་
རྣམ་བཤད་ལས། འདིས་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཡང་བསྟན་མོད་ཀྱི་དངོས་སུ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་གསུངས། འགྲོ་རྣམས་
ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས། གདུལ་བྱ་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། ཚུལ་ཡོད་
དེ། འོག་གི་འགོད་ཅེས་པ་འདིར་ཡང་སྦྱར་ནས། འགོད་ཅེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་དྲངས། གང་གིས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སོ། །གང་དུ་ན་གདུལ་བྱའོ། །གང་ལ་ན་ཐར་ལམ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལའོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། ངན་སོང་གསུམ་དང་། ལྷ་མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་
སོ། །དེ་ཡང་ངན་སོང་བ་རྣམས་ལ་ནི། སྐུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས་མོས་པའི་ཚེ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་བརྟགས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པས་སྐྱེས་གནས་དེ་དག་ལས་ཐར་བར་བྱས་ནས་ལྷ་དང་མིའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་ཅིང་། བདེ་འགྲོ་ལ་ནི་འདོད་ལྷ་ཡུལ་ལ་སྲེད་པས་མྱོས་པ་རྣམས་ལ་གཞལ་ཡས་ཁང་མེ་འབར་བར་བྱས་ནས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་དང་། ཁམས་གོང་མའི་ལྷ་ཚངས་པའི་ལྟ་བས་བཅིངས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་བསྟན་

493

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པས་ལྟ་ངན་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྣམས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བསླབ་གཞི་བཟུང་བ་ལ་སྦྱར་ནས་རྒྱུད་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ངས་འདི་ནས་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་ཐར་ལམ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྷ་མི་གང་རུང་དགོས་ཏེ། ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ་ལས། ལྷ་དང་མི་ཡི་ཐེམ་སྐས་ལ། །བརྟེན་ན་ཐར་པ་འདི་ན་འདུག །ཅེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དང་པོར་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཆོས། །ཕྱིས་ནི་ངེས་པར་ལེགས་འབྱུང་བའོ། །གང་
ཕྱིར་མངོན་པར་མཐོ་ཐོབ་ནས། །རིམ་གྱིས་ངེས་པར་ལེགས་པ་འོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་མི་དེ་ཡང་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་རྟེན་བཟང་པོ་གཅིག་རྙེད་དུ་ཆུག་ཅིང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་མ་རྙེད་ན། ཐར་ལམ་བགྲོད་པའི་ས་ཆོད་ཚེ་འདིར་མི་འོང་བས་རྟེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་
མཚན་ཉིད་ཚང་བ་དེ་སེམས་ཅན་ལ་འཚེ་བ་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་

རྒྱུ་བརྒྱད་ལས་བྱུང་བའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ཚང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་
བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། དེ་བརྒྱད་དང་ལྡན་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་རྣམ་ཞེས་པས་འཆད། ངག་དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་བསྡུ་བཞི་ལ་འགོད་དེ་སེམས་ཅན་འཁོར་དུ་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། སྦྱིན་པའི་གཡབ་མོས་ལེགས་བོས་ནས། །སྙན་པར་སྨྲ་

494

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་གཏམ་བྱས་ཏེ། །དོན་སྤྱོད་པ་ཡི་བག་ཕབ་ནས། །དོན་མཐུན་གྲོས་ཆེན་ངེས་པར་གདབ། །ཅེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་བདེན་བཞི་ཤེས་པར་འགོད་པར་མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འབྲས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དོར་བྱ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་རྒྱུ་འབྲས་འགོག་ལམ་གཉིས་བླང་བྱར་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྲིན་

ལས་མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྡང་ཉེ་རིང་མེད་པའི་སྒོ་ནས། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། འཁོར་གསུམ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་དྲུག་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལམ་དང་། ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་ངེས་པར་དགོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་པ་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་མཛད་ན། དེ་ནས་མཛད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ།

495

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི། །སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཞེས་
པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འཇིག་
རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒོམ་བཞིན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། གཉིས་ཟད་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད།
དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྦྱོར་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཟད་པའི་སྒོ་ནས། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ། ས་དྲུག་པ་ལ། ས་བདུན་པ་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ། ས་དགུ་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་དང་དྲུག །དང་པོ་ནི་བརྡ་དང༌། ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ཆོས་རྣམས་མིང་བརྡས་བཞག་ཅིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པ་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་

496

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས། ལུས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་
སུ་སྨིན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་བ་ཞི་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་
ཆེས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ཕར་
ཕྱིན་དྲུག་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པ་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ། ས་

དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང༌། ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དགུ་པས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་རྣམ་དག་པ་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་ནས་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་

497

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་སྣང་བས་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ། མཆོད་པས་དབང་བསྐུར་ཐོབ་ཚུལ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྣོད་དག་པའི་སྣང་བ། བཅུད་དག་པའི་སྣང་བ། འཕྲིན་

ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་དེས་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས། དེ་མ་ཐག་དེ་ལས་ལངས་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པར་བྱས། དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྒྱ་དང་མཉམ་པའི་པདྨའི་གདན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པ། དེའི་འཁོར་དུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་པདྨའི་གདན་སྣང་བར་བྱས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་དབུས་ཀྱི་པདྨའི་གདན་གྱི་སྟེང་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་གདན་དེ་དང་འཚམ་ཞིང་རྐྱེན་དུ་བབ་པར་བཞུགས། འཁོར་
གྱི་པདྨ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཤ་སྟག་བཞུགས་པས་
བསྐོར་བར་བྱས། གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཚེ་བྱང་སེམས་དེའི་ཞབས་མཐིལ་གཉིས། པུས་མོའི་ལྷ་ང་གཉིས་རྩིབ་ལོག་དང་ལྟེ་བ་གཉིས། ཕྱག་མཐིལ་གཉིས་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་རིགས་དྲུག་ཀའི་གནས་རྣམས་སྣང་བར་བྱས་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱས། བྱང་སེམས་དེའི་ཕྲག་གཉིས་དང་རྒྱབ་མགུལ་གཉིས་དང་ཞལ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་གནས་རྣམས་སྣང་བར་བྱས། ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་

498

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཚུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད། གཉིས་པ་ལ། མཆོད་པ་དང་། དབང་བསྐུར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་དེའི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་སྤྲོས་པས་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མནན། དབང་བསྐུར་
ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་སྤྱན་དྲངས། དེ་དག་གི་ལུས་སུ་ནུབ་པར་བྱས། དེ་ནས་བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་འོད་ཟེར་སྤྲོས། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱན་དྲངས། འཇིག་རྟེན་ལན་བཅུར་བསྐོར་ནས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཆོད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས། འོད་ཟེར་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་མཐིལ་དུ་ནུབ་པར་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་སེམས་དེ་
དབང་བསྐུར་བར་དུས་ལ་བབ་པར་གཟིགས་ནས། ཕྱོགས་བཅུ་ནས་ས་དགུ་པ་མན་
ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་མཐའ་དག་འདུས་ཏེ། བྱང་སེམས་དེ་ལ་བལྟ་ཞིང་མཆོད། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་སོ། །བྱང་སེམས་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས། མགྲིན་པ་དང་། ཐུགས་ཀ་ནས་དཔལ་བེའུ་དང་། རྡོ་རྗེ་དང་།
བཀྲ་ཤིས་ལས་བདུད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་འཁོར་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་དང་བཅས་པ་ཕྱུང་བ་དེ། ཕྱོགས་བཅུར་སྣང་བར་བྱས། ཆོ་འཕྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྟན། བྱང་སེམས་དེ་ལ་དཔལ་བེའུ་རྡོ་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་རྣམས་ནུབ་པས། མཐུ་སྟོབས་ལྷག་པར་འཕེལ་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་

499

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

ཟེར་འཁོར་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས། འཇིག་རྟེན་ལན་བཅུ་བསྐོར། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་མཛད། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས། བྱང་སེམས་དེའི་སྤྱི་
བོར་ནུབ་ལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་རྣམས་འཁོར་གྱི་སྤྱི་བོར་ནུབས་སོ། །འོད་ཟེར་དེ་
དག་ཕོག་མ་ཐག་ཏུ། བྱང་སེམས་འཁོར་དང་བཅས་པས་སྔོན་མ་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཅུ་ཐོབ་ཅིང་། འོད་ཟེར་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེའི་དབུ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དེ་
ལ་རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་དང་། དུས་དང་། མཚན་མ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ནི། འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་བ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ལ་འགོད་པ་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཚང་རྒྱ་བར་
ངེས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ངེས་པ་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ས་བཅུས་བསྡུས་པའི་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་

500

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགོད་པ་དང་། སེམས་
ཅན་སྨིན་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ནུས་པའི་ཁྱད་པར། རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར། དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་ཁྱད་པར་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། བྱང་ཆུབ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས། ལས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག །ཅེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། རང་གི་གདུལ་
བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དེ་རང་གི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་མཐར་ཐུག་དེ་ཉིད་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལས་རྣམས་ནི་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་
ལེགས་ཀྱི་ལས་དང་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བདེན་མཐོང་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་

501

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་

མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་འཕྲིན་ལས་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། ཇི་ལྟ་བ་འཁོར་འདས་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། དེའི་གཞི་ཟད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤང་བ་དང༌། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྤོབས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་

སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། བློ་བུར་རྣམ་དག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་དང་། ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་བློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་དང་ནི། །ཞེས་པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་

502

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདུལ་བྱ་དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། སྒྲིབ་གཉིས་བྲལ་བའི་བློ་བུར་གྱི་དྲི་བྲལ་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་ནི། མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །ཞེས་
པས་བཤད། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གདུལ་བྱ་ཐར་པ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་

ལས་མཛད་དེ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་ཞེས་སོགས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ལ་དོན་གྲངས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་མདོ་ལས་བཤད་དེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དྲུག །སྦྱོར་
ལམ་ལ་གཅིག །མཐོང་ལམ་ལ་གཅིག །ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་གཅིག །ས་དྲུག་པ་ལ་གཅིག །ས་བདུན་པ་ལ་གཅིག །ས་བརྒྱད་པ་ལ་གཉིས། ས་དགུ་པ་ལ་གཅིག །ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་གཅིག །སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་གསུམ། སྲིད་

པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པ་བརྒྱད། མི་སློབ་ལམ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བསྡུས་དོན་བཤད་པ་ལ། དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་དོན་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་
རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ། བསྡུས་དོན་བརྒྱད་དུ་བཤད་ནས། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་
འབྲིང་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྡུས་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང༌། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་མདོར་
བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བསྡུས་དོན་གསུམ་དུ་

503

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།

འཆད་པ་ལ། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཅི་བསྡུས་དོན་གསུམ་ལ་སོ་སོར་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་བསྟན་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ། དགོས་ན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་
པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཏེ་དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན། སྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་
ཤིང་། ཡུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བསྡུས་དོན་གསུམ་ག་བྱེད་པར་གསུངས་པས། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་དགུ་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །ཞེ་ན། ཁ་
ཅིག །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་
དད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་ཚིག་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ལ་དགའ་བའི་
གདུལ་བྱ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཡུམ་
རེ་རེ་ལ་བསྡུས་དོན་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་ནི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་

ཡིན་ཡང་། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཡུམ་རེ་རེ་ལ་བསྡུས་དོན་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་ནི་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་
མཛད་པ་ཡིན་ན། དེ་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཡུམ་རེ་རེ་ལ་བསྡུས་དོན་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་དེ། བསྡུས་དོན་ལུས་རྣམ་

504

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞག་གི་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ། ཟད་པ་ཡིན་ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་།

འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཅེས་བསྡུས་དོན་གཉིས་སུ་བསྡུ་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་གསུམ་ག་ལ་ཡང་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་འཆད་དགོས་པ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ལ་རིགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བསྡུས་དོན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། དང་པོར་བསྡུས་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ན། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རགས་པ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་དང་། མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ། རྒྱུ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཁྲོན་
པ་རྙིང་པ་དེ་ན་ཆུ་ཡོད་སྙམ་པ་དང་། ཆུ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚུལ་ལ་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་གྱིས་དོན་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོ་ན། ལུས་གཉིས་སུ་བསྡུས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དོན་རགས་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་འདྲེན་ནུས་ན་མདོ་ལས་འདི་ལྟ་བུའི་རྒྱས་བཤད་དང་བསྡུས་བཤད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཇུག་གི་དོན་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་འདི་སློབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་ན། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པ་ཡིན་ལ། འོ་ན། སློབ་དཔོན་དེ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞེ་ན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་འདི་རྒྱལ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ།

505

ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱ།
ཁྱད་པར་དུ་ཡུམ་གྱི་དོན་ལ་རིང་དུ་གོམས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་
མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད་བཟང་པོ་ལ་བྱམས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཞུས་ནས་བསྒྲུབས་པས། རྨི་ལམ་དུ་དགེ་སློང་གུར་གུམ་གྱི་མདོག་ཅན་སྤྱོད་ལམ་མཛེས་པ་ཞིག་རྨིས་
ཏེ། ཤར་ཕྱོགས་ཁ་སར་པ་ཎིར་སོང་ཞིག །ཅེས་ལུང་བསྟན་ནོ། །སད་དེ་དེར་སོང་ནས་ཞག་གསུམ་དུ་སྨྱུང་གནས་བྱས་ཏེ། རྨི་ལམ་བརྟགས་པས་ཐོ་རེངས་རྨི་ལམ་ན། ཨོ་ཏ་རྟ་རིར་པ་ཧའི་གྷནྡྷོ་ལའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་ཕུང་འཐུག་པོ་གཅིག་གི་གསེབ་ན་ལྷའི་ལུས་སྟོང་སྤྲིན་གྱི་གསེབ་ནས་བྱུང་ནས། མཆོད་རྫས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་

མཆོད་པ་མཐོང་སྟེ། ཅི་བྱེད་དྲིས་པས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུང་པ་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ། རིང་དུ་བལྟས་པས། རྗེ་བཙུན་ཞལ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་སྤྱི་གཙུག་མཆོད་རྟེན་གྱིས་སྤྲས་པ། ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
མཛད་པ་ཞིག་མཐོང་ནས། ཕྱག་དང་མཆོད་པ་མཛད་དེ། ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་
དེང་སང་འགྲེལ་པ་མང་དུ་མཆིས་ན། གང་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བགྱི་ཞེས་ཞུས་
པས། གཞུང་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་ལོངས་ལ། འཐད་པ་བསྡུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་

བསྟན་བཅོས་མང་དུ་རྩོམས་ཤིག་ཅེས་གནང་བ་ཐོབ་བོ། །སང་དེ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་སྦྱིན་བདག་བཙལ་བའི་ཕྱིར། ཤར་ནས་ནུབ་ཏུ་བྱོན་པ་ན། རྒྱལ་པོ་ས་སྐྱོང་གིས་ཡུམ་འཆད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་མཁས་པར་ཐོས་ནས། གདན་འདྲེན་དུ་བཏང་བའི་བང་ཆེན་དང་ཕྲད་ནས་གདན་དྲངས་ཏེ། འཕགས་པའི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་ཉི་ཁྲིའི་བསྡུས་དོན་ལེའུ་བརྒྱད་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དང་། བསྡུས་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་

506

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །ཞེས་གྲགས་སོ། །བརྒྱད་
སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་སྐྱོང་གིས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ནས། ཊྲིཀ་ཊུཀ་

ཆེ་བ་གསུམ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱིས། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་སྐྱེ་དགུའི་དོན་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོན་པ་ན། པོ་ཏི་དུ་མ་དག་ན་འདོད་པ་དུ་མ་དང་། འཆད་པ་
པོ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡང་ཕན་ཚུན་འགལ་བར་མཐོང་བས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་ཏེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པས་དེའི་སྐྱོ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་བཤད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ནི་ལོ་བཅུ་བདུན་དུ། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱས་ནས། རྨི་ལམ་དུ་བྱམས་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སློབ་མ་འཇམ་དཔལ་ལ་དབང་བསྐུར་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་བའི་སྒོ་ནས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྒྲིབ་གཉིས་བྱེད་པ་དང་བྲལ་འབྲས་བུའི་སྐུ། །མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་

བཅས་ཁྱད་པར་ཆོས། །ཇི་བཞིན་འདོམས་ལ་ཚད་མས་ངེས་རྙེད་ནས། །རྣམ་ཀུན་མཐར་ཐུག་རྒྱལ་སར་དབང་འབྱོར་ཤོག །དགེ་ལེགས་འཕེལ། །

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འགྲེལ་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་

བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གིས་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྡུར་མ་ཞུ་སྒྲིག་སྐབས་ཀྱི་ལས་བྱེད། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མཐུན་འགྱུར་ཆ་ཚང་དང་དཔར་སྐྲུན་གནང་མཁན་
བཅས།

སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་ཕྱག་མཛོད་སྐབས་ཉི་ཤུ་པ།
ཞུ་སྒྲིག་འགན་ཁུར་བ།
སེར་བྱེས་ལྷ་རམས་པ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།
དཔེ་རྙིང་ཁག་དྲུག་དང་ཞིབ་བསྡུར་གནང་མཁན།
ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་འདུལ་བ་གསར་རྙིང་།
དབུ་མ་གསར་རྙིང་གོང་འོག །ཕར་ཕྱིན་འཛིན་གྲྭ་བཅས་ནས་འདེམས་བསྐོས་ཞིབ་བསྡུར་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།
ཐ་མའི་ཞུ་དག་གནང་མཁན།
སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་དཔེ་ཁྲིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པ།
དཀར་ཆག་སྒྲིག་མཁན།
ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲྭ།
ཡིག་ཆར་དྲངས་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་འཚོལ་མཁན་དང་དེབ་སྒྲིག་པ། ཕྱི་ལོ་(༢༠༡༢)ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་འདུལ་རྙིང་འཛིན་གྲྭ་དང་འདུལ་གསར་འོག་མའི་འཛིན་གྲྭ་བཅས་ནས་འདེམས་བསྐོས་ལུང་འཚོལ་བའི་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།
ལས་དུས།

ཕྱི་ལོ་(2012)ནས་(2015/08/07)བར་ལོ་ངོ་བཞིའི་ཪིང་།
འགྲེམ་སྤེལ་བྱེད་མཁན་དང་དཔར་སྐྲུན་བདག་དབང་སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་། ཕྱི་ལོ་(2015)ལོར་གློག་ཀླད་ཐོག་དཔེ་བསྡུར་མའི་པར་གཞི་ཐོག་མར་བསྒྲིགས།